

Kysymyksiä saarnateksteihin

3. vuosikerta

Mailis Janatuinen

Uudistettu 17.3.2020

SISÄLLYS

- 1. adventtisunnuntai (Luuk. 19:28–40)
- 2. adventtisunnuntai (Luuk. 17:20–24)
- 3. adventtisunnuntai (Joh. 1:19–27)
- 4. adventtisunnuntai (Matt. 1:18–25)
- Jouluaatto (Luuk. 2:1–14)
- Jouluaamu (Luuk. 2:1–20)
- Joulupäivä (Joh. 1:1–14)
- Tapaninpäivä (Matt. 23:34–39)
- Viattomien lasten päivä (Matt. 2:13–23)
- Uudenvuodenaatto (Luuk. 13:6–9)
- 2. sunnuntai joulusta (Joh. 7:14–18)
- Loppiainen (Matt. 2:1–12)
- 1. sunnuntai loppiaisesta (Luuk. 3:15–18,21–22)
- 2. sunnuntai loppiaisesta (Luuk. 4:16–21)
- 3. sunnuntai loppiaisesta (Mark. 1:29–39)
- 3. sunnuntai ennen paastonaikaa (Luuk. 17:7–10)
- Kynttilänpäivä (Luuk. 2:22–33)
- Laskiaissunnuntai (Mark. 10:32–45)
- 1. paastonajan sunnuntai (Mark. 1:12–13)
- 2. paastonajan sunnuntai (Luuk. 7:36–50)
- 3. paastonajan sunnuntai (Joh. 8:46–59)
- 4. paastonajan sunnuntai (Joh. 6:48–59)
- Marian ilmestyspäivä (Luuk. 1:46–56)
- Palmusunnuntai (Matt. 21:12–22)
- Pitkäperjantai (Matt. 27:33–54)
- 1. pääsiäispäivä (Matt. 28:1–8)
- 2. pääsiäispäivä (Matt. 28:8–15)
- 1. sunnuntai pääsiäisestä (Luuk. 24:36–49)
- 2. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 10:1–10)
- 3. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 14:1–7)
- 4. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 15:10–17)
- 5. sunnuntai pääsiäisestä (Luuk. 11:5–13)
- 6. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 17:18–23)
- Helluntaipäivä (Ap.t. 2:1–13)
- Pyhän Kolminaisuuden päivä (Matt. 28:16–20)
- 2. sunnuntai helluntaista (Matt. 16:24–27)
- 3. sunnuntai helluntaista (Luuk. 9:57–62)
- Juhannuspäivä (Luuk. 1:57–66)

4. sunnuntai helluntaista (Matt. 9:9–13)
5. sunnuntai helluntaista (Luuk. 13:1–5)
6. sunnuntai helluntaista (Mark. 3:13–19)
7. sunnuntai helluntaista (Luuk. 6:27–31)
- Kirkastussunnuntai (Luuk. 9:28–36)
9. sunnuntai helluntaista (Matt. 7:24–29)
10. sunnuntai helluntaista (Luuk. 12:42–48)
11. sunnuntai helluntaista (Matt. 11:20–24)
12. sunnuntai helluntaista (Matt. 23:1–12)
13. sunnuntai helluntaista (Joh. 9:1–7, 39–41)
14. sunnuntai helluntaista (Mark. 12:41–44)
15. sunnuntai helluntaista (Matt. 11:25–30)
16. sunnuntai helluntaista (Matt. 6:19–24)
17. sunnuntai helluntaista (Joh. 5:19–21)
18. sunnuntai helluntaista (Mark. 7:5–13)
- Mikkelinpäivä (Matt. 18:1–6,10)
20. sunnuntai helluntaista (Joh. 7:40–52)
21. Sunnuntai helluntaista (Joh. 13:16–20)
- Uskonpuhdistuksen muistopäivä (Matt. 5:13–16)
23. sunnuntai helluntaista (Matt. 6:14–15)
24. sunnuntai helluntaista (Matt. 17:24–27)
25. sunnuntai helluntaista (Luuk. 20:27–40)
- Valvomisen sunnuntai (Matt. 24:36–44)
- Tuomiosunnuntai (Matt. 25:31–46)

KUNINKAASI TULEE NÖYRÄNÄ

1. adventtisunnuntai (3. vsk.): Luuk. 19:28–40

Taustaa: Israelilla ei ollut ollut kuningasta 500 vuoteen. Profeetta Sakarja oli ennustanut kuninkaan tulosta seuraavaa: *Iloitse, tytär Siion! Riemuitse, tytär Jerusalemi! Katso, kuninkaasi tulee. Vanhurskas ja voittoisa hän on, hän on nöyrä, hän ratsastaa aasilla, aasi on hänen kuninkaallinen ratsunsa. Hän tuhoaa sotavaunut Efraimista ja hevoset Jerusalemiin, sotajouset hän lyö rikki. Hän julistaa kansoille rauhaa...* (Sak. 9:9–10.)

Jeesus tiesi olevansa enää vajaan viikon päässä kauheasta kuolemastaan. Hänestä oli annettu jo etsintäkuulutus.

- Miten suhtautuisit kuolemaasi, jos tietäisit, että se tulee olemaan äärimmäisen tuskallinen?
- Miten Jeesus näytti suhtautuvan tulevaan kuolemaansa?

Jakeet 28–34

- Mitä se osoittaa Jeesuksesta, että hän läksi kulkemaan viimeistä matkaansa Jerusalemiin joukon etunenässä?
- Betanian kylä oli 3–5 km:n päässä Jerusalemiin. Se oli Martan, Marian ja Lasaruksen kotikylä. Mitä tämä tosiseikka ehkä vaikutti tapahtumien kulkuun? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Jakeesta 33 käy ilmi, että yhdellä aasinvarsalla oli monta omistajaa. Se tarkoittaa, että he olivat niin köyhiä, etteivät voineet kukin pitää omaa aasia. Miksi Jeesus halusi lainata varsan juuri köyhiltä ihmisiltä tätä tilannetta varten?
- Miettikää, miksei Jeesus käskenyt opetuslastensa etsiä ensin käsiinsä aasin isäntää ja pyytää häneltä eläintä lainaan?
- Mistä on osoitusta, että omistaja suostui antamaan aasinsa opetuslapsille ilman sen suurempia takeita?
- Jeesus ei koskaan muulloin evankeliumeissa kutsu itseään ”Herraksi”. Miksi hän tekee sen juuri tässä tilanteessa?
- Yleensä varsalta menee vähän aikaa, ennen kuin se tottuu ratsastajaan. Miettikää, miksi Jeesus halusi olla tämän aasinvarsan ensimmäinen ratsastaja?
- Mieti, mitä sinun omaasi Herra ehkä tarvitsee tänä päivänä, jos sinä vain suostut sen hänelle antamaan? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)

Jakeet 35–38. Vaatteita oli tapana levittää kuninkaaksi voidellun henkilön jalkojen alle (2. Kun. 9:12s). Israel oli tuohon aikaan miehitetty maa, jossa oikeasti ei olisi saanut juhliä omia kuninkaita. Pääsiäisjuhlaa vietettäisiin kohta, ja tuhannet ihmiset olivat menossa Jerusalemiin samaa matkaa opetuslasten kanssa.

- Miten Jeesuksen ratsastuksesta Jerusalemiin tuli yllättäen näin suuri tapaus; mitkä asiat siihen johtivat? (Mikä oli opetuslasten osuus juhlariehumun syntymisessä?)
- Miltä luulette Pietarista, Johanneksesta ja muista opetuslapsista tuntuneen kulkea tuossa juhlasaatossa?
- Kansanjoukot siteerasivat psalmeja 118, jossa sanotaan: ”Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen.” He kuitenkin lisäsivät psalmiin sanan ”kuningas”. Mistä ihmiset yhtäkkiä tajusivat, että Jeesus todellakin on kuningas?
- Muistelkaa jotain tapausta historiasta, kun joku kuningas on ratsastanut riemusaatossa kaupunkiinsa. Mitä yhteistä ja mitä eroja heihin nähden on Jeesuksen ratsastuksella Jerusalemiin?
- Mitä Jeesus meni Jerusalemiin tekemään? Lukekaa vielä profeetta Sakarjan ennustus kohdasta Taustaa.
- Mitä jakeen 38 kaksi viimeistä säettä tarkoittavat ja miten ne kuuluvat asiayhteyteen?

Jakeet 39–40

- Miksi fariseukset eivät tempautuneet mukaan juhlariehuun?
- Mikä fariseuksia ehkä loukkasi eniten Jeesuksen kannattajien käytöksessä ja laulussa?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa vastauksellaan fariseuksille?
- Jeesus tiesi, ettei hänen kansansuosionsa kestäisi kuin viisi päivää. Miksi hän kuitenkin iloitsi tuosta suosiosta?
- Mieti, minkä verran sinä kiität ja ylistät Jeesusta niistä hyvistä teoista, joita hän on sinulle tehnyt?

Ilosanoma: Taivaassa Jeesus oli tottunut siihen, että tuhannen tuhannet enkelit lauloivat hänelle kiitosta. Tämän kerran sitä lauloi myös Israelin kansa. Kun Messias ratsasti kaupunkiinsa kärsimään ja kuolemaan koko ihmiskunnan puolesta, niin jonkun piti totta tosiaan huutaa siitä hänelle kiitosta – vaikka sitten kivien. Tahdotko sinä yhtyä tänä adventtina kuoron, joka laulaa Vapahtajalle Hoosiannaa ja toivottaa hänet tervetulleeksi takaisin tänne maan päälle?

KUNINKAASI TULEE KUNNIASSA

2. adventtisunnuntai (3. vsk.): Luuk. 17:20–25 (käsikirja 17:20–24)

Taustaa: Jumalan valtakunnan odotus oli yleistä ajanlaskumme alun Israelissa. Odotettiin Messias-kuningasta, joka perustaisi uudelleen Daavidin valtakunnan. Vanhan testamentin aikana oli odotettu Herran päivää. Jeesus sen sijaan puhui Ihmisen Pojan päivästä (22, 24).

Aloitus

- Miksi meidän kristittyjen on tärkeää pitää aina mielessämme Jeesuksen paluu?
- Mitä tälle maailmalle tapahtuisi, jollei Jumalan valtakuntaa perustettaisi koskaan sen päälle?

Jae 20a

- Miettikää eri vaihtoehtoja, millaista vastausta fariseukset ehkä kysymykseensä odottivat?
- Mistä fariseukset päättelivät, että Jeesus ehkä tietäisi vastauksen heidän kysymykseensä?
- Miettikää, mitä fariseukset ja tavallinen kansa voivat tehdä edistääkseen Jumalan valtakunnan tuloa?
- Mitä sinä olisit valmis tekemään, että Jumalan valtakunta tulisi maan päälle mahdollisimman pian?

Jakeet 20b–21. Jeesuksen vastaus voidaan kääntää kahdella tavalla: ”valtakunta on sisäisesti teissä” tai ”valtakunta on teidän keskellänne”. (Kreikaksi basielia = valtakunta ja basileus = kuningas.)

- Selittäkää omin sanoin, mitä Jeesus tahtoi sanoa vastauksellaan fariseusten kysymykseen?
- Miten fariseukset ehkä Jeesuksen vastauksen ymmärsivät?
- Mikä Jeesuksen vastauksessa oli yllättävää?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa, jos käännös ”Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä” on oikea? (Mitä tarkoittaa, että Jumalan valtakunta on kristityn sisällä?)
- Mistä voit tietää, onko Jumalan valtakunta sinun sisälläsi vai eikö ole.
- Millä tavalla Jumalan valtakunta oli tuolla hetkellä fariseusten ”keskellä”?
- Miksi Jumala ei lähettänyt valtakuntaansa tänne maan päälle havainnoitavassa muodossa, niin että kaikki olisivat heti tajunneet: täällä se nyt on?
- Mitkä olivat näkyviä merkkejä siitä, että Jumalan valtakunta oli fariseusten keskellä? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Mitkä ovat näkyviä merkkejä siitä, että Jumalan valtakunta on nyt jo meidän keskellämme?

Jae 22. Jeesus nimitti itseään yleensä Ihmisen pojaksi. Profeetta Daniel näki näyssä, miten Ihmisen poika tulisi taivaan pilvissä ja hänelle annettaisiin valta, kunnia ja iankaikkinen valtakunta (Dan. 7:13–14.)

- Miksi Jeesus alkoi puhua Ihmisen Pojasta, kun hän äsken puhui Jumalan valtakunnasta? Miten nämä kaksi asiaa liittyvät yhteen?
- Milloin opetuslapset kaipaivat saada nähdä Ihmisen Pojan päivän, mutta eivät sitä nähneet? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Oletko sinä kokenut joskus samaa kaipausta kuin opetuslapset? Jos olet, niin millaisessa tilanteessa?

Jae 23

- Minkä perässä kristityt eivät saa juosta jakeen 23 perusteella?
- Tunnetko kristittyjä, jotka juoksevat eri paikoissa ja Jeesusta etsimässä? Mikä siinä menee pieleen?
- Mistä Jeesus ja Jumalan valtakunta ovat aina ja varmasti löydettävissä?

Jakeet 24–25

- Mikä on tunnusomaista salamaniskulle?
- Miten voidaan sovittaa yhteen jakeet 20–21 ja toisaalta 24?
- Miksi Jumalan valtakunnan ja sen kuninkaan piti olla ensimmäisen tulonsa yhteydessä salaisia, mutta toisen tulonsa yhteydessä julkisia?
- Millaista valoa jae 25 tuo edeltävään tekstiin?
- Miettikää, mikä saa kristityn odottamaan koko sydäimestään Jeesuksen paluuta?

Ilosanoma: Valtakunnan Kuningas suostui olemaan salattu ja tulemaan alamaistensa hylkäämäksi. Nyt hänen valtakuntansa löytyy hänen kansastaan ja armonvälineistään: Raamatusta, kasteesta ja ehtoollisesta. Pian hän kuitenkin tulee voimassaan ja kunniaansa takaisin maan päälle ja perustaa tänne ikuisen valtakuntansa. Silloin hänen valtakuntaansa pääsevät vain ne, jotka uskoivat häneen jo salattuna, piikkikruunulla kruunattuna Kuninkaana ja Ihmisen poikana.

TEHKÄÄ TIE KUNINKAALLE

3. adventtisunnuntai (3. vsk.): Joh. 1:19–27

Taustaa: Messias-odotus oli tuohon aikaan yleistä juutalaisten parissa. Tekstissämme juutalaisten uskonnolliset johtajat lähettävät pappeja, leeviläisiä ja fariseuksia tenttaamaan Johannes Kastajaa (19, 24). Johannes oli itsekin papin poika ja valttavan suosittu, mutta hän ei ollut kenenkään kuuluisan rabbin opetuslapsi. Johannes kastoi Betaniassa Jordanin rannalla. (Se ei siis ollut sama Betania, missä Maratta ja Maria asuivat.) Siihen paikkaan, jota nykyään pidetään Johanneksen kastepaikkana, on Jerusalemita matkaa noin 40 km.

Jae 19

- Millaista vastausta sinä olisit odottanut Johannekselta pappien esittämään kysymykseen?
- Mikä Johanneksen kastamis- ja saarnaamistoiminnassa oli ehkä epäilyttävää uskonnollisen eliitin mielestä?
- Mitä osoittaa se, etteivät uskonnolliset johtajat lähteneet itse tenttaamaan Johannesta, vaan lähettivät asialle pappeja ja leeviläisiä?

Jakeet 20–21. Profeetta Elia eli 800 vuotta ennen Jeesusta. Hänkin saarnasi lakia. Elia ei kuollut, vaan hänet otettiin elävänä taivaaseen. VT:n lopussa ennustetaan, että hän tulee takaisin ennen Herran päivän koittamista (Mal. 4:5). Johannes pukeutui kuten Elia kamelinkarvaviittaan. ”Se profeetta” tarkoittaa taas Moosesta. Mooses nimittäin ennusti, että Herra lähettäisi kansalleen samanlaisen profetan kuin hän itse oli ollut (5. Moos. 18:15).

- Millaista Messiaasta Johannes odotti (ks. jakeet 15–18)?
- Millaista Messiaasta juutalaisten uskonnolliset johtajat ehkä odottivat?
- Luuletteko, että kyselijät olivat vakavissaan esittäessään nämä kysymykset Johannekselle? Pitivätkö he mahdollisena, että hän tosiaan olisi ollut Messias, Elia tai Mooses? Perustelkaa vastauksenne.
- ”Se profeetta” tarkoittaa tietenkin Jeesusta. Vastatkaa muistin varassa: mitä yhteistä Jeesuksella on Mooseksen kanssa?

Jae 22

- Mitä voimme päätellä tenttaajien tunnelmista jakeen 22 perusteella?

Jae 23. Johannes lainaa profeetta Jesajaa, joka ennusti 700 vuotta aikaisemmin: *Ääni huutaa: ”Raivatkaa autiomaahan Herralle tie! Tasoittakaa yli aron valtatie meidän Jumalallemme!”... Korota äänesi, älä pelkää! Julista Juudan kaupungeille: ”Teidän Jumalanne tulee!”* (Jes. 40:3,9)

- Mitä Johannes Kastaja tarkoittaa nimittäessään itseään huutavan ääneksi autiomaassa?
- Mitä kaikkea kyselijät voivat lukea Johannes Kastajan vastauksen rivien välistä – hehän osasivat Jesajan kirjan suunnilleen ulkoa?
- Millaisia toimenpiteitä tarvitaan, että vuoristoiseen autiomaahan saadaan tehdyksi tasainen tie?
- Mitä kaikkea siihen tarvitaan, että ihmissydämeen voidaan raivata tasainen tie Jeesuksen tulla? (Miten Johanneksen saarna valmisti tietä Herralle kuulijoiden sydämeen?)
- Millä eri tavoilla Herra on koettanut raivata tietä sinun sydämeesi?
- Entä jos Jeesus olisi aloittanut toimintansa ilman Johannes Kastajan saarnaa. Millä tavalla vastaanotto olisi ehkä ollut erilainen?
- Miettikää, miksi meidän maassamme ei ole enää suuria herätyksiä?

Jae 25

- Miksi Johannes kastoi ihmisiä?

Jakeet 26–27

- Johannes vihjaisi, että Messias oli jo tullut kansansa luo, mutta häntä ei tunnustettu. Miksi häntä ei tunnustettu?
- Mistä tuon ajan ihmiset voivat tunnistaa Jeesuksen? Entä mistä meidän aikamme ihmiset?
- Sandaalien avaaminen oli orjan työ, jota opetuslapsen ei tarvinnut tehdä opettajalleen. Missä mielessä Johannes oli arvoton avaamaan Jeesuksen sandaalien nauhoja?
- Mikä oli sanalla sanottuna Johanneksen todistus tulevasta Messiaasta?
- Mitä luulette kysyjien kertoneen uskonnollisille johtajille, jotka heidät olivat lähettäneet?
- Mitä mieltä olette, pitivätkö uskonnolliset johtajat tämän raportin perusteella Johanneksen toimintaa hyvänä vai pahana asiana?
- Mitä vastaisit, jos Herra tarjoaisi sinulle samanlaista elämäntehtävää kuin Johannekselle?

Ilosanoma: Johannes Kastaja oli siihen asti saarnannut lakia, mutta seuraavana päivänä hän sai osoittaa sormellaan Jumalan Karitsaa, joka kantaisi koko maailman synnit ruumiissaan ristinpuuhun (1:29). Se oli Johanneksen elämäntehtävän huipentuma.

HERRAN SYNTYMÄ ON LÄHELLÄ

4. adventtisunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 1:18–25

Aluksi: Luukas kertoo evankeliuminsa alussa, miten enkeli ilmestyi Marialle, joka oli kihloissa Joosefin kanssa. Enkeli ilmoitti Marian tulevan raskaaksi Pyhästä Hengestä (Luuk. 1:26–38). Mooseksen lain mukaan kihlaus oli yhtä sitova kuin avioliittokin, ja **uskottomuus kihlauksen aikana** rangaistiin samalla tavalla kuin aviorikos: kivittämällä. Seksuaalielämä oli lupa aloittaa vasta avioliiton solmimisen jälkeen (5. Moos. 22). Sellaista miestä pidettiin heittiönä, joka vietti morsiimensa ennen häyötä. Myöhemmin kirjanoppineet vihjailivat, että Jeesus oli syntynyt syntisestä suhteesta (Joh. 8:41).

Jakeet 18–19

- Mikä siinä on erityisen traagista, jos ihminen tulee kihlattunsa pettämäksi?
- Mistä huomamme, että Joosef todella epäili Marian pettäneen häntä?
- Minkä luulette olleen Joosefille kaikkein vaikeinta tässä tilanteessa?
- Mitä arvellette: puhuiko Maria Joosefille enkelin vierailusta? Jos ei, niin miksi ei? Jos puhui, niin miksei Joosef uskonut häntä?
- Mitä osoittaa Joosefista, ettei hän tahtonut kostaa vääryyttä eikä vetää Marian perhettä oikeuteen, minkä hän Mooseksen lain mukaan olisi voinut tehdä?
- Miksi meidän ihmisten on yleensä vaikeaa olla kostamatta silloin, kun meidät on petetty?
- Mitä Joosef ehkä tunsu Mariaa kohtaan siinä tilanteessa, jota jakeet 18–19 kuvaavat?

Jakeet 20–21

- Miksei Jumala lähettänyt enkeliä Joosefin luo samana päivänä, kun hän lähetti hänet Marian luo? Miksi Joosefin rakkautta piti koetella näin rankalla tavalla?
- Mitä Joosef oppi joutuessaan epäilemään Marian rakkautta? Mitä me opimme silloin, kun joudumme epäilemään läheistemme rakkautta?
- Muistuta mieleesi ne synnit, joilla rikoit menneenä vuonna läheistesi elämää. Lue sitten jae 21 siten, että asetat oman nimesi kansa-sanalle. Mitä tämä jae sinulle sanoo tällä tavalla luettuna?

Jakeet 22–23. Ks. myös jae 20b. Neitseestäsyntyminen tarkoittaa sitä, että siittiösolu tuli Marian kohtuun tämän maailman-kaikkeuden ulkopuolelta.

- Millä perusteella Joosef pystyi uskomaan neitseestäsyntymiseen, vaikkei mitään vastaavaa ollut tapahtunut koskaan ennen maailmassa?
- Mitkä seikat tekstissämme osoittavat, ettei neitseestäsyntyminen ole keksitty juttu?
- Miettikää, miksi juuri neitseestäsyntyminen on monille ihmisille, erityisesti teologeille, kaikkein vaikein kristinopin kohta uskottavaksi, vaikeampi kuin muut Raamatun ihmeet?
- Miten neitseestäsyntyminen ja Jumala-kuva kuuluvat yhteen? (Miksi Jeesus ei olisi voinut pelastaa kansaansa sen synneistä, jos hän olisi ollut vain Marian ja Joosefin poika?)

Jakeet 24–25

- Mitä nasaretilaiset ajattelivat, kun Maria muutti Joosefin kotiin asumaan? Entä Marian perhe?
- Miksi Joosef päätti olla koskematta rakkaaseen kihlattuunsa, vaikka he asuivat nyt saman katon alla?
- Miksi itsensä hillitsemisen opetteleminen on tärkeää jokaiselle ihmiselle, erityisesti miehelle?
- Luultavasti kaikki nasaretilaiset pitivät Joosefia Marian lapsen isänä. Mikä tässä tilanteessa oli ehkä pahinta Joosefille, jota oli siihen asti pidetty vanhurskaana miehenä? Ks. kohtaa Aluksi.
- Luuletteko, että Joosef koetti puhdistaa mainettaan omiensa ja Marian sukulaisten edessä? Miksi, miksi ei?
- Miksi Jumala halusi Poikansa syntyvän juuri kihlaparille, ei sellaiselle tytölle, jolla ei vielä ollut miestä katsottuna?
- Mikä oli Joosefin suuri elämäntehtävä?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Joosefin oman Poikansa kasvatusisäksi?

Ilosanoma: Ilmeisesti Joosef ehti kuolla, ennen kuin Jeesus aloitti julkisen toimintansa. Hän tiesi kuitenkin pääasian: että Jeesus oli tullut pelastamaan kansaansa (myös kasvatusisäänsä) heidän synneistään. Niin hän on tullut pelastamaan myös sinua ja rakkaitasi. Siinä sinunkin jouluilosi.

LUPAUKSET TÄYTTYVÄT

Jouluaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–14

Taustaa: Luukas ankkuroi Jeesuksen syntymän maalliseen historiaan. Augustus oli Rooman keisari vuosina 27 eKr. – 14 jKr. Koska Rooman valtakuntaan kuului lähes koko tunnettu maailma, voitiin sanoa, että ”koko maailma” joutui verotettavaksi. Quirinius mainitaan tässä siksi, että Syyria oli se Rooman maakunta, johon Israel kuului.

Jakeet 1–3. Israel oli miehitetty maa, jossa verot kerättiin Roomalle.

- Millaisia tunteita Augustuksen käsky ehkä herätti juutalaisten keskuudessa?
- Miettikää, mistä syystä jokaisesta perheestä piti jonkun mennä ilmoittautumaan verotettavaksi suvun pääpaikkaan? Miksei silloinen asuinpaikka kelvannut?

Jakeet 4–5. Daavid oli elänyt tuhat vuotta ennen näitä tapahtumia. VT sisältää monia messias-ennustuksia Daavidin suvun uudesta tulemisesta. Joosefin suku oli ilmeisesti jäänyt Galileaan palattuaan Babylonian pakkosiirrosta 400–500 vuotta aikaisemmin. Joosef oli siis suoraan alenevassa polvessa kuningassuvun jälkeläinen.

- Miten on mahdollista, että kuningassuvun jälkeläisestä oli tullut pelkkä vaatimaton puuseppä?
- Miten on mahdollista, että jokainen juutalainen tunsu sukujuurensa tuhannen vuoden taakse ja ylikin, vaikka välillä kansa oli viety pakkosiirtoon Babyloniaan?
- Oli olemassa kaksi Daavidin kaupunkia. Daavid oli kyllä syntynyt Betlehemissä, mutta myös Jerusalemiä nimitettiin hänen kaupungikseen, koska hän oli valloittanut sen jebusilaisilta. Miettikää, miksi Jumala valitsi Poikansa syntymäpaikaksi Betlehemiin, ei Jerusalemiä?
- Nasaretista Betlehemiin on tietä pitkin matkaa yli 200 km. Kuvitelkaa, mitä hankaluuksia matkaan sisältyi etenkin odottavan äidin kannalta. (Montako päivää matkaan meni, miten matkattiin, missä yövyttiin jne.?)
- Veroluetteloon ilmoittautumiseen ei Mariaa olisi tarvittu. Mistä se mielestänne on osoitusta, että Joosef otti viimeisillään raskaana olevan kihlattunsa mukaan tälle pitkälle ja hankalalle matkalle?
- Mooseksen laki määräsi, ettei seksisuhdetta saanut aloittaa ennen häilyötä. Yleensä kihlapari ei saanut edes olla yhdessä ilman esiliinaa. Miten Marian perhe antoi tyttärensä lähteä tälle matkalle?
- Millainen maine Joosefilla ja Marialla oli ehkä Nasaretissa?
- Joosef ja Maria eivät aloittaneet seksisuhdetta ennen Jeesuksen syntymää (Matt. 1:25). Miksi he eivät puolustautuneet Nasaretin juoruja vastaan kertomalla lapsen neitseellisestä alkuperästä?

Jakeet 6–7. Betlehemissä asui oletettavasti Joosefin kaukaisia sukulaisia. Kapaloit olivat tuohon aikaan pitkiä kangassuikaleita, jotka käärittiin moneen kertaan vauvan ympäri. Ne Marialla täytyi olla mukanaan. Yleensä kättilö pesee ja kapaloit lapsen, ei vastasyntynyt äiti.

- Vanhan käännöksen ’majatalo’ on virheellinen käännös. Oikea käännös on ’vierashuone’. Miksi mikään betlehemiläisperhe ei ottanut nuorta paria kattoonsa alle? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miksi Maria ja Joosef eivät jatkaneet etsimistä, kunnes tyhjä huone olisi löytynyt?
- Mistä se on osoitusta, että Maria kapaloit lapsensa itse?
- Mitkä seikat ehkä vaikuttivat siihen, ettei kukaan tullut synnytykseen avuksi?
- Mitä ongelmia ensisynnyttäjä kohtasi, kun kättilö ei ollut paikalla?
- Kumpi kommentaarien esittämistä vaihtoehtoista tuntuu sinusta uskottavimmalta ja miksi: a) seimi oli talon sisällä, koska eläimet ja ihmiset asuivat saman katon alla, b) seimi oli navetassa tai luolassa? Perustele vastauksesi.
- Miettikää, millaisena Joosef myöhemmin muisti tuon yön? Entä Maria?

Jakeet 8–9. Betlehemissä kasvatettavat lampaat olivat Jerusalemin temppeliin tarkoitettuja uhrilampaita. Paimenilla oli tuohon aikaan huono maine, koska he eivät pyhittäneet sapattia ja saattoivat syyllistyä valehtelemiseen ja varastamiseen. VT:ssa enkeli oli ilmestynyt vain patriarkoille ja parille profeetalle.

- Miten paimenten elämä erosi tavallisten betlehemiläisten elämästä?
- Mitä paimenille ehkä merkitsi se, että he paimensivat juuri uhrilampaita?
- Miksi Herra lähetti enkelinsä tiedottamaan Poikansa syntymää ensiksi huonomaineisille ja epäluotettavana pidetyille ihmisille?
- Miksi paimenet pelästyivät enkelin nähdessään?
- ’Herran kirkkaus’ on Raamatussa tekninen termi, joka ilmaisee Herran läsnäolon paikan. VT:ssa kirkkaus oli ilmestynyt ilmestysmajassa ja temppelissä. Miksi se ilmestyi jouluyönä paimenten kedolla?

Jakeet 10–12. Raamatussa käytetään usein ilmausta Herran Voideltu (Messias, Kristus), mutta ei koskaan muulloin Voideltu Herra (= Voideltu Jahve). Vapahtaja-nimityskin esiintyy evankeliumeissa vain kolmesti.

- Mitkä kaikki seikat enkelin ilmoittamassa sanomassa merkitsivät paimenille ”suurta iloa”?
- Mikä enkelin viestissä ehkä hämmästytti paimenia kaikkein eniten?
- Mitä paimenille merkitsi se, että vastasyntynyt vauva oli Vapahtaja?

(jatkuu)

- Mitä paimenille merkitsi se, että vauva oli ”Voideltu Jahve” (siis Kristus Herra)?
- Mitä sinulle merkitsee tänä jouluna, että sinulle ja rakkaillesi on syntynyt Vapahtaja, Kristus Herra?
- Miten Jeesus voi olla pieni vauva ja kaikkivaltias Jumala samalla kertaa?

Jakeet 13–14

- Mitä ajattelet siitä, että Jumalalla on taivaassa sotajoukko? Mihin hän sitä tarvitsee?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi Jumalalle kunnian?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi ihmisille rauhan?
- Miten jouluevankeliumi osoittaa sen, että Jeesus rakastaa juuri sinua?

Ilosanoma: ”Oi Jeesus tänne maailmaan / et tullut itses tähden. / Minua saavuit auttamaan / kurjuuden kaiken nähden. / Ja raskaan ristin kärsien / armahdit minut, syyllisen. / Voisinko kyllin kiittää!” (VK 25:5, Paul Gerhardtin virsi.)

TEILLE ON SYNTYNYT VAPAHTAJA

Jouluaamu (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–20

Aluksi: Luukkaan 1. luvussa on kerrottu, miten Maria tuli **raskaaksi Pyhästä Hengestä**. Sukulaiset ja naapurit tietenkin luulivat, että lapsi oli Joosefin. Juudeassa **paimenia syrjittiin** tuohon aikaan, koska he eivät kyenneet pitämään sapattia. Heitä ei hyväksytty oikeuteen todistajiksi väitetyn epäluotettavuutensa takia. Vanhassa testamentissa **enkelit** olivat ilmestyneet vain suurille Jumalan miehille.

Jakeet 1–3

- Miettikää, millaiset tunnelmat vallitsevat maassa, jossa miehitysvalta suunnittelee yleistä verotusta ja määrää kaikki ihmiset ilmoittautumaan veroluetteloon syntymäkaupungissaan?

Jakeet 4–5

- Matka Nasaretista Betlehemiin on noin 130 km. Montako päivää suunnilleen tuollainen matka kestää, jos kuljetaan aasilla tai jalkaisin?
- Roomalaisille riitti, kunhan yksi mieshenkilö kustakin perheestä kävi ilmoittautumassa veroluetteloon. Miksi 9. kuukaudella oleva Maria halusi välttämättä lähteä mukaan noin hankalalle matkalle (5)? (Mistä syystä hän ei halunnut jäädä Nasaretiin ilman Joosefia?)
- Mitä vaaroja sisältyy synnytykseen, joka tapahtuu karjasuojassa tai vaikkapa taivasalla?

Jakeet 6–7

- Kuvitelkaa sitä tilannetta, kun kihlapari etsi Betlehemistä kattoa päänsä päälle synnytyspoltojen alettua. Luuletteko että Marian usko kesti horjumatta tämän koettelemuksen? Perustelkaa vastauksenne.
- Miettikää eri syitä, miksi Josefin sukulaisetkaan eivät ottaneet kihlaparia katonnsa alle?
- Millaisia hankaluuksia sisältyi karjasuojassa tapahtuneeseen synnytykseen?
- Miksi maailman Vapahtajan piti syntyä tuollaisissa olosuhteissa?

Jakeet 8–9

- Mietitään seuraavaksi paimenten elämää. Mitkä olivat heidän ilonaiheensa, entä murheensa?
- Mikä oli paimenten suhde Jumalaan, jonka käskyjä he eivät pystyneet täyttämään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Jakeessa 9 sanotaan, että ”suuri pelko” valtasi paimenet. Mitä nämä miehet oikein pelkäsivät?
- Mikä on se asia, jonka tapahtumista sinä pelkää eniten tänä jouluna? (Voit vastata joko ääneen tai hiljaa.)

Jakeet 10–12

- Mikä enkelin sanoissa teki paimenet erityisen iloisiksi?
- Mitä paimenet ehkä ajattelivat kuullessaan, että kauan kaivattu Vapahtaja nukkuu eläinten syöttökaukalossa?
- Miksi Jumala tahtoi näyttää Poikansa paimenille heti samana yönä, kun tämä oli syntynyt?
- Mikä olisi suuri ilo sinulle tänä jouluna, jos se tapahtuisi?
- Muistuta mieleesi sen ihmisen kasvot, jonka puolesta eniten hätäilet tänä jouluna. Minkä joululahjan hän on saanut Jumalalta, uskoipa hän itse tuohon lahjaan tai ei?
- Jumalasta oli käytetty nimeä ”Vapahtaja” vain neljä kertaa koko Vanhassa testamentissa. Mitä sinulle merkitsee, että yksi Jeesuksen nimistä on ”Vapahtaja”?

Jakeet 13–14

- Mitä syyt enkeleillä oli iloita siinä tilanteessa, kun Jumala oli juuri syntynyt lian, kylmyyden, vihollisten ja bakteerien keskelle?
- Miten Jumalan kunnia tulee näkyviin jouluyön tapahtumissa?

Jakeet 15–20

- Miettikää, miten paimenet onnistuivat löytämään oikean navetan keskellä yötä; heillehän ei ollut kerrottu osoitetta eikä vanhempien nimeä?
- Mikä paimenten kertomuksessa lohdutti ehkä eniten Mariaa ja Joosefia, joilla oli takanaan rankka vuorokausi?
- Miksi Jumala ei lähettänyt enkeleitään Marian ja Joosefin luo talliin, vaan sen sijaan paimenten luo?
- Paimenet kertoivat näkemästään ja kuulemastaan monille ihmisille. Miettikää, miksi Jeesuksesta ei kuitenkaan tullut kuuluisaa ennen kuin vasta 30 vuoden kuluttua?
- Useimmat paimenista olivat ehkä jo kuolleet ennen Jeesuksen julkisen toiminnan alkamista. Mikä paimenten elämässä muuttui tämän yhden ainoan kohtaamisen perusteella? Mitkä asiat taas pysyivät samana?

Ilosanoma: Jeesus tahtoo antaa sinullekin tänä jouluna suuren ilon. Hän on kutsunut sinut tänään tähän ilosanomapiiriin, jotta kuulisit Vapahtajan syntyneen sinuakin varten. Suurella ilolla oli kuitenkin hintansa, joka Jeesuksen täytyi maksaa. Hän aloitti maksamisen seimessä ja päätti sen ristillä.

SANA TULI LIHAKSI

Joulupäivä (kaikki vuosikerrat): Joh. 1:1–14

Taustaa: Johanneksen evankeliumin alku muistuttaa koko Raamatun alkua: ”*Alussa Jumala loi taivaan ja maan*” (1. Ms. 1:2). Kreikankielinen ilmaus ”logos” (= sana) tarkoittaa järkeä ja koko luomakuntaa hallitsevaa periaatetta. Juutalaisille taas ”sana” merkitsi Jumalaa ja hänen ääntään.

1. Sana (1–3, 14)

- Selitä omin sanoin näiden neljän jakeen sisältö.
- Mitä ”sana” ja ”puhe” merkitsevät kahden persoonan väliselle yhteydelle?
- Miksi ”sana” on kristillisessä uskossa tärkeämpi kuin mikään muu asia, esimerkiksi kokemus?
- Jos meillä ei olisi Jumalan sanaa, miten voisimme tuntea Jumalan?
- Miksi Jeesusta kutsutaan Jumalan Sanaksi?

2. Valo (4–5, 9–10)

- Mitä jakeet 4–5 tarkoittavat?
- Mitä yhteistä Jeesuksella on valon kanssa?
- Mitä tässä yhteydessä tarkoittaa, ettei pimeys ”voita valoa” (uusi käännös) tai ettei se ”käsitä valoa” (vanha käännös, jae 5)?

3. Johannes Kastaja (6–8)

- Mikä oli Johannes Kastajan tehtävä tämän tekstin mukaan?
- Vertaa Johanneksen tehtävää siihen tehtävään, jonka olet itse Jumalalta saanut.

4. Maailma (9–11)

- Millainen paikka tämä maailma on näiden jakeiden mukaan?
- Miksi maailma ei tunne Jeesusta tänäkään päivänä?

5. Miten tullaan Jumalan lapseksi (12–13)

- Miten tekstimme mukaan tullaan Jumalan lapseksi?
- Miksi kukaan ei tule Jumalan lapseksi luonnollisen syntymän kautta?
- Milloin sinusta on tullut Jumalan lapsi?

6. Sanan kirkkaus (14)

- Millaista oli se kirkkaus, joka loisti Jeesuksesta sinä aikana, kun hän eli ihmisenä tässä maailmassa?
- Miksi useimmat ihmiset eivät nähneet Jeesuksessa kirkkautta?
- Mitä me olemme oppineet Jumalasta sen kautta, että hän tuli lihaksi eli ihmiseksi?

Ilosanoma: Jeesus ja Sana ovat sama asia. Joka ottaa vastaan Raamatun Sanan, se ottaa vastaan Jeesuksen. Joka hylkää Raamatun, se hylkää Jeesuksen. Jeesuksen sana on se valo, joka tänäkin päivänä loistaa elämäsi pimeyteen. Vain siitä voit kuulla, että syntisi annetaan anteeksi ja saat Jeesukselta ”armon armon päälle”.

KRISTUKSEN TODISTAJAT

Tapaninpäivä (3. vsk.): Matt. 23:29–39 (käsikirjassa 23:34–39)

Taustaa: VT:n profeetoilla aina Johannes Kastajaan asti oli ollut kaksi sanomaa tuotavana Jumalalta: tuomion julistaminen oman aikansa syntisille ja Messiaan tulon ennustaminen. VT:n profeetoille oli useimmiten käynyt huonosti, viimeksi nyt Johannes Kastajalle, jonka Herodes vangitsi ja mestautti.

Jakeet 29–31

- Miksi valtaosa ihmisistä ei ole koskaan halunnut ottaa vastaan profeettojen sanomaa?
- Mistä syystä profeetoista tulee yleensä suosittuja vasta kuolemansa jälkeen?
- Sano omin sanoin jakeiden 29–31 perusteella: mikä oli Jeesuksen ajan lainopettajien ja fariseusten synti?
- Jeremia julisti 500 vuotta eKr. Jerusalemin synneille kovaa tuomiota. Hän mm. ennusti ihmisten syövän omia lapsiaan piiritetyssä kaupungissa. Luuletko, että itse olisit uskonut tuollaista ennustusta, jos olisit ollut sitä kuulemassa?
- Mitä pahaa siinä oli, että Jeesuksen ajan fariseukset koristelivat Jeremian hautaa?

Jae 32

- Kreikaksi sana mitta kuuluu ”metros”, ja siitä on esim. metrin mitta saanut nimensä. Mitä Jeesus tässä tarkoittaa ”mitalla”?
- Millä tavalla Jeesuksen ajan uskonnolliset johtajat olivat ”täyttämässä isiensä mittaa” (vanhan käännöksen mukaan)?
- Millä tavalla Suomi on tällä hetkellä ”täyttämässä isiensä mittaa”?

Jae 33: Sanalla ”käärme” on Raamatussa myös symbolinen merkitys; se on paholaisen nimitys.

- Missä suhteessa Jeesuksen ajan uskolliset johtajat muistuttivat käärmettä?
- On kuin Jeesus olisi raivoissaan puhuessaan nämä sanansa. Mikä häntä tässä tilanteessa järkytti? (Jos Jeesus päätti turvautua tuollaiseen nimittelyyn, niin varmasti hänellä oli siihen pätevät syynsä. Miettikää, mitä ne syyt mahtoivat olla?)
- Miksi lainopettajien ja fariseusten synti vaati noin kovaa tuomiota?

Jae 34

- Miksi Jeesus ei vaihtanut strategiaa, vaikka näki, ettei tuleviakaan profeettoja kuunneltaisi?
- Keitä ihmisiä tai ihmisryhmiä on kohdeltu jakeen 34b kuvaamalla tavalla kristillisen kirkon historian aikana ja vieläkin kohdellaan?
- Mikä merkitys profeettojen julistuksella on silloinkin, kun heitä ei kuunnella?
- Mikä Jeesuksen lähettämiä profeettoja lohduttaa vainon keskellä ja marttyyrikuoleman edessä?
- Suostutko sinä lähtemään Jeesuksen sanansaattajaksi tällaisilla työmarkkinaehdoilla?

Jae 35: Veljensä tappaman Abelin kuolema oli VT:n ensimmäinen marttyyrikuolema ja profeetta Sakarjan viimeinen. (Huom! Hepreankielisen Raamatun viimeinen kirja on 2. Aikakirja.) Sakarja kivitettiin temppelissä luopiokuningas Jooaan käskystä, kun hän oli nuhdellut kuningasta ja kansaa epäjumalanpalveluksesta. Raamatun mukaan viattomasti surmatusta ihmisestä jää jäljelle ”verivelka”, joka jonkun on joskus pakko maksaa.

- Miettikää, miksi Jeesus valitsi juuri Abelin ja Sakarjan viattomasti kärsineiden profeettojen edustajiksi?
- Yleensähän ajatellaan, että synty koskee vain tekijäänsä. Jeesus kuitenkin syyttää tässä oman aikansa hengellisiä johtajia siitä, että he ovat omakätisesti tappaneet Abelin ja Sakarjan (35b). Mitä hän sillä tahtoo sanoa?
- Mitä nämä jakeet opettavat Israelin kansan kollektiivisesta syyllisyydestä?
- Millaista kollektiivista syyllisyyttä meidän kansallamme on kannettavanaan viattoman veren vuodattamisen tähden?

Jakeet 37–39

- Miksi Jeesus siirtyy tässä puhuttelemaan kollektiivisesti koko Jerusalemiä?
- Vertaa toisiinsa jakeita 33 ja 37. Mitä jae 37 osoittaa Jeesuksen sydämen laadusta niitä ihmisiä kohtaan, joita hän juuri oli nimittänyt kyykäärmeen sikiöiksi?
- Millä valuutalla Jeesus maksoi koko maailman verivelan, Abelista lähtien aina Suomessa tänään tehtyihin abortteihin asti?
- Mitä Jeesus tässä ennustaa Jerusalemin temppelistä ja sen asukkaista?

Ilosanoma: Heprealaiskirjeessä sanotaan, että Jeesuksen veri huutaa parempaa kuin Abelin veri (12:24). Se huutaa, että koko maailman verivelka on maksettu Vapahtajan omalla verellä. Israelin verivelka, Suomen verivelka, sinunkin verivelkasi on siis maksettu. Tämä on se ilosanoma, jota Jeesuksen lähettämät sanansaattajat saavat nyt kuuluttaa.

JEEBUS PAKOLAISENA

Viattomien lasten päivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:13–23

Taustaa: Herodes Suuri oli niin vainoharhainen hallitsija, että hän että tappoi jopa omia sukulaisiaan pelätessään asemansa puolesta. Herodes kuoli vuonna 4 eKr., mikä tarkoittaa, että Jeesus on syntynyt noin 6 eKr. Jeesus oli siis tässä vaiheessa yhden tai kahden vuoden vanha. Varmuuden vuoksi vetäjän on hyvä kertoa lyhyesti tietäjien vierailusta Betlehemiin jakeiden 2:1–12 mukaan.

Jakeet 13–14

- Maria ja Joosef olivat tulleet vain käymään Betlehemissä verollepanon aikana, mutta eivät olleet palanneet kotikaupunkiinsa Nasaretiin. Miettikää, miksi he päättivät jäädä Betlehemiin?
- Miksi Herra näytti unen nimenomaan Joosefille eikä Marialle?
- Joosef oli Jeesuksen kasvatusisä, ei biologinen isä, koska Jeesus oli syntynyt neitseestä. Mikä oli hänen merkityksensä Marian ja pikku Jeesuksen elämässä?
- Pimeässä liikkuminen oli tuohon aikaan vaarallista. Mitä osoittaa se, ettei Joosef odottanut aamua, vaan läksi perheensä kanssa pakomatalle öiseen aikaan?
- Millaisia valmisteluja Maria ja Joosef ehkä ehtivät tehdä ennen lähtöään?
- Mitä naapurit ja tuttavat ajattelivat huomattessaan Joosefin perheen hävinneen yön aikana?
- Katsokaa kartalta, miten pitkä matka Betlehemistä on Kairoon. Miten kauan tuon matkan kulkemiseen kului perheeltä, jolla oli aasi kulkuneuvonaan tai ei ehkä sitäkään?

Jae 15

- Profeetta Hoosean sanat ”Egyptistä minä kutsuin poikani” viittaavat Israelin kansan paluuseen Egyptistä. Mitä Matteus tahtoi osoittaa lukijoilleen soveltaessaan nämä sanat Jeesukseen?
- Miten Joosef ehkä elätti perheensä Egyptissä? Millaista Marian elämä oli pakolaisuudessa?
- Jeesus oli Egyptissä parivuotiaasta lähtien muutaman vuoden ajan. Mitä pakolaisen osa vaikuttaa pienen lapsen elämään verrattuna siihen tilanteeseen, että hän asuisi omassa kotimaassaan ja sukunsa parissa?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus joutui kokemaan pakolaisen kohtalon?

Jae 16

- Miten Herodes sai juutalaiset sotilaat motivoitua tällaiseen kauheaan tekoon?
- Betlehemissä oli tuolloin vain muutama sata asukasta. Alle kaksivuotiaita poikia heistä oli varmaan parikymmentä. Kuvitelkaa, mitä kylässä tapahtui, kun sotilaat tulivat paikalle ja alkoivat etsiä ja tappa poikavauvoja talo talolta?
- Mitä ajattelette siitä, että Jeesuksen ikätoverit Betlehemissä joutuivat eräässä mielessä kuolemaan hänen tähtensä?
- Mitä tämä tapaus ehkä vaikutti betlehemiläisten ja Joosefin perheen väleihin?

Jakeet 17–18

- Jae 18 on lainaus Jeremian profetiasta, jossa hän ennustaa Raakelin jälkeläisten joutuvan Babylonian pakkosiirtoon. Mitä Matteus tahtoi sanoa soveltaessaan Raakelin itkun Betlehemin lastenmurhaan?
- Jos Raakel itki lapsiaan, niin mitä arvellette Jumalan taivaassa tunteneen Betlehemin lastenmurhan kestäessä?
- Miksi Jumala salli tämän veriteon tapahtua?

Jakeet 19–20

- Jumala johdatti Joosefia yhteensä kolmen unen kautta. Mistä voimme tietää, onko jokin uni Jumalan antama vai oman alitajuntamme tuotetta?

Jakeet 22–23

- Maria ja Joosef olivat lähteneet Nasaretista kihlaparina, mistä oli kulunut jo 4–5 vuotta. Miten heidät ehkä otettiin vastaan, kun he palasivat kotikaupunkiinsa pikku Jeesuksen kanssa?
- Miksi Jumala lähetti Jeesuksen Nasaretiin eikä antanut hänen pysyä Betlehemissä tai Jerusalemissa?
- Mikä lohdutus tästä tekstistä löytyy sinun elämäntilanteeseesi tänään?

Ilosanoma: Jumala lähetti Poikansa tähän maailmaan ottamaan Israelin historian uusiksi. Hän joutui Egyptiin pakkosiirtoon, kuten Israel. Hänet kutsuttiin sieltä, kuten Israel, hän koki erämaassa samat kiusaukset kuin Israel. Jeesus eli sen elämän joka meidän olisi pitänyt elää ja kuoli sen kuoleman, joka meidän olisi pitänyt kuolla syntiemme tähden. Tämä koskee myös niitä pikkulapsia, jotka Herodes surmasi Betlehemissä.

PYHÄ PERHE

1. sunnuntai joulusta (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:33–40

Taustaa: Vanhemmat toivat Jeesus-vauvan Mooseksen lain määräyksen mukaan temppeeliin, kun hän oli 40 päivän ikäinen. Siellä he kohtasivat kaksi vanhusta, jotka olivat jo osanneet odottaa Messiaan ilmestymistä. Edellä on kerrottu Simeonista. Tämän tekstin pääasia on Jeesus-lapsen ja vanhan naisprofeetta Hannan kohtaaminen. Naisprofeettoja tunnetaan Vanhasta testamentista vain muutama (Mirjam, Debora, Hulda ja Jesajan vaimo). Kristillisissä seurakunnissa naisprofeettoja esiintyi alusta asti (esim. Apt. 21:9 ja 1. Kor. 11:5).

(Tällä kertaa käsittelemme tekstiä vähän eri järjestyksessä kuin mitä se on evankeliumiin kirjoitettu.)

Jae 36. Hanna kuului Asserin heimoon. Tämä on yllättävä tieto, sillä Asserin heimo oli hävinnyt jo 700 vuotta aikaisemmin Assyrian pakkosiirtolaisuuteen.

- Mieltikää Hannan pitkää elämänkaarta naiseuden näkökulmasta. Mikä siinä kiinnittää erityisesti huomiotanne?
- Miten Hannan perhe oli päätynyt Jerusalemiin, vaikka se kuului kymmeneen kadonneeseen heimoon? Mieltikää eri mahdollisuuksia.
- Jos Hanna oli ollut 17–vuotias mennessään naimisiin, hän oli ollut vain 24 vuotta vanha, kun mies kuoli. Mitkä seikat tekstissämme näyttäisivät viittaavan siihen suuntaan, että hänen avioliittonsa oli ollut onnellinen?
- Millaiseen uskonkriisiin Hanna ehkä joutui silloin, kun hänen aviomiehensä kuoli joko sairauteen tai tapaturmaisesti?

Jae 37. Vanhan käännöksen mukaan Hanna oli Jeesuksen kohdatessaan 84 vuoden vanha. Uuden mukaan hän oli ollut 84 vuotta leskenä.

- Kuinka vanha suunnilleen Hanna oli Jeesuksen kohdatessaan, jos uusi käännös pitää paikkansa?
- Kumpikin käännös on mahdollinen, mutta kumpaa sinä pidät uskottavampana ja miksi?
- Voimmeko mielestänne olettaa tämän tekstin perusteella, että Hanna oli lapseton? Miksi voimme, miksi emme voi?
- Mitä eri vaihtoehtoja Hannalla oli ollut järjestää elämänsä miehensä kuoltua? (Miksi Hanna ei turvautunut vanhempiinsa?)
- Mieltikää eri syitä, miksi Hanna ei tahtonut mennä uudelleen naimisiin, vaikka se tuohon aikaan oli ainoa selviytymiskeino lapsettomille leskille?
- Mikä sai Hannan muuttamaan pysyvästi temppeelialueelle?
- Mitä ajattelette sellaisesta elämästä, jossa vain rukoillaan ja paastotaan yötä päivää kuusikymmentä vuotta? (Miksi Hanna valitsi itselleen juuri tällaisen elämänosan?)
- Kuvitelkaa, millaista Hannan arki ja sosiaalinen elämä olivat Jerusalemin temppeelialueella?
- Missä vaiheessa ja millä tavalla Hannasta oli ehkä tullut naisprofeetta (36)?
- Mieltikää, mitä tehtäviä naisprofeetalla saattoi olla tuohon aikaan.
- Mitä Hanna ehkä rukoili itselleen ja kansalleen noiden pitkien vuosikymmenten aikana?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, ettei Hanna tahtonut poistua lainkaan temppeelialueelta?
- Mistä meidän kulttuuriimme tulee se ajatus, ettei ihmiselämä ole elämisen arvoista ilman parisuhdetta ja seksiä? Miten me kristityt voisimme taistella tätä ajattelutapaa vastaan?

Jae 38 (myös 34–35). Israelissa oli tuohon aikaan ryhmä nimeltä ”maan hiljaiset”. He odottivat toisenlaista Messiaista kuin suurin osa israelilaisista, toisin sanoen lohduttajaa ja lunastajaa. Vrt. Jes. 52:9 *Huutakaa ilosta, riemuitkaa, kaikki te Jerusalemin rauniot, sillä Herra lohduttaa kansansa, lunastaa Jerusalemin.*

- Kuvitelkaa tuon vuosikymmeniä odottaneen vanhan naisen tunnelmia sillä hetkellä, kun hän näki temppeelin pihalla köyhän pariskunnan ja heidän vauvansa.
- Miten Hanna tunnisti Jeesus-vauvan Jerusalemin lunastajaksi?
- Tullessaan paikalle Hanna kuuli Simeonin ennustuksen jakeissa 34–35. Luetaan jakeet. Mitä yllättävää tietoa Messiaasta Simeonin sanoihin sisältyi?
- Millaista pelastusta nämä vanhukset siis odottivat Messialta? (Mihin Jerusalem tarvitsi lunastusta?)
- Millä tavalla Jeesus toteutti maan hiljaisten, myös Hannan ja Simeonin, odotukset? (Millä valuutalla Jeesus osti vapaaksi, ei vain Jerusalemin asukkaat, vaan koko maailman ihmiset?)
- Mistä Hannan ylenpalttinen kiitollisuus versoi?
- Miksi muut temppeelissä kävijät eivät nähneet pyhässä perheessä samaa, mitä Hanna näki?
- Mikä tehtävä Hannalla oli elämänsä loppuun asti?
- Miten maan hiljaisten tilanne muuttui heidän kuultuaan Hannan todistuksen?
- Hanna ei ilmeisesti nähnyt koskaan tämän jälkeen enää Jeesusta. Miten tämä lyhyt kohtaaminen muutti hänen loppuelämänsä?

Jakeet 39–40

- Mitä vanhan naisprofeetan kohtaaminen merkitsi Jeesuksen vanhemmille?
- Minkä kuvan saatte Mariasta ja Joosefista näiden jakeiden kautta?
- Mitä Maria ehkä ajatteli Simeonin ennustuksesta jakeissa 34–35?

(jatkuu)

- Matteus kertoo, että Joosef ja Maria joutuivat pakenemaan Egyptiin runsas vuosi näiden tapahtumien jälkeen ja että he lähtivät matkaan Betlehemistä, eivät Nasaretista. Miettikää, mistä se johtuu, ettei Luukas näytä tietävän koko Egyptin matkasta yhtään mitään.
- Mitä kaikkea jae 40 kertoo meille Jeesuksen lapsuudesta ja nuoruudesta?

Kokoavat kysymykset

- Missä mielessä Hannakin kuului pyhään perheeseen?
- Miksi Luukas tahtoi kertoa evankeliumissaan myös Hannan ja Jeesuksen kohtaamisen? Mikä on ollut tämän kohtaamisen sanoma Raamatun lukijoille näiden 2000 vuoden aikana?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Hänen verensä oli se lunastusmaksu, jolla Jerusalemin eli Jumalan kansa ostettiin vapaaksi paholaisen vallasta. Siksi hän voi sanoa sinullekin nämä sanat: *Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemile ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistään.* (Jes. 40:1–2*.)

AIKAMME ON JUMALAN KÄDESSÄ

Uudenvuodenaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 13:6–9

Aluksi: Lyhyellä vertauksellaan viikunapuusta Jeesus viittasi Israeliin, jonka keskuudessa hän oli vaikuttanut kolme vuotta saamatta sieltä paljoakaan hedelmää. Samalla tämä vertaus puhuu myös Jumalan toisesta kansasta eli kristillisestä kirkosta. Kirkkomme on viikunapuu, mutta myös meistä jokainen on sitä. Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme.

Alustavat kysymykset

- Miettikää, mitä Jeesus tahtoo sanoa meille tämän vertauksen kautta, kun yksi vuosi taas päättyy elämässämme?
- Jos tietäisit, että sinulla on elämää jäljellä enää vain yksi vuosi, miten eläisit sen vuoden?
- Millä perusteella Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme?

Vertaus. Vertauksessa on kaksi henkilöä: viinitarhan omistaja ja sitä hoitava puutarhuri.

- Viinitarhaa varten valitaan yleensä paras mahdollinen maaperä. Miettikää, miksi tuohon hyvään maahan oli istutettu myös yksi viikunapuu?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, ettei hyvässä maassa kasvava viikunapuu tuottanut hedelmää vuosikausiin?
- Mitä vahinkoa hedelmätön viikunapuu aiheutti ympärillään kasvaville viiniköynnöksille?
- Mitä puutarhurin sanat jakeissa 8–9 hänestä osoittavat?
- Mikä vaihtoehto olisi ollut puutarhurille helpoin: kaataa puu vai hoitaa sitä?
- Miksi puutarhuri rakasti hedelmätöntä viikunapuuta – mitä hän oikein siinä näki?

Vertauksen tulkinta (a) Israelia koskien

- Mitä Jeesus tahtoi sanoa omasta kansastaan Israelista verratessaan sitä viikunapuuhun, joka kasvaa viiniköynnösten seassa?
- Mitä hedelmää Jumala odotti Israelin kansalta sen pitkän historian aikana ja erityisesti Jeesuksen toiminnan kestäessä?
- Mistä syystä Israelin kansa ei kantanut sitä hedelmää, jota Jumala siltä odotti?
- Mitä tämä pieni vertaus osoittaa meille Jeesuksen ja Israelin suhteesta?

Vertauksen tulkinta (b) kristittyjä koskien

- Nyt luemme vertauksen niin, että se puhuu uudesta Israelista eli kristillisestä kirkosta. Millaista hedelmää Jumala odottaa tänä päivänä meidän kirkostamme?
- Mitä luulette Jumalan sanovan tänä uudenvuoden aattona meidän kirkostamme, kun hän sitä katselee?
- Kuvittele sielusi silmillä, miten Jeesus seisoo tänä uutena vuonna pää kumarassa Isänsä edessä pyytämässä lisää armonaikaa kirkollesi. Millaisia tunteita tämä mielikuva sinussa herättää?
- Mitä tapahtuu kirkolle, josta Jumala ei loppujen lopuksikaan löydä odottamaansa hedelmää?

Vertauksen tulkinta (c) meitä itse kutakin koskien

- Suurin Hengen hedelmä on Paavalin mukaan rakkaus. Minkä verran Jumala ja lähimmäiset saivat tätä hedelmää sinun elämästäsi menneenä vuonna?
- Mitkä ovat ne syyt, jotka estävät Hengen hedelmän, ennen kaikkea rakkauden, kasvua sinun elämässäsi?
- Mitä ajattelet tämän vertauksen pohjalta: rakastaako Jeesus eniten niitä kristittyjä, jotka kantavat eniten hedelmää? Perustele vastauksesi.
- Millä perusteella Jeesus rakastaa niitä kristittyjä, jotka eivät kannu hedelmää?

Vielä yksi vuosi...

- Vertauksen puutarhuri lupaa muokata ja lannoittaa maan viikunapuun ympäriltä. Mitä luulet sen tarkoittavan käytännössä sinun kohdallasi?
- Mitä mieltä olet väitteestä: surut ja onnettomuudet ovat välttämättömiä, koska ne muokkaavat maata meidän viikunapuumme ympäriltä?
- Mitä viikunapuun pois hakkaaminen tarkoittaa (i) kirkon ja (ii) yksityisen kristityn kohdalla?

Kirottu viikunapuu

- Vetäjä lukekoon kertomuksen viikunapuun kiroamisesta. (Matt. 21:18–19). Tapahtuma sijoittuu Jeesuksen viimeiseen elinviikkoon. Miettikää eri syitä, miksi Jeesuksen kärsivällisyys loppui tämän puun kohdalla?
- Mitä valoa viikunapuun kiroaminen voisi tuoda tekstimme vertaukseen?

Ilosanoma: Kirottuaan viikunapuun Jeesus vaihtoi osia sen kanssa – ja meidän kanssamme. ”Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme – sillä kirjoitettu on: ’Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu.’” (Gal. 3:13*). Ristiksi lyöty puu on maailman hedelmättömin puu. Kuitenkin Jeesuksen ristinpuu tuotti meille hedelmän, jota syömällä elämme iankaikkisesti (Joh. 6:51).

HERRAN HUONEESSA

Toinen sunnuntai joulusta (3. vsk.): Joh. 7:1–19 (käsikirja 7:14–18)

Taustaa: Jeesuksen veljet olivat kaikki nuorempia kuin hän. Tiedämme heidän nimensä: Jaakob, Joosef, Juuda ja Simon (Mk. 6:3). Lehtimajanjuhla on syksyn ilojuhla, jolloin kiitetään Jumalaa vuoden sadosta ja muistellaan hänen apuaan erämaataipaleella Egyptistä tullessa.

Jakeet 1–5: 6. luvun lopussa kerrottiin, miten juutalaiset suuttuivat Jeesukseen, joka väitti olevansa taivaasta tullut leipä ja puhui verensä juomisesta. Suurin osa Jeesuksen kannattajista jätti hänet siinä vaiheessa.

- Miten suhtautuisit siihen, jos tietäisit jonkun suunnittelevan tappamistasi (1)?
- Miksi Jeesuksen veljien olisi luullut uskovan häneen?
- Miten tulkitsette Jeesuksen veljien sanat jakeissa 3–4?
- Veljet olivat kuulleet Jeesuksen tekemistä ihmeistä. Mikä teki kuitenkin heille vaikeaksi ymmärtää isoveljensä toimintaa?

Jakeet 6–10

- Katsokaa jakeita 6–7 ja miettikää, keitä ovat ne ihmiset, joita maailma vihaa.
- Miten Jeesus osoitti maailmalle, että sen teot ovat pahat?
- Miten sinä suhtaudut ihmiseen, joka osoittaa sinulle sinun pahoja tekojasi?
- Miksi maailma ei voinut vihata Jeesuksen veljiä?
- Miettikää eri syitä, miksi Jeesus kieltäytyi lähtemästä veljiensä kanssa juhlille ja kuitenkin läksi sinne myöhemmin yksinään (8–10)?

Jakeet 11–13

- Miksi Jeesus salasi aluksi läsnäolonsa näillä lehtimajanjuhlilla?
- Miten ihmiset olivat ehkä päätyneet eri kantoihin koskien Jeesusta?
- Miten uskonnolliset johtajat olivat saaneet aikaan sen pelon ilmapiirin, joka Jerusalemissa nyt vallitsi?
- Mikä on meidän aikamme sellainen uskonnollinen aihe, josta ihmiset eivät uskalla puhua julkisesti? Mitä pelätään, kun asiasta vaietaan?

Jakeet 14–15

- Miksi Jeesus alkoi opettaa kansaa julkisesti, vaikka tiesi, että häntä etsittiin tapettavaksi?
- Miksi Jeesus valitsi opetuspaikakseen juuri temppelin?
- Miksi juutalaiset eivät ryhtyneet vastustamaan tai pidättämään Jeesusta tässä tilanteessa?
- Mitä juutalaisten reaktio osoittaa Jeesuksen puheiden sisällöstä (15)?
- Jeesus oli opiskellut synagogakoulussa, kuten kaikki juutalaiset pojat, mutta hän ei ollut opiskellut kenenkään rabbin jalkojen juuressa. Kuka oli ollut hänen opettajansa (15–16)?

Jakeet 16–19

- Luuletteko kaikkien kuulijoiden ymmärtäneen, että Jeesus tarkoitti Jumalaa puhuessaan lähettäjästään (16b)? Perustelkaa vastauksenne.
- Millä tavalla kuka tahansa pääsee selville siitä, onko Jeesuksen oppi totta vai valhetta (17)?
- Miettikää, miksi juuri tämä on sopiva testi sen asian testaamiseen, onko kristinusko totta (17, 19)?
- Miten Jeesus olisi toiminut, jos hän olisi halunnut saada kunniaa itselleen (18)?
- Miksi se julistaja tai hengellinen johtaja ei voi olla totuudesta, joka haluaa kunniaa itselleen?
- Mitä Jeesuksen vastustajat ehkä ajattelivat kuullessaan Jeesuksen sanat jakeen 19 lopusta?

Ilosanoma: Jeesus neuvoi meille yksinkertaisen keinon, miten voimme testata hänen oppiaan. Jokainen rehellinen ihminen, joka yrittää noudattaa Jumalan lakia, tulee huomaamaan, ettei hän pysty siihen. Silloin hänen on joko alettava etsiä Jumalan armoa tai ryhdyttävä fariseukseksi. Joka taas etsii Jumalan armoa, hän löytää sen Jeesuksen rististä. Sanottakoon vielä, että Jeesuksen veljistä Jaakobista ja Juudasta tuli aikanaan seurakunnan johtajia, ja heidän molempien kirjoittama kirje löytyy Raamatusta.

JEESUS, MAAILMAN VALO

Loppiainen (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:1–12

Taustaa: Itämaan tietäjät tulivat todennäköisesti Persiasta, entisestä Babyloniasta. He olivat siis pakanoita, sekä tähtitieteilijöitä että tähdistä ennustajia. Persiassa asui paljon juutalaisia, jotka olivat jääneet sinne pakkosiirron jälkeen. Myös VT oli olemassa kreikan kielellä, jota sivistyneet ihmiset osasivat lukea. Mooseksen aikaan elänyt profeetta Balak oli jostain näiltä seuduilta kotoisin. Hänhän ennusti näin: ”*Tähti nousee Jaakobin keskeltä, valtiaan sauva Israelista.*” (4. Moos. 24:17). Persian ja Palestiinan välimatka on 1000–1500 km. Esran kirjassa kerrotaan, että tuon matkan tekemiseen kului yli neljä kuukautta. Uusi tähti oli luultavasti konstellaatio, monen planeetan osuminen päällekkäin maasta käsin katsottuna.

Jae 1

- Kuvitelkaa, millaista näiden tiedemiesten elämä oli Persiassa, jossa tähtien tutkimista pidettiin suuressa arvossa. Mitkä olivat heidän ilonsa ja surunsa?
- Mitä luulette, että tietäjien esimies, vaimo ja naapurit ajattelivat kuullessaan heidän aikovan lähteä yli puolen vuoden matkalle kumartamaan juutalaisten kuningasta?
- Miksi tietäjät halusivat kunnioittaa kuningasta, joka ei ollut heidän omansa?
- Jakeessa 11 sanotaan, että tietäjät antoivat uudelle juutalaisten kuninkaalle todella kallisarvoisia lahjoja. Miksi he varasivat nuo lahjat mukaansa?

Jakeet 2–3. Juutalaisilla ei ollut ollut omaa kuningasta noin 600 vuoteen. Herodes Suuri oli vain roomalaisten vasalli. Hän oli erityisen julma mies.

- Miksi Herodes ja kansa pelästyivät / hämmästyivät niin kovasti kuullessaan tietäjien asian, mikseivät he pitäneet sitä vain höpöpuheena?

Jakeet 4–6. Betlehem oli ollut myös suuren kuninkaan, Daavidin, syntymäkaupunki.

- Mitä se todistaa, että Jeesuksen syntymäkaupunki oli ennustettu Miikan kirjassa jo 800 vuotta ennen hänen syntymäänsä?

Jakeet 7–8

- Mitä Herodes itse asiassa uskoi omasta voimastaan – Raamatusta – Messiaasta – Jumalan suunnitelmasta? Katsokaa myös jakeita 4 ja 16?
- Miksi Herodes ei lähtenyt tietäjien mukana Betlehemiin?

Jakeet 9–10

- Mistä mihin tähti johti tietäjiä, katsokaa jakeita 2 ja 9?
- Miksei Jumala antanut tähden johtaa tietäjiä suoraan Betlehemiin – miksi heidän piti tehdä kierros Jerusalemin kautta? (Miksi oli tärkeää, että tietäjät joutuivat tekemisiin kirjoitetun Jumalan sanan kanssa?)
- Millaisen ”tähtien” Jumala on lähettänyt sinun tiellesi johtamaan sinua Jeesuksen luo?
- Babylonialaiset olivat rakentaneet Baabelin tornin, varastaneet liiton arkun ja tuhonneet Salomon temppelin. Tietäjät olivat mahdollisesti heidän jälkeläisiään. Miettikää, miksi Jumala johti viholliskansan edustajat kunnioittamaan Poikaansa kuninkaana?
- Jakeessa 10 kerrotaan, että tietäjät valtasi suuri ilo, kun he näkivät tähden. Tässä esiintyy sama sana kuin joulukertomuksessa: ”minä ilmoitan teille suuren ilon”. Mikä teki tietäjät ylen onnellisiksi juuri tässä matkan vaiheessa?
- Mikseivät 10 kilometrin päässä asuvat jerusalemilaiset menneet tietäjien tavoin Betlehemiin, vaikka kuulivat huhuja kuninkaan syntymästä?

Jakeet 11–12

- Tietäjät eivät tulleet seimen luo. Jeesusta kutsutaan jakeessa 11 kreikan sanalla ”pieni poika”, eli hän oli iältään ehkä vuoden vanha. Millä tavoin uusi juutalaisten kuningas erosi siitä mielikuvasta, joka tietäjillä oli varmaan hänestä ollut matkalle lähtiessä?
- Missä suhteessa nämä miehet kelpaavat meille esimerkiksi?
- Tietäjät antoivat Jeesus-lapselle kallisarvoisia lahjoja. Mitä teille tulee mieleen kullasta, suitsukkeesta ja mirhasta?
- Mitä tietäjät saivat Jeesukselta vastalahjaksi?
- Miksi tietäjien lahjat tulivat Joosefin perheelle hyvään tarpeeseen? Vrt. jae 13?
- Mieti, millaisen lahjan sinä voisit antaa Jeesukselle?

Kokoavat kysymykset

- Millaiseksi tietäjien elämä ehkä muodostui heidän palattuaan Persiaan pakanauskontojen keskelle? (Säilyikö suuri ilo?)
- Pian helluntain jälkeen Persiaan ja Syyriaan syntyi suuri ja elinvoimainen kirkko, joka teki vähitellen lähetystyötä Kiinassa asti. Tietäjät olivat ehkä jo kuolleet, mutta minkä verran luulette heidän perintönsä vaikuttaneen idän kirkon syntyyn?
- Mitä tämä teksti opettaa meille tämän sunnuntain teemasta ”Jeesus, maailman valo”?

Ilosanoma: Jeesusta kohdeltiin kuninkaana vain muutaman harvan kerran hänen elämänsä aikana. Tietäjät palvoivat häntä hänen elämänsä alussa, ja Rooman maaherra Pilatus kirjoitti tuon arvonimen hänen ristiinsä hänen elämänsä lopussa. Jeesus on kuningas, joka ottaa valtakuntaansa myös vihollisensa, jos nämä vain tahtovat sinne tulla.

KASTEEN LAHJA

1. sunnuntai loppiaisesta (3. vsk.): Luuk. 3:7–9, 15–18, 21–22 (käsikirja: Luuk. 3:15–18, 21–22)

Taustaa: Vaikka Johannes oli ankara mies, hänestä tuli erittäin suosittu. Vielä parinkymmenen vuoden kuluttua hänellä oli opetuslapsia esimerkiksi Efesoksessa. (Apt. 18:25; 19:1–6.) Tuohon aikaan kastetta käytettiin esim. silloin, kun joku pakana kääntyi juutalaisuuteen. Sitä pidettiin uskonnollisena puhdistautumismenona. (Vetäjälle: Suluissa olevat kysymykset kysytään vain siinä tapauksessa, ettei pääkysymykseen tule vastausta.)

Jakeet 7–10. Huomatkaa, että käärme on Raamatussa Saatanan nimi ja vertauskuva.

- Miettikää, mikä veti ihmisiä Johanneksen kasteelle?
- Mihin Johannes pyrki kutsuessaan kuulijoitaan ”käärmeen sikiöiksi”? (Mitä yhteistä on käärmeen sikiöillä ja Johanneksen kuulijoilla?)
- Miksi kaikki juutalaiset eivät ole Abrahamin lapsia ja kaikki kastetut eivät ole kristittyjä? Katsokaa jaetta 8.
- Mitä tarkoittaa, että Herra pystyy herättämään kivistä lapsia Abrahamille?
- Mitä on se hyvä hedelmä, jota Herra odottaa tänä päivänä meidän kansaltamme, kirkoltamme ja meiltä jokaiselta?
- Mitä tarkoittaa kirves kansamme, kirkkomme ja yksityisen ihmisen ”puun” juurella? (Mitä kansalle, kirkolle ja yksityiselle ihmiselle tapahtuu, jos Herran kärsivällisyys loppuu ja hän alkaa ”heilutella kirvestä”?)
- Kuvitelkaa tilannetta, että Johannes olisi kastanut kaikki ihmiset ilman edeltävää lain saarnaa. Millä tavalla kastettavat olisivat siinä tapauksessa kasteensa ymmärtäneet?
- Mikä ehkä olisi kuulijoiden reaktio, jos joku saarnaisi tällä tavalla meidän aikanamme ja meidän kirkoissamme?
- Jeesus oli puu, joka teki aina pelkästään hyvää hedelmää. Miksi hänet sitten ”kaadettiin ja heitettiin tuleen” aivan kuin hän olisi ollut hedelmätön puu?

Jakeet 15–18. Ruumenet tarkoittavat silputtuja olkia. Huomatkaa, että Pyhä Henki annettiin vanhan liiton aikana vain harvoille ja valituille profetoille ja kuninkaille.

- Millainen kuva Johanneksella oli jakeiden 16–17 mukaan tulevasta Messiaasta?
- Vertaa Johanneksen kuvaa Jeesuksesta meidän aikamme käsitykseen Jeesuksesta.
- Jeesus asetti kasteen näin sanoen: ”*Menkää kaikkialle maailmaan ja julistakaa evankeliumi kaikille luoduille. Joka sen uskoo ja saa kasteen, on pelastuva. Joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.* (Mark. 16:15–16.) Myös Jeesuksen asettama kaste on vesikaste. Mitä tarkoittaa, että Jeesus kastaa ihmisen samalla myös Pyhällä Hengellä ja tulella?
- Mikä on Johanneksen kasteen ja Jeesuksen asettaman kristillisen kasteen ero? (Mitä ehtoja Johannes asetti kastettaville – entä Jeesus? Miksi Johanneksen kaste ei voinut pelastaa kastettavia synnin, kuoleman ja perkeleen vallasta, mutta Jeesuksen kaste voi?)

Jakeet 21–22

- Miksi Jeesus piti kastaa Johanneksen kasteella, vaikka se oli ”parannuksen kaste”?
- Miten kolmiyhteinen Jumala oli mukana Jeesuksen kasteessa?
- Miksi taivaallinen Isä halusi sanoa Poikansa kasteen jakeen 22 sanat?
- Mitä taivaasta kuuluvat sanat merkitsivät Johannes Kastajalle? Entä Jeesukselle itselleen?

Ilosanoma: Jeesus astui kasteveteen imeäkseen sieltä itseensä koko maailman synnit ja tehdäkseen meidän kastevetemme kykeneväksi pesemään pois meidän syntimme. Siksi Jumala voi sanoa meidänkin kasteemme hetkellä: ”*Sinä olet minun rakas poikani / tyttäreni, sinuun minä olen mieltynyt.*”

JEEBUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA

2. sunnuntai loppiaisesta (3. vsk.): Luuk. 4:16–24 (käsikirja: 4:16–21)

Taustaa: Jeesus oli vähän aikaa sitten lopettanut rakentajan työt ja muuttanut Nasaretista 40 km päähän Kapernaumiin. Äiti, veljet ja sisaret asuivat yhä kotikaupungissa. Jeesus oli tehnyt Kapernaumissa monta ihmettä, ja huhu niistä oli kantautunut nasaretilaisten korviin. Synagoga oli paikka, mihin juutalaiset kokoontuivat kuulemaan Jumalan sanaa sapattina. Vierailevat rabbit saivat synagogissa usein saarnavuoron.

Jae 16

- Tämä oli Jeesuksen ensimmäinen ja viimeinen vierailu kotikaupungissaan sen jälkeen, kun hän oli aloittanut julkisen toimintansa. Miettikää, miksi hän halusi tehdä tämän vierailun?
- Maria ei ollut nähnyt Kapernaumin ihmeitä, mutta hän oli kokenut neitseestäsyntymisen suuren ihmeen. Mitä hän ehkä odotti Jeesukselta tämän tullessa kotiin? Entä veljet?
- Jeesuksesta kerrotaan, että hän meni ”tapansa mukaan” synagogaan. Mikä häntä sinne veti?
- Mieti, miten sinun pitäisi järjestää elämäsi, että pääsisit joka sunnuntai kirkkoon?

Jakeet 17–19

- Mitä sinä ajattelisit, jos kuulisit, että jostakusta luokkatoveristasi on tullut ihmeperantaja?
- Miksi Jeesus ei aloittanut toimintaansa kotikaupungissaan tekemällä ihmeitä vaan pitämällä saarnan?
- Kumpi on mielestäsi tehokkaampi evankelioimisen väline: saarna vai ihmeteko?
- Tämä oli luultavasti Jeesuksen ensimmäinen saarna kotikaupunkinsa synagogassa. Mitä luulette, pyysikö Jeesus lupaa saada saarnata vai ehdotettiin sitä hänelle? Ja valitsiko hän itse tekstin, vai annettiin se hänelle?
- Jesajan teksti puhuu Herran palvelijasta, jonka Jumala on voidellut tehtävänsä. ”Voidella”-sanasta tulee titteli Messias, Kristus. Millaisia ihmisiä varten Messias tuli tähän maailmaan?
- Riemuvuosi piti Mooseksen lain mukaan pitää joka 50. vuosi. Silloin saatiin velat anteeksi, päästiin orjuudesta vapaaksi ja, jos maata oli myyty, se palasi takaisin suvun omistukseen. Miten nämä asiat voidaan soveltaa Jeesuksen toimintaan?

Jakeet 20–22

- Teksti luettiin synagogassa kirjakääröstä seisaaltaan, mutta saarna pidettiin istualtaan. Millainen oli ehkä tunnelma Nasaretin synagogassa, kun Jeesus aloitti siellä saarnansa?
- Mitä nasaretilaiset ehkä odottivat Joosefin pojan sanovan Jesajan tekstistä; miettikää eri mahdollisuuksia?
- Mitä pääsemme selville Jeesuksen saarnan sisällöstä jakeiden 21–22 perusteella?
- Jeesus pudotti kuulijoittensa niskaan pommin väittämällä, että Jesajan teksti puhuu hänestä itsestään. Mitkä seikat tekivät nasaretilaisille vaikeaksi uskoa tuota väitettä? Millä perusteella heidän olisi kuitenkin pitänyt se uskoa?
- Mitä Jeesuksen äiti ehkä ajatteli kuullessaan poikansa väitteen?
- Mitä ne ihmiset tarkoittivat, jotka sanoivat: ”Eikö tuo ole Joosefin poika?”

Jakeet 23–24

- Mistä syystä kukaan ei ole profeetta omalla maallaan?
- Miksi Jeesus ei tehnyt ihmeitä omassa kotikaupungissaan? (Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi tehnyt tuona sapattina Nasaretissa jonkin suuren ihmeen?)
- Miksi Jeesus ei vielä tänäkään päivänä osoita selvästi koko ihmiskunnalle, että hänelle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä?
- Miten Jeesus ilmaisi jumalallisen voimansa Nasaretin synagogassa tuona sapattina?

Ilosanoma: Jeesus oli tullut Nasaretiin toteuttamaan lukemaansa Jesajan ennustusta. Hän olisi mielellään antanut nasaretilaisillekin kaikki riemuvuoden lahjat, jos he olisivat niitä häneltä pyytäneet. Niin hän antaa ne sinullekin, jos vain niitä häneltä pyydät: synnit anteeksi, perintöosan taivaassa sekä vapauden synnin, kuoleman ja paholaisen orjuudesta. Näillä lahjoilla oli kuitenkin kova hinta: Jeesus joutui luopumaan kaikesta siitä, mitä hän muille jakeli.

JEESUS HERÄTTÄÄ USKON

3. sunnuntai loppiaisesta (3. vsk.): Markus 1:29–39

Aluksi: Veljekset Simon Pietari ja Andreas olivat kotoisin Beetsaidasta. He olivat ehkä muuttaneet Kapernaumiin Simonin avioliiton myötä, asettuneet asumaan vaimon kotiin ja ryhtyneet jatkamaan kalastajan ammattia. Jeesuskin oli juuri muuttanut samaan kaupunkiin ja kutsunut nuo kaksi veljestä ja heidän kalastuskaverinsa Jaakobin ja Johanneksen opetuslapsikseen (1:16–20). Tekstimme kertoo **Jeesuksen ensimmäisestä sapatista Kapernaumissa**, kun hän oli juuri saarnannut synagogassa ja ajanut eräästä miehestä ulos riivaajaan. Jumalanpalveluksen jälkeen Simon pyysi Jeesuksen, Jaakobin ja Johanneksen kotiinsa sapatitierille. Anoppi oli sillä välin saanut malariakohtauksen. Malariahan on vanhalle ihmiselle hengenvaarallinen tauti.

(Vetäjälle: Suluissa olevat kysymykset kysytään, jollei pääkysymykseen tule vastausta.)

Jakeet 29–31

- Mitä Simonin vaimo ja anoppi olivat ehkä ajatelleet, kun perheen elättäjät lopettivat kalastamisen ja läksivät Jeesuksen seuraan (ks. myös 1:17–18)?
- Millaiset luulette Simonin vaimon tunnelmien olleen silloin, kun miehet olivat synagogassa ja äiti makasi kuolemansairaana takahuoneessa? Entä lasten?
- Kenen idea se oli ehkä ollut, että Jeesus ja kalastuskumppanit kutsuttaisiin syömään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Mitä se osoittaa, etteivät Simon ja hänen vaimonsa pyytäneet Jeesukselta paranemisihmettä?
- Mitä ihminen yleensä kokee sairastuttuaan korkeaan kuumeeseen? Jos sinulla on tästä asiasta henkilökohtaista kokemusta tai ammatillista tietoa, niin kerro se muille.
- Uudessa käänöksessä kerrotaan, että Jeesus otti anoppia kädestä ja auttoi tämän jalkeille. Vanhassa sanotaan, että hän ”nosti hänet ylös tarttuen hänen käteensä” (31). Jeesus ei parantanut muita sairaita tällä tavalla. Miksi hän toimi tällä kertaa juuri näin? (Millä tavalla Jeesus otti huomioon potilaan sairauden laadun? Miksi Jeesus ei sanonut tässä tilanteessa mitään? Miltä äänet kuulostavat kuumeopotilaan korvissa?)
- Miten tapahtuu normaalisti hyvin korkeasta kuumeesta toipuminen? (Kauanko kestää, ennen kuin potilas voi nousta ylös?)
- Kuvitelkaa, mitä anoppi koki sillä hetkellä, kun hän avasi silmänsä? (Mitä hän näki edessään?)
- Millä hetkellä usko syntyi anopin sydämeen?
- Mitä se osoittaa, että isoäiti ryhtyi heti palvelemaan Jeesusta?
- Miten luulette anopin suhtautuneen siihen, että hänen vävypoikansa lähti seuraamaan Jeesusta ja jätti heidät vaille elättäjää?
- Tästä lähtien anopin koti oli myös Jeesuksen koti (ks. esim. 2:1). Miettikää, millaiseksi Simonin vaimon ja äidin elämä muuttui, kun Jeesus ystävineen kulki sisään ja ulos heidän kodissaan matkojensa väliaikoina?

Jakeet 32–34. Sapatti päättyi auringon laskiessa. Pimeällä ihmiset eivät yleensä liikkuneet.

- Miksi nämä ihmiset eivät jääneet odottamaan maanantaiaamua, vaan läksivät viemään sairaitaan Pietarin anopin talolle iltapimeällä?
- Millainen oli kapernaumilaisten usko Jeesukseen tuon sapatin päätyttyä. Minä he häntä pitivät?
- Mitä osoittaa se, ettei Jeesus kysellyt kenenkään uskoa, vaan paransi kaikki luokseen tuodut sairaat?
- Miettikää, miksi nykyisissä parantamiskokouksissa ei parane kuin yksi sadasta? (Miksi meidän aikamme ei tarvita ihmeitä siinä määrin kuin Jeesuksen julkisen toiminnan aikana?)
- Miksi riivaajat eivät olisi saaneet sanoa ääneen, kuka Jeesus oli (vrt. 1:23–25)?

Jakeet 35–39. Jeesuksen evankelioimiskampanja Kapernaumissa kesti vain yhden päivän.

- Vertaa Jeesuksen aamua omaan aamuusi.
- Miksi Simon läksi ystävineen Jeesuksen perään? Mikä oli heidän motiivinsa?
- Miksi Jeesus ei käyttänyt hyväkseen sitä kansansuosiota, jonka hän oli uudessa kotikaupungissaan saanut?
- Lukekaa jakeet 38–39 ja miettikää, miksi kristillinen kirkko ei ole 2000 vuoden ajanakaan levinnyt joka puolelle maailmaa?
- Mitä ajattelette siitä, että Jeesus joutui myöhemmin huutamaan voi-huudon näitä kaupunkeja vastaan, koska ne olivat nähneet hänen suuret ihmeensä, mutta eivät olleet tehneet parannusta (Matt. 11:20–23)?
- Mikä oli tämän sapatin merkitys Simonin perheelle?

Ilosanoma: Tekstimme kertoo Jeesuksen yksipuolisesta rakkaudesta. Hän paransi Simonin anopin, vaikkei kukaan sitä edes pyytänyt. Hän paransi kapernaumilaiset, vaikka tiesi, etteivät nämä tekisi parannusta. Hän kuoli ristillä koko maailman puolesta, vaikka valtaosa maailmasta hänet hylkäsi. Tänään hän tulee tämän evankeliumitekstin kautta sinun ja perheesi luo voidakseen auttaa teitäkin teidän tämänhetkisessä hädässänne.

ANSAITSEMATON ARMO

3. sunnuntai ennen paastonaikaa (3. vsk.): Luuk. 17:7–10

Taustaa: ”Palvelija” tarkoitti tuohon aikaan käytännössä orjaa. Vanhassa testamentissa kutsutaan Herran palvelijoiksi sellaisia miehiä kuin Abraham, Jaakob, Mooses, Joosua, Daavid, Job ja Jesaja. VT:n hurskaat nimittivät itseään ”palvelijoiksi” rukoillessaan Jumalaa. Näin esimerkiksi Abraham: ”*Herrani, jos olen saanut armon sinun silmiesi edessä, älä mene palvelijasi ohitse*” (1. Moos. 18).

VT:n tausta

- Mitä VT opettaa meille Herran palvelijoista? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tarkoittaa, että kristitty on Herran palvelija tai orja?

Paimen ja kyntäjä. Huomatkaa, että lammas on eläin, joka ei löydä ruokaa, vettä eikä kotipolkua ilman paimenta. Israelissa lampaiden laitumet ovat kuivia erämaita. Jeesus osoittaa sanansa köyhänpuoleisille perheenisille, joilla ei ole varaa kuin yhteen palvelijaan.

- Kuvitelkaa, millainen oli paimenen keskiverto työpäivä. (Sen kesto, kuljettu matka, kriisitilanteet, ruokailu, lepo yms.)
- Millainen oli ehkä kyntäjän työpäivä tuohon aikaan, kun kynnettiin härillä? (Mitkä olivat ilonaiheet? Miten pitkä työpäivä ehkä oli?)
- Kuvitelkaa palvelijan tunnelmia, kun hän tuli kotiin pelloilta tai paimenesta.
- Miettikää, millä tavalla ruoanvalmistus tuohon aikaan poikkesi meidän aikamme ruoanlaitosta ja paljonko siihen kului aikaa?
- Mitä muita vaihtoehtoja isännällä oli kuin teettää ilta-ateria palvelijallaan (jae 8)?

Sovellutus Jeesuksen aikana

- Millainen ongelma opetuslapsijoukossa oli ehkä tämän vertauksen taustalla?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa tämän vertauksen kautta opetuslapsilleen? Entä fariseuksille?

Sovellutus meidän aikamme

- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoillaan: ”*kun olette tehneet kaiken, mitä teidän on käsketty tehdä*” (10)? Mitä meidän kristittyjen on käsketty tehdä?
- Miten sellainen kristitty voi pitää itseään ansiottomana palvelijana, joka on onnistunut noudattamaan kymmentä käskyä paremmin kuin muut?
- Mieti jotain tilannetta, jolloin Jumalan vaatimukset tuntuivat sinusta kohtuuttomilta tyyliin ”paljon olen jaksanut, mutta tätä minä en kyllä enää jaksaa”. Miten tuollaisessa tilanteessa pitäisi menetellä?
- Mitä ajattelet siitä tulkinnasta, että päivätyö tarkoittaa meidän elämäntyötämme ja ilta-aterian valmistaminen sitä taakkaa, jota meidän on kannettava vielä vanhana ja sairaana ennen kuolemaamme?
- Jeesus rinnastaa talon isännän Jumalaan. Millainen on se jumalakuva, joka näistä jakeista tulee ilmi, verrattuna oman aikamme jumalakuvaan? (Miksi aikamme ihmisen on vaikea ymmärtää tämän tekstin isäntää?)
- Mieti, millaista ihmisen elämä on Jumalan orjana verrattuna siihen, että hän olisi maailman orja.

Ansioton palvelija. ”Ansioton” on parempi käänös kuin ”arvoton” (10).

- Miksi jopa lähetyssankarin ja marttyyrin on pidettävä itseään vain ansiottomana palvelijana?
- Onko mielestäsi olemassa jokin tilanne, jossa voisit odottaa Herralta erityiskiitosta itsellesi?

Jeesus tuli itsekin orjaksi.

- Missä suhteessa Jeesus itse muistuttaa sitä orjaa, josta hän näissä jakeissa puhuu?
- Missä ja miten Jeesus asettuu tänä päivänä meitä palvelemaan?
- Jeesus kertoi eräessä vertauksessaan, miten Jumala sanoo joillekin ihmisille viimeisellä tuomiolla: ”*Sinä hyvä ja uskollinen palvelija. ... Mene Herrasi iloon.*” (Matt. 25). Miten nämä sanat sopivat yhteen tekstimme kanssa?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Vanha testamentti ennustaa Herran kärsivästä palvelijasta, joka ”*sälyttää päälleen muiden pahat teot*” (Jes. 53:11.) Jeesus ei ollut ansioton palvelija, vaan ansiollinen, mutta hän vaihtoi paikkaa meidän ansiottomien palvelijoiden kanssa. Siksi Jumala voi sanoa meille viimeisenä päivänä: ”*Sinä hyvä ja uskollinen palvelija. Mene Herrasi iloon!*”

KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY

Kynttilänpäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:22–35 (käsikirja 22–33)

Taustaa: Mooseksen laki määräsi, että esikoispojan synnyttyä **äidin piti mennä 40. päivänä temppeliin** uhraamaan uhri ja puhdistautumaan rituaalisesti. Marian ja Joosefin köyhyys näkyy siinä, että he pystyivät uhraamaan vain kyyhkysparin. Jos he olisivat olleet normaaleissa rahavaroissa, he olisivat uhranneet vuoden vanhan karitsan (3. Moos. 12:6–8.) **Vanha testamentti oli päättynyt ennustukseen:** ”*Ja äkisti on tuleva temppeliinsä Herra, jota te etsitte... Katso, hän tulee... Mutta kuka kestää hänen tulemisensa päivän, ja kuka voi pysyä, kun hän ilmestyy?*” (Mal. 3:1–2*.) Nyt se päivä oli koittanut.

Jakeet 22–24

- Miettikää eri syitä, miksi Joosef ja Maria eivät olleet palanneet Nasaretiin pian veroluetteloon ilmoittautumisen jälkeen?
- Mitkä seikat tekivät ehkä Marian ja Joosefin taloudellisen tilanteen vaikeaksi? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tämä temppelissä käynti merkitsi Jeesus-lapsen vanhemmille?
- Miksi Herra halusi saada omakseen erityisesti kaikki oman kansansa esikoispojat?
- Mikä on jakeiden 22–24 sovellutus Jeesuksen elämään ja kuolemaan?

Jakeet 25–26

- Kuvitelkaa, millaista vanhan Simeonin elämä oli ollut ennen Jeesus-lapsen kohtaamista – mitkä olivat ehkä olleet sen ilot ja surut?
- Millaista Simeonin vanhuus olisi ollut ilman Herran lupautusta?
- Mitä vanhenevalle ihmiselle merkitsee, että hänellä on edessäpäin vielä jotakin tärkeää odotettavaa?
- Mitä yhteistä on ”odottamisella” ja ”uskolla”?
- Monet ihmiset odottivat tuohon aikaan Messiaasta, mutta useimmat luulivat hänen ilmestyvän maallisena kuninkaana. Simeon puolestaan odotti Israelin lohdutusta tämän ennustuksen mukaan: ”*Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani*”, *sanoo teidän Jumalanne. ”Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.”* (Jes. 40:1–2*.) Mitä eroa oli noissa kahdessa Messias-odotuksessa?
- Millaista Messiaasta sinä odotat elämääsi tällä hetkellä?

Jakeet 27–32. Tämä oli vanhan Simeonin elämän huippuhetki. Huomatkaa, etteivät juutalaiset yleensä odottaneet Messiaasta pakanoiden pelastajaksi.

- Miten Simeon saattoi tunnistaa köyhän perheen vauvassa Herran Voidellun?
- Miksi muut temppelivieraat eivät nähneet Jeesus-vauvassa sitä, mitä Simeon näki?
- Miksi Simeon tahtoi ottaa Jeesus-vauvan syliinsä?
- Mitä Simeon näki profeetallisesti Jeesus-vauvan tehtävästä a) pakanoiden ja b) juutalaisten parissa?
- Jae 29 tarkoittaa ilmeisesti, että Simeon oli nyt valmis kuolemaan. Mitä siihen tarvitaan, että joku ihminen on siihen valmis?
- Sovella Simeonin sanat omaan elämääsi. Millä perusteella sinäkin voit sanoa kuoleman edessä samoin kuin hän sanoi jakeissa 29–30?

Jakeet 33–35

- Mitä uutta tietoa Maria ja Joosef saivat lapsestaan Simeonin välityksellä (30–35)?
- Mitä Maria ehkä ajatteli kuullessaan Simeonin ennustuksen jakeessa 35?
- Miten miekka tulisi lävistämään Marian sydämen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Simeon ei ilmeisesti nähnyt koskaan enää Jeesusta. Miten tämä kohtaaminen kuitenkin muutti hänen loppuelämänsä?
- Miten jae 34 toteutuu meidän päivinämme?
- Mitä tämä teksti sanoo päivän teemasta ”Kristus, Jumalan kirkkauden säteily”?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Siksi Herra voi sanoa tänään sinullekin ne sanat, joihin maan hiljaiset takertuivat Messiaasta odottaessaan: ”*Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.*” (Jes. 40:1–2*.)

JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE

Laskiaissunnuntai (3. vsk.): Mark. 10:32–45

Taustaa: Jaakob ja Johannes olivat Sebedeuksen, melko varakkaan kalastajan, poikia Galileasta. He kuuluivat opetuslasten ”sisäpiiriin”. Jeesus nimitti kerran Jaakobia ja Johannesta ”ukkosenjylinän pojiksi”. Nyt **Jeesus on matkalla Jerusalemiin kärsimään ja kuolemaan**. Hän on ennustanut lähestyvän kuolemansa jo kaksi kertaa aikaisemmin (8:31 ja 9:30–32). Tätä ennen hän kuitenkin on luvannut seuraajilleen suuren palkan, vrt. jae 10:29.

Alustava kysymys:

- Miksi vallanhimo on niin yleistä meidän maailmassamme?

Jakeet 32–34

- Millaisissa tunnelmissa Jeesuksen viimeinen matka Jerusalemiin näyttää tapahtuneen?
- Mitä mukana olijat pelkäsivät jo ennen kuin Jeesus oli sanonut mitään?
- Mikä Jeesuksen ennustuksessa omasta kohtalostaan on erityisen sävähdyttävää?
- Mistä syystä veljekset ja muut opetuslapset eivät ottaneet tosissaan Jeesuksen ennustusta kärsimisestään? Miettikää eri mahdollisuuksia.

Jakeet 35–37. Kuninkaan molemmilla puolilla istuminen tarkoitti suunnilleen samaa kuin pääministerin ja sisäministerin paikka nykyään. Matteuksen evankeliumista käy ilmi, että tämän pyynnön takana oli poikien äiti, joka myös kuului Jeesuksen seurueeseen. Ilmeisesti Sebedeuksen pojat esittivät pyyntönsä Jeesukselle yksityisesti.

- Mikä on yleensä tunnusomaista ihmisille, jotka haluavat johtajan paikalle?
- Mikä sai Sebedeuksen pojat uskomaan, että he selviäisivät ministerin tehtävistä kalastajan koulutuksella?
- Mitä Sebedeuksen pojat ehkä tahtoivat tehdä päästyään ”ministeriksi” Jeesuksen valtakuntaan? Mikä olisi heidän agendansa?
- Millä perusteella Jaakob ja Johannes voivat uskoa sopivansa ministerin tehtävään paremmin kuin esimerkiksi Pietari ja Andreas?
- Mitä veljekset tarkoittivat puhuessaan Jeesuksen ”kirkkauden” tulosta, miksi he eivät käyttäneet sanaa ”valtakunta”?
- Jaakob ja Johannes uskoivat kyllä Jeesukseen, mutta eivät uskoneet hänen kärsimyksensä ja kuolemansa tarpeellisuuteen. Mitä sellainen ihminen Jeesukselta tai kristinuskolta odottaa, jolla ei ole käyttöä hänen ristilleen?
- Mieti, miten itse olet käyttänyt sinulle uskottua valtaa esimerkiksi perheessäsi ja työpaikallasi?

Jakeet 38–40. Malja tarkoittaa VT:n kielenkäytössä useimmiten kärsimystä tai Jumalan vihaa. Joskus se voi tarkoittaa myös iloa (Ps.23:5).

- Mitä veljekset ehkä ajattelivat Jeesuksen tarkoittavan maljalla ja kasteella?
- Mitä Jeesus ennustaa Jaakobin ja Johanneksen tulevaisuudesta?
- Mitä jae 40 opettaa meille Jeesuksen ja hänen Isänsä suhteesta?
- Mikä oli Jaakobin ja Johanneksen synty a) suhteessa Jeesukseen ja b) suhteessa lähimmäisiin?

Jae 41. Jotenkin salassa käyty keskustelu oli tullut muiden opetuslasten korviin.

- Mitä se osoittaa kymmenestä opetuslapsesta se, että he suuttuivat tässä tilanteessa Sebedeuksen poikiin? (Mikä Pietaria ehkä suututti ihan erityisesti?)
- Mitä kymmenen opetuslapsen olisi pitänyt tässä tilanteessa tehdä sen sijaan että he suuttuivat Sebedeuksen poikiin?
- Mitä tämä tapaus opettaa meille uskovien välisistä riidoista ja niiden syistä?

Jakeet 42–45. Huomatkaa, että nämä sanat sanoo henkilö, jolle on annettaisiin kohta kaikki valta taivaassa ja maan päällä.

- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat siitä johtamisen ihanteesta, jonka Jeesus heille antoi?
- Vertaa Jeesuksen antamaa johtamisen ihannetta niihin johtamisoppeihin, jotka ovat vallalla meidän päivinämmme.
- Minkä verran Jeesuksen antama johtamisen ihanne toteutuu mielestänne meidän aikamme kristillisissä seurakunnissa ja järjestöissä?
- Minkä verran sinä olet noudattanut Jeesuksen antamaa ihannetta suhteessa niihin, jotka ovat sinun alapuolellasi nokkimisjärjestyksessä? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

Jae 45

- Mikä oli Jeesuksen ja Sebedeuksen poikien suurin ero?
- Mikä ero on johtamistyylissä, jos johtaja palvelee alaisiaan, verrattuna siihen, että hän vain havittelisi firmansa etua tai omaa etuaan?
- Missä ja milloin Jeesus itse teki palvelijan ja orjan työtä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Sanonta ”antaa lunnaaksi” tarkoitti orjan tai sotavangin vapaaksi ostamista. Vertaa tätä jaetta jakeisiin 33–34. Mitä se näin luettuna sinulle sanoo?
- Lue jae 45 vielä kerran niin, että pistät ”kaikki” sanan sijaan oman nimesi. Mitä se näin luettuna sinulle sanoo? (Mistä Jeesus osti sinut vapaaksi ja millä hinnalla?)

Ilosanoma: Kun Jeesus korotettiin ristille piikkiruunupäisenä kuninkaana, kaksi ryöväriä sai paikan hänen oikealla ja vasemmalla puolellaan. Toinen suostui Jeesuksen palveltavaksi ja pelastui. Toinen ei suostunut ja joutui kadotukseen. Myöhemmin Jaakob joutui juomaan kärsimyksen maljan, kun Herodes katkaisi häneltä kaulan hänen uskonsa tähden. Johannes joutui samasta syystä Patmoksen saarelle vankeuteen.

JEEBUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA

1. paastonajan sunnuntai (3. vsk.) 1. Moos. 3:1–7 ja Mark. 1:12–13

Huom. Koska evankeliumiteksti on tällä kertaa vain kahden jakeen pituinen, käsittelemme ensin Vanhan testamentin tekstin ja vasta sitten saarnatekstin.

I Maailman ensimmäinen kiusaus 1. Moos. 3:1–7

Taustaa: Raamattu ei paljasta meille pahan alkuperää. Paha näyttäytyy meille ensimmäisen kerran Jumalaa vastustavana persoonana, joka tuli paratiisiin käärmeen hahmossa. Käärme ei tuolloin ollut inhottavan näköinen matelija, vaan uljas eläin. Jumala oli antanut Sanansa miehelle, joka oli välittänyt sen naiselleen: hyvän- ja pahantiedon puun hedelmää ei saa syödä (2:16–17).

Jakeet 1–3

- Mikä on 1. jakeen mukaan paras selitys pahan alkuperälle? a) Jumala ja Saatana ovat aina olleet olemassa. b) Paha on Jumalasta lähtöisin. c) Saatana on Jumalan luoma, mutta langennut enkeli.
- Mitä tapahtuu, jos Raamatun syntiinlankeemuskertomusta aletaan pitää vain taruna?
- Miksi Herra istutti hyvän- ja pahantiedon puun keskelle puutarhaa, ei sen nurkkaan?
- Miettikää, miksi käärme ei mennyt jututtamaan ensin Adamia, vaan Eevaa?
- Mistä Eeva oli saanut päähänsä, ettei kiellettyyn hedelmään saanut edes **koskea**? Vrt. 2:16–17.

Jakeet 4–5

- Miten käärme koetti saada Eevaa epäilemään Jumalan sanaa ja hänen rakkauttaan?
- Mikä käärmeen mukaan oli Jumalan motiivi, kun hän kielsi ihmisiä syömästä hyvän- ja pahantiedon puusta?
- Missä asioissa käärme valehteli, missä se puhui totta?
- Millä tavalla nykyään tulee näkyviin se, että ihminen tahtoo olla samanlainen kuin Jumala (5)?

Jae 6

- Mitkä puolet kielletyssä hedelmässä alkoivat vastustamattomasti vetää Eevaa puoleensa?
- Vertaa omaa taisteluasi synnin, Saatanan ja pahan luontosi kanssa siihen taisteluun, jota Eeva kävi käärmeen kanssa. Kumman olosuhteet ovat mielestäsi vaikeammat, kumman taistelu kovempi?
- Adam oli paikalla koko ajan. Mitä hänestä osoittaa se, ettei hän pysäyttänyt vaimonsa ja käärmeen keskustelua?
- Miksi Eeva tahtoi vetää Adaminkin mukaan lankeemukseensa?
- Miksi meidänkin aikamme ihmisiä suututtaa, jolleivät kaikki tee sitä samaa syntiä kuin he itse?
- Mikä sai Adamin tarttumaan Eevan tarjoamaan hedelmään?
- Mitä luulette: miltä kielletty hedelmä maistui Adamin ja Eevan suussa?
- Jumala oli uhannut, että synnin tekijä ”kuolisi kuolemalla” (2:17*). Mitä tapahtui?

Jae 7

- Mitä tarkoittaa se, että Adamin ja hänen vaimonsa silmät aukenivat?
- Miksi alastomuus, joka oli ennen ollut ihana asia, muuttuikin nyt hävettäväksi? Vrt. 2:25.

II Mark. 1:12–13

Taustaa: Jeesus joutui kohtaamaan kolme kiusausta erämaassa: 1) tyydyttämättömien tarpeiden kiusauksen eli 40 päivän hirvittävän nälän, 2) vallan kiusauksen: tyytyisikö hän ristin tiehen vai ottaisiko hän kuninkuuden ennen aikojaan Saatanan kädestä, ja 3) epäuskon kiusauksen: ottaisiko hän vaikean tilanteensa Isän Jumalan kädestä, vai vaatisiko hän ihmettä uskonsa tueksi.

- Miksi Pyhä Henki ajamalla ajoi Jeesuksen samaan tilanteeseen, missä Eeva oli ollut maailman alussa?
- Mitä mieltä olette: ajaako Pyhä Henki meidätkin Saatanan kiusattavaksi ja jos ajaa, niin mitä tarkoitusta varten?
- Miksi Jeesuksen kiusausten piti tapahtua autiomaassa, ei Paratiisissa?
- Mikä oli yhteistä ja mikä erilaista ensimmäisten ihmisten ja Jeesuksen kokemissa kiusauksissa?
- Kumpi kiusaus oli voimakkaampi: se jonka Eeva koki vai se jonka Jeesus koki? Perustele vastauksesi.
- Miksi Eeva koki vain yhden kiusauksen, mutta Jeesuksen piti kokea niitä kolme?
- Markus on ainoa evankelista, joka mainitsee tässä yhteydessä eläimet. Miettikää, mitä hän tahtoo sillä sanoa.
- Mitä tarkoittaa, että enkelit palvelivat häntä tai pitivät hänestä huolta erämaassa?
- Mitä mieltä olet, palvelevatko enkelit sinua, kun olet suurissa kiusauksissa? Perustele vastauksesi.
- Miettikää, miksi Paavali kutsuu Jeesusta ”viimeiseksi Adamiksi” (1. Kor. 15:45)?

Kokoavat kysymykset

- Miksi jokaisen ihmisen pitää kokea kiusauksia? (Millaisia me olisimme, jollemme tuntisi kiusausta syntiin ja lankeaisiin siihen?)
- Miksi Jeesuksen piti kokea samat kiusaukset kuin Eevan ja meidän kaikkien?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Eeva hävisi kiusauksen, Adam hävisi kiusauksen, sinä ja minä olemme hävinneet kiusauksen miljoona kertaa. Jeesus kuitenkin voitti kaikki kiusaukset meidän Sijaisnamme – ja meni sitten kärsimään sen rangaistuksen, jonka me olemme omalla tottelemattomuudellamme ansainneet.

RUKOUS JA USKO

2. paastonajan sunnuntai (3. vsk.): Luukas 7:36–50

Taustaa: Kunnioitettu vieras yleensä toivotettiin tervetulleeksi niin, että hänelle annettiin tervetulosuudelma ja hänen jalkansa pestiin ja voideltiin oliiviöljyllä. Tuohon aikaan syötiin kylkimakuuasennossa, joten naapurin pesemättömät jalat saattoivat häiritä ruokahalua. **Fariseukset** koettivat elää Jumalan tahdon mukaisesti ja erottautua syntisistä. **Tekstimme** nainen oli ilmeisesti kaupungin prostituoitu. Hän oli varmaan kuullut, että **Jeesus oli syönyt syntisten kanssa**, mitä muut rabit eivät ehdottomasti tehneet (5:29–32). Huomatkaa, ettei nainen koskaan saanut tuossa kulttuurissa **paljastaa hiuksiaan miesten edessä**.

Alustavat kysymykset

- Voiko ilotyttö elää mielestänne jossain tapauksessa onnellistakin elämää?
- Kaikki kaupungin asukkaat tiesivät, että tämä nainen myi itseään. Kuvitelkaa, millaista oli elää ilotyttönä tuon ajan juutalaisessa pikkukaupungissa.
- Millaiset elämänvaiheet olivat ehkä tehneet tästä naisesta ilotytön?
- Minkä verran luulette tekstimme naisen tienneen oikeasta rakkaudesta?
- Mainitkaa mahdollisimman monta eroa tekstimme ilotytön ja fariseus Simonin välillä.

Jae 36

- Miettikää mahdollisia syitä, miksi Simon ei antanut Jeesukselle kunniavieraan tervetuloitovotusta? Ks. Taustaa-osiota ja jakeita 44–46?
- Mitä tarkoitusta varten luulette Simonin yleensä kutsuneen Jeesuksen kotiinsa?

Jae 37. Alabasteripullo täynnä tuoksuöljyä maksoi tuohon aikaan melkoisesti rahaa. (Kysymys ei kuitenkaan ollut vuoden palkan verran maksavasta nardusvoidepullosta.) Naiset saattoivat kuljettaa tällaista hajuvoidepulloa narussa kaulassaan.

- Mitä siihen vaadittiin, että nainen sai selviteltyksi itsensä fariseus Simonin portista ja ovesta sisälle ruokasaliin ja vieläpä Jeesuksen jalkojen juureen?
- Mitä tarkoitusta varten nainen tuli Simonin taloon, vaikka tiesi joutuvansa siellä ihmisten tuijotettavaksi ja haukuttavaksi? (Miksei hän jäänyt odottamaan jotain myöhempää ajankohtaa Jeesuksen tapaamiseen?)
- Mitä nainen oli ehkä suunnitellut tekevänsä Simonin talossa?
- Miettikää, mitä tarkoitusta varten nainen oli alabasteripullon alun perin itselleen hankkinut?
- Mikä sai naisen uskomaan ja toivomaan, ettei Jeesus torjuisi häntä?

Jae 38

- Miksi nainen tahtoi koskettaa Jeesusta, ei niinkään puhua hänelle?
- Miksi tilanne olisi voinut olla Jeesukselle todella nolo?
- Mistä nainen tajusi sanoittakin, ettei Jeesus kavahtanut hänen kosketustaan?
- Mitä arvelette, milloin nainen oli viimeksi itkenyt kunnolla?
- Paljonko kyyneliä piti olla, että aikuisen miehen jalat voivat niistä kastua?
- Mitä nainen itki?
- Miksi nainen ei kuivannut Jeesuksen jalkoja helmallaan tai huivillaan, vaan hiuksillaan?
- Nainen ei sanonut yhtään sanaa päivällisen aikana, mutta mitä hänen käytöksensä viestitti?

Jae 39

- Mitä Simonin ajatukset hänestä paljastavat?

Jakeet 40–43. Jeesus osoittaa lukeneensa Simonin ajatukset ja kertoo pienen vertauksen. 500 denaaria vastaa puolentoista vuoden ja 50 denaaria puolentoista kuukauden palkkaa (noin 45000 ja 3700 euroa).

- Ketä Jeesus tarkoittaa pankkiirilla ja kahdella velallisella?
- Mistä synneistä Simon oli jäänyt velkaa Jumalalle?
- Jos sinä olet velkaantunut Jumalan edessä jokaisesta ajatusten, sanojen, tekojen ja laiminlyöntien synnistäsi kymmenen euroa kustakin, niin kuinka suuren arvelet velkasi olevan tällä hetkellä? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Miksi meidän on niin paljon helpompi huomata toisten synnit kuin omamme?

Jakeet 44–46

- Miettikää, millä mielellä nainen kuunteli näitä Jeesuksen sanoja? Entä Simon?

Jae 47–48. Vuoden 1992 käännös on oikea.

- Kumpi tapahtui ensin: sekö että nainen uskoi saavansa syntinsä anteeksi Jeesukselta vai se, että hän rakasti Jeesusta? (Mitä valoa äskeinen pieni vertaus tuo tähän ongelmaan?)

(jatkuu)

Jae 49. Jeesuksen sanoja hämmästeltiin siksi, että juutalaiset eivät kuulleet syntien anteeksiantamuksen julistusta muualla kuin uhrialttarin ääressä temppelissä.

- Mitä tapahtui sille syntivelalle, jonka nainen oli velkaa Jumalalle? Entä sille syntivelalle, jonka Simon oli hänelle velkaa?
- Mikä oli maksuväline, jolla Jeesus maksoi kaikkien ihmisten syntivelat?

Jae 50

- Mitä Jeesus tahtoi ilmoittaa sekä naiselle että muille huoneessa olijoille näillä sanoilla?
- Miettikää, millaiseksi naisen elämä tästä lähtien muodostui?

Ilosanoma: Jeesus tuntee kaikki sinun syntisi. Nyt hän tahtoo sanoa sinulle samat sanat kuin syntiselle naiselle: ”*Kaikki sinun syntisi on annettu anteeksi. Uskosi on pelastanut sinut. Mene rauhassa*” (jakeet 48 ja 50). Jeesus voi sanoa nämä sanat, koska hän on maksanut koko sinun syntivelkasi omalla verellään.

JEEBUS – PAHAN VALLAN VOITTAJA

3. paastonajan sunnuntai (3. vsk.): Joh. 8:46–59

Taustaa: Tämä väittely tapahtui Jerusalemin temppelin alueella, missä Jeesus oli opettamassa (8:20). Vähää aikaisemmin hän oli ilmoittanut olevansa maailman valo, mutta fariseukset olivat yrittäneet kumota hänen sanansa. Sitten Jeesus oli jatkanut väittämällä, etteivät hänen vastustajansa olleet edes Abrahamin lapsia, vaan Saatana oli heidän isänsä (8:44).

Jakeet 46–47. Vanhassa käännöksessä ei ole ”lähtöisin” sanaa.

- Mitä olisi tapahtunut, jos juutalaiset olisivat voineet osoittaa yhdenkin asian, missä Jeesus oli tehnyt syntiä?
- Mitä Jeesus itse asiassa sanoo itsestään ja vastustajistaan jakeessa 47?
- Kuka ja millainen ihminen on (lähtöisin) Jumalasta ja kuka ei ole? (Miksi se ei voi kuulla Jumalan puhetta, joka ei ole lähtöisin Jumalasta?)
- Missä me tämän päivän ihmiset voimme kuulla Jumalan puheen?
- Mitä jae 47 sanoo niistä, jotka kritisoivat Raamattua?

Jakeet 48–50

- Miten juutalaiset voivat väittää Jeesusta samarialaiseksi, vaikka kaikki tiesivät hänen olevan juutalainen ja jotkut jopa tiesivät hänen olevan Daavidin jälkeläinen? (Miksi juutalaiset vetäisivät samarialaiskortin esiin?)
- Miksi Jeesus ei kommentoinut samarialaisväitettä sanallakaan?
- Mistä kuka tahansa voi nähdä, ettei Jeesuksessa ollut pahaa henkeä, eikä hän myöskään ollut mielenvikainen?
- Miten Jeesus suhtautui siihen, että häntä häpäistiin ja hänen kunniaansa loukattiin?
- Minkä kuvan saatte tekstistä: a) oliko Jeesus vihainen, ja b) olivatko hänen vastustajansa vihaisia tämän sananvaihdon aikana? Perustelkaa vastauksenne.
- Miten meidän kristittyjen tulisi reagoida, kun meitä vastaan esitetään perättömiä syytöksiä ja kunniamme loukataan?

Jae 51

- Mitä tarkoittaa käytännössä se, että joku pitää kiinni Jeesuksen sanasta?
- Miten Jeesuksen väite jakeessa 51 sopii yhteen sitä edeltävän keskustelun kanssa? (Miksi Jeesus vetäisee yhtäkkiä kuoleman mukaan tähän keskusteluun?)
- Mitä jae 51 sinulle merkitsee?
- Mikä Jeesuksen väitteessä jakeessa 51 oli erityisen vastenmielistä juutalaisille?

Jakeet 52–53.

- Miksi juutalaiset sotkivat tähän keskusteluun Aabrahamin ja profeetat; mikä oli heidän pointtinsa?

Jakeet 54–55. Huomatkaa, etteivät juutalaiset yleensä kutsuneet Jumalaa isäkseen. Abraham oli heidän isänsä.

- Miten me ihmiset yleensä koetamme kirkastaa omaa kunniamme?
- Millä tavalla ja milloin Isä-Jumala kirkasti Jeesuksen kunnian? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Mistä Jeesus näissä jakeissa syyttää vastustajiaan?
- Miten juutalaiset olisivat voineet oppia tuntemaan Isän Jumalan?
- Jeesuksen täytyi tietää, että jakeen 55 kaltaiset väitteet sulkisivat lopullisesti hänen vastustajiensa korvat. Miksi hän kuitenkin sanoi heille nämä kovat sanat?
- Mitä voisimme oppia näistä Jeesuksen puheista omaa kristillistä julistustamme ja todistustamme varten?

Jakeet 56–59. Aabraham eli noin 1800 vuotta ennen Kristusta. Hän oli kohdannut Herran mm. silloin, kun tämä oli tullut varoittamaan häntä Sodomän hävityksestä.

- Mitä tarkoittaa, että Aabraham riemuitsi nähdessään Jeesuksen päivän?
- Jakeessa 58 Jeesus käyttää itsestään Jumalan nimeä Jahve ”Minä olin, minä olen ollut”. Miksi hän sen tekee?
- Tämä on jo toinen Jeesusta vastaan tehty murhayritys. (Ensimmäinen oli tapahtunut Nasaretissa.) Miten Jeesus vältti kuoleman tällä kertaa? (Millaiseen tilanteeseen voisi viitata vanhan käännöksen verbi ”lymytä”?)
- Oliko tämä riita juutalaisten kanssa rakkauden vai vihan ilmaus Jeesuksen puolelta? Perustelkaa mielipiteenne?

Kokoavat kysymykset

- Mikseivät juutalaiset olleet oppineet tuntemaan Jumalaa Vanhan testamentin kautta?
- Katsokaa koko tekstiä. Mitä eri asioita Jeesus ilmoitti vastustajilleen, koskien sitä, kuka hän oli?
- Mitä olisi pitänyt tapahtua, että tekstimme juutalaiset olisivat voineet uskoa Jeesuksen esittämät väitteet?
- Mitä me voisimme tehdä, ettei meille kävisi kuten tekstimme juutalaisille?

Ilosanoma: Tällaisilla puheilla Jeesus kaivoi omaa hautaansa. Ristille hän sitten joutuikin, mutta juuri siellä hänen kunniansa kirkastui kaikkein kirkkaimmaksi. Maailma ei nimittäin ole koskaan nähnyt sen kirkkaampaa rakkauden valoa kuin mikä loisti Golgatalta. Seuraavan kerran Isä kirkastaa Poikansa kunnian, kun tämä palaa maan päälle kultakruunu päässään. Jeesus jaksaa odottaa maineenpalautustaan siihen asti. Emmekö mekin siis jaksaisi?

ELÄMÄN LEIPÄ

4. paastonajan sunnuntai (3. vsk.): Joh. 6:48–59

Taustaa: Jeesus oli juuri ruokkinut 5000 henkeä viidellä leivällä ja kahdella kalalla. Silloin hänestä oli tahdottu tehdä kuningat, mistä kunniasta hän oli kuitenkin kieltäytynyt. Tätä puhetta olivat kuulemassa myös Jeesuksen vastustajat Kapernaumin synagogassa.

Jakeet 48–51. Erämaataipaleella Egyptistä palattaessa Herra oli ruokkinut kansansa 40 vuotta mannalla, joka satoi alas taivaasta.

- Koettakaa miettiä, miltä nämä sanat kuulostivat ensimmäisten kuulijoiden korvissa, sekä kannattajien että vastustajien.
- Katsokaa jaetta 41. Mikä juutalaisia ärsytti siinä, että Jeesus vertasi itseään mannaan?
- Mikä ero oli Mooseksen ajan mannalla ja Jeesuksen antamalla leivällä?
- Miettikää, mitä yhteisiä piirteitä on ehtoollisleivällä ja muinaisella mannalla? (Vastaukset muistinvaraisesti tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tarkoittaa, että jokainen joka syö Jeesuksen ruumiin / lihan, saa elää iankaikkisesti?
- Mitä seurauksia siitä tulee tähän maailmaan, että Jeesus antoi lihansa joka ikisen ihmisen puolesta?

Jae 52

- Miksi Jeesus puhui tällaisia julkisessa saarnassaan Kapernaumin synagogassa, vaikka varmasti tiesi, että hänet ymmärrettäisiin väärin? (Mitä mieltä olette: haastoiko Jeesus tässä riitaa vastustajiensa kanssa?)
- Mitä mieltä olette puhtaasti pedagogisesti: kannattaako lapselle tai aikuiselle opettaa sellaisia asioita, joiden ymmärtämiseen hänellä ei ole vielä välineitä? Miksi, miksi ei?
- Mitä siitä seuraa, jos me lopun ajan kristityt alamme välttää niistä asioista puhumista, joista tiedämme suuren yleisön loukkaantuvan?

Jakeet 53–56. Nyt Jeesus alkaa puhua myös verensä juomisesta. Kuulijoille asia oli kauhustus, sillä vanhan liiton aikana vallitsi ankara verensyöntikielto. Joka sitä rikkoi, se rangaistiin kuolemalla. Verta käytettiin vain uhratessa (3. Moos. 17:11). Huomatkaa, että ”sielu” ja ”elämä” ovat kreikan kielessä sama sana: ”psykye”.

- Mitä valoa 3. Moos. 17:11 tuo näihin Jeesuksen sanoihin? (Vetäjä lukee jakeen ääneen.)
- Mitä nämä jakeet sanovat meille ehtoollisen vaikutuksesta kristittyyn?
- Mitä nämä jakeet sanovat ihmiselle, joka haluaa olla kristitty, mutta ei käy ehtoollisella tai käy siellä vain harvoin?
- Miksi juuri Jeesuksen lihan syöminen ja hänen verensä juominen tuovat mukanaan iankaikkisen elämän?
- Miten ehtoollinen ja Jeesuksessa pysyminen kuuluvat yhteen?
- Miksi pelkkä Sanan lukeminen ei riitä kristitylle, vaikka Sanakin on elämän leipää?

Jakeet 57–58. Vanhassa testamentissa Jumalaa kutsutaan Isäksi vain pari kertaa. Nyt Jeesus kutsuu Jumalaa omaksi Isäkseen, mikä sekin oli juutalaisille loukkauksen aihe. Muistakaa vielä, että elämä ja sielu ovat kreikaksi sama sana.

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus saa elämänsä Isältään?
- Mitä tarkoittaa, että ehtoollista nauttiva saa elämän Jeesukselta (vanha käännös: elää Jeesuksen kautta)?
- Mitä tarkoittaa, että ehtoollista nauttiva elää ikuisesti?
- Miksi Jeesus jankuttamalla jankuttaa samoja asioita tässä puheessaan?
- Mitä nämä jakeet sanovat ihmiselle, joka pelkää kuolemaa – meillekin?

Ihmisten reaktio (jakeet 59–60 ja 66)

- Onko opetuslasten reaktio mielestänne ymmärrettävä? Miksi on / miksi ei ole?
- Miksi Jeesus ei välittänyt siitä, lisääntykö hänen kannattajajoukkonsa vai väheneekö se hänen puheittensa seurauksena?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, jos Jeesuksen puheet alkavat ärsyttää tai suututtaa meitä?

Ilosanoma: Viimeisenä iltanaan Jeesus jatkoi tätä opetusta jakamalla opetuslapsilleen ehtoollisen. Seuraavana päivänä hän antoi ristillä ruumiinsa maailman elämän puolesta – myös vastustajiensa ja myös sinun ja minun. Vasta sen jälkeen opetuslapset ymmärsivät, miksi Jeesuksen ruumiin syöminen ja hänen verensä juominen tuovat mukanaan iankaikkisen elämän.

HERRAN PALVELIJATAR

Marian ilmestyspäivä (3. vsk.): Luuk. 1:46–56

Taustaa: Teini-ikäinen Maria, vaatimaton maalaistyttö Nasaretista, oli juuri tullut raskaaksi Pyhästä Hengestä. Hän oli mennyt tervehtimään vanhaa sukulaistätitään Elisabetia, joka hänkin oli raskaana kuudennella kuukaudella (jakeet 26,56). Neitseestä syntyminen on maailmanhistoriassa ainutkertainen tapahtuma, joka on ennustettu jo 1. Moos. 3:ssa: Vapahtaja syntyi vaimon siemenestä. Maria ymmärsi varmasti, etteivät muut ihmiset uskoisi lapsen saaneen alkunsa Pyhästä Hengestä. Elisabet kuitenkin uskoi sen, kuten huomaamme hänen sanoistaan 41–45.

Jakeet 46–48. Lukekaa nämä jakeet molemmista käännöksistä. Jumalaa kutsutaan ”Vapahtajaksi” vain neljä kertaa Vanhassa testamentissa ja vain kolmesti Uudessa.

- Jos sinä olisit ollut Marian asemassa ja kuullut tulevasi Messiaan äidiksi, mitä asiaa olisit eniten ihmetellyt tai epäillyt?
- Mitä Maria ajatteli näiden jakeiden mukaan a) itsestään ja b) Jumalasta?
- Mikä teki nuoren Marian näin onnelliseksi, vaikka hän varmasti tiesi joutuvansa vaikeuksiin raskautensa vuoksi?

Jakeet 48–49. Maria ei keksinyt omasta päästään sitä, että hän olisi siunatuin naisten joukossa, vaan vanha Elisabet oli juuri sanonut sen hänelle (42).

- Millä tavalla Maria kuvaa omaa valintaansa Vapahtajan äidiksi?
- Mitä Marian valitseminen Vapahtajan äidiksi osoittaa Jumalan valinnasta yleensäkin? (Mitä olisi tapahtunut, jos Herra olisi valinnut maailman fiksuimman ja ylhäisimmän naisen Poikansa äidiksi?)
- Miksi Maria nimittää Jumalaa tässä tilanteessa nimenomaan ”Pyhäksi”?
- Mikä esti Mariaa ylpistymästä, vaikka hän tiesi tulevansa maailmanhistorian kuuluisimmaksi äidiksi?
- Maria oli ollut raskaana vasta vajaan kuukauden ja hän oli siis yhä neitsyt. Mitä mieltä olette, **tiesikö** tyttö olevansa raskaana fyysisten seikkojen perusteella vai uskoiko hän vain olevansa raskaana enkelin lupauksen perusteella? Perustelkaa mielipiteenne.

Jae. 50. Maria viittaa tässä VT:n sanoihin: *Sillä minä, Herra, sinun Jumalasi ... teen laupeuden tuhansille, jotka minua rakastavat ja pitävät minun käskyni.* (2. Moos. 20:5–6. *)

- Mitä Maria oli tajunnut oman kansansa Israelin historiasta, joka oli paljolti luopumuksen historiaa?
- Miettikää, miksi Maria sanoo Jumalan osoittavan laupeutensa niille, jotka häntä ”pelkäävät”, miksi hän ei sano: ”jotka häntä tottelevat / palvelevat / rakastavat”?
- Mitä tämä jae sanoo sinulle sinun omasta perheestäsi ja suvustasi?

Jakeet 51–53. Maria siteeraa tässä Samuelin äidin Hannan kiitosvirttä. Aivan ilmeisesti Maria tunsikin kirjoitukset ja oli siis luku- ja kirjoitustaitoinen.

- Miettikää eri mahdollisuuksia, missä ja miten Maria oli oppinut tuntemaan Vanhaa testamenttia, vaikka tytöt eivät tuohon aikaan käyneet synagogakoulua?
- Mitä erityistä on Herran mahtavissa teoissa Marian mukaan?
- Millainen on alhaisten ja nälkäisten jumalauusko verrattuna ylpeiden, vallanpitäjien ja rikkaiden uskoon?
- Miten tuo alle 20-vuotias tyttö oli tajunnut Jumalan toimintatavoista kaiken sen, mitä hän näissä jakeissa sanoo?
- Miten meistäkin voisi tulla nöyriä, alhaisia ja nälkäisiä, niin että Herra voisi meitä auttaa?

Kysymyksiä ristin teologiasta (jos on aikaa). Jakeissa 51–53 hahmoteltua teologiaa kutsutaan yleensä ristin teologiaksi.

- Mikä on tyypillistä ristin teologialle: miten se uskoo Jumalan toimivan tässä maailmassa?
- Miksi tavallisen talleajan on vaikea uskoa ristin teologiaan?
- Ristin teologian vastakohta on kunnian teologia. Sen mukaan uskovaisen käy aina hyvin, eikä hänen tarvitse olla köyhä eikä kipeä. Mitä itse ajattelet kunnian teologiasta?

Jakeet 54–55. Sana ”laupeus” jakeessa 50 ja 54 tarkoittaa ”rakkautta” ja ”liittoukollisuutta”. Jumalahan oli luvannut miltei 2000 vuotta aikaisemmin Abrahamille paljon jälkeläisiä ja siunatun siemenen.

- Miten Herra on osoittanut laupeutensa Abrahamin jälkeläisille?
- Lupaus Abrahamille oli annettu melkein 2000 vuotta aikaisemmin. Miettikää, miksi Herra viivyttää lupauksensa täyttämistä joskus näinkin pitkän ajan?

Jae 56

- Miettikää, miten Maria ja Elisabet viettivät nuo kolme kuukautta, jotka he saivat asua saman katon alla? Paikalla oli myös Elisabetin mies, mutta hän oli mykkä.
- Mariasta kerrotaan myöhemmin, että hän kätki Jumalan sanat sydämeensä ja mietiskeli niitä (2:19). Miten me voisimme oppia tekemään sitä samaa?

Ilosanoma: Maria ei tiennyt, mitä kaikkea hänen pitäisi vielä kokea ”maailman siunatuimpana naisena”: esimerkiksi seisoa poikansa ristin juurella ja nähdä tämän kuolevan äitinsä ja koko maailman syntien tähden. Marian pojasta tuli täällä maan päällä nöyrä, alhainen ja köyhä mies, vaikka hän samalla oli se voimallinen Jumala, josta hänen äitinsä kiitosvirsi kertoo.

KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE

Palmusunnuntai (3. vsk.): Matt. 21:12–22

Taustaa: Tämä tapahtui heti sen jälkeen, kun Jeesus oli ratsastanut kuninkaana kaupunkiinsa kansan huutaessa hoosianna. Hänen elämänsä viimeinen viikko oli alkamassa. Rahanvaihtajat vaihtoivat temppeelialueella tavallista rahaa temppeleirahaan, jolla voitiin ostaa uhrieläimiä. Kyyhkysten myyjät möivät uhrikyyhkyksiä pitkämatkalaisille. Uhrien uhraaminenhan oli temppelein päätarkoitus.

Jakeet 12–13

- Mikä sinua hämmästyttää eniten Jeesuksen käytöksessä?
- Jeesus oli nähnyt myyntipöydät ennenkin temppeelialueella. Miksi hän ryhtyi kaatamaan niitä juuri tässä tilanteessa?
- Temppeleissä oli vartijoitakin. Miksei kukaan heistä estänyt Jeesusta hänen kaadellensa myyntipöytiä?
- Jeremia oli nimittänyt oman aikansa temppeleitä rosvojen luolaksi, koska uhraajat eivät tehneet parannusta epärehellisyydestään, huoruudestaan ja epäjumalanpalveluksestaan. Mitä yhteistä oli Jeremian ajan temppeleillä Jeesuksen ajan temppelein kanssa?
- Onko mielestäsi mahdollista, että Jumalan nykyisestä temppeleistä eli kristillisestä kirkosta voisi tulla rosvojen luola? Mikä sellaisen katastrofin voisi saada aikaan?
- Ensimmäinen temppeleitä hävitettiin Jeremian aikana ja toinen 40 vuotta Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen? Miksi Jerusalemissa ei tarvita enää temppeleitä?
- Millaisissa tilanteissa paimenen on mielestäsi toimittava kuten Jeesus tässä toimi?

Jakeet 14–17. Aikuiset eivät uskaltaneet huutaa Jeesukselle hoosianna temppeelialueella, mutta lapset uskalsivat. Heitä ei yksinkertaisesti voitu vaihtaa. Huomatkaa, ettei sokeiden ja rampojen tuloa temppeleihin katsottu hyvällä silmällä.

- Ylipapit Kaifas ja Annas ryntäsivät nyt paikalle ja kohtasivat Jeesuksen ensimmäistä kertaa silmästä silmään. Mitä heidän olisi luullut sanovan tilanteessa, jossa he näkivät todellisia parantumisihmeitä?
- Mikä lasten huudossa hermostutti ehkä eniten ylipappeja?
- Mitä se osoittaa, etteivät ylipapit kiistäneet Jeesuksen olevan Daavidin poika (15)?
- Miten Jumala valmistaa itselleen kiitoksen paitsi lasten, myös imeväisten suun kautta (16)?
- Jeesus siteeraa psalmeja 8 vähän mukailen: *”Lasten ja imeväisten huudot todistavat sinun voimastasi. Ne ovat kilpenä jumalattomia vastaan, ne vaihtavat vihamiehen ja koston janoavan.”* (Ps. 8:3.) Mitä hän tahtoo tällä vastauksellaan sanoa ylipapeille?
- Mitä Jeesuksen opetuslapset ehkä ajattelivat temppelein puhdistuksesta ja sitä seuraavasta sananvaihdosta?
- Miettikää, mitä Jeesukselle merkitsi, että hän sai viettää seuraavan yön Betanian ystäväkodissa Martan ja Marian luona?

Jakeet 18–19. VT:n profeetat julistivat sanomansa myös symbolisten toimitusten muodossa. Viikunapuun kiroaminen oli juuri sellainen toimitus. Mooseksen kirjoihin sisältyi kokonainen luku kirouksia, joiden kautta Herra uhkasi kurittaa hänestä luopunutta kansaansa (5. Moos. 27).

- Miksi Jeesus kirosi viikunapuun?
- Mitä mieltä olet tulkinnasta, että Jeesus kirosi tässä oman kansansa Israelin?
- Mitä hedelmää Jeesus odotti Israelilta omana aikana, ja mitä hän odottaa nyt kristilliseltä kirkolta?
- Miettikää, mitä sitten tapahtuu, kun Jeesuksen kärsivällisyys loppuu luopiokirkon suhteen?

(Jakeet 20–22. Nämä jakeet voidaan jättää käsittelemättäkin, jos aika loppuu kesken.)

- Oletko sinä saanut kaiken, mitä olet Herralta pyytänyt? Jos et ole, niin minkä luulet olevan syynä siihen.
- Millainen ihminen pystyy rukoilemaan uskossa, yhtään epäilemättä?
- Jos jokin ”vuori” on liikkunut sinun elämässäsi, niin kerro, miten se tapahtui

Ilosanoma: Kuivettunut viikunapuu ja risti muistuttavat suuresti toisiaan. Jeesus kirosi viikunapuun elämänsä viimeisellä viikolla. Sitten hän vaihtoi osaa sen kanssa ja tuli itse kirotuksi sen sijasta. Näin hän hankki omalle kansalleen – ja meillekin – koko Jumalan siunauksen.

JUMALAN KARITSA

Pitkäperjantai (3. vsk.): Matt. 27:33–54

Taustaa: Ristiinnaulitseminen on ehkä julmin ja häpeällisin tapa tappaa ihminen. Kuolemaa piti odottaa tunti- tai jopa päiväkausia. Teloitettava riisuttiin alasti kaikkien töllisteltäväksi. Hänen piti tukeutua puhuessaan ja jopa hengittäessäänkin jalkoihinsa, mikä aiheutti hänelle suunnaton tuskaa. Kuolemanrangaistuksen sai langettaa vain Rooman maaherra ja sen toimeenpaneminen oli miehitysjoukkojen tehtävä.

Jakeet 33–34. Alaviite sanoo: ”Kuolemantuomiota toimeenpantaessa annettiin tuomitulle viiniä lievittämään tuskia. Sappi lienee tehnyt juoman mahdolltomaksi juoda.” Tämä asia oli ennustettu VT:ssa (Ps. 69:22).

- Minkä vaikutelman saat jakeiden 33–36 perusteella roomalaisista sotilaista – miten he suhtautuivat siihen, että heidät määrättiin lyömään eläviä ihmisiä ristille?
- Miksi luulette sotilaiden sekoittaneen Jeesuksen viiniin sappea, niin että siitä tuli juomakelvotonta?
- Mikä voi saada aikaan sen, että joku turtuu toisen kärsimyksen katselemiseen ja alkaa jopa nauttia siitä?
- Minkä verran esimerkiksi väkivaltafilmien katseleminen ja väkivaltaisten pelien pelaaminen vaikuttaa mielestäsi lapsiimme ja nuoriimme?
- Mitä ajattelette siitä, että Jeesukselta vietiin viimeinenkin omaisuus eli hänen vaatteensa?

Jakeet 37–38

- Mitä erityistä on Jeesukselle langetetussa tuomiossa, joka kirjoitettiin hänen päänsä päälle?
- Mikä merkitys oli sillä seikalla, että Jeesuksen piti kuolla kahden rosvon välissä?

Jakeet 39–44. Jeesuksen vihamiehet koettivat sanoa ristin juurella hänestä pahinta, mitä ikinä keksivät.

- Mitä erikoista on niissä syissä, joiden tähden Jeesusta pilkattiin? (Miten vihamiehet tulivat vahingossa kehuneeksi Jeesusta?)
- Miksi ihmisten oli niin vaikea uskoa, että Israelin kuningas ja Jumalan Poika voisi päätyä ristinpuulle?
- Miksi Jeesus ei voinut auttaa itseään tuolla hetkellä? Mikä piti häntä ristinpuulla? (Mitä tälle maailmalle ja meille itse kullekin olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi päättänyt auttaa itseään tuolla hetkellä?)

Jakeet 45–50. Saattohoidossa on todettu, että monelle ihmiselle tulee suoranaisen kauhun hetki ennen kuolemaa.

- Mitä sinä haluaisit sanoa viimeisiksi sanoiksesi?
- Mitä vihamiehet ehkä ajattelivat Jeesuksen viimeisistä sanoista, jotka Matteus on merkinnyt muistiin?
- Miksi Jumalan hylkäämäksi tuleminen on kauhein kohtalo, mikä kenellekään voi tapahtua?
- Mikä ero on siinä, kun me joskus tunnemme itsemme Jumalan hylkäämiksi, ja siinä mitä Jeesus koki ristillä?
- Miksi Jumala oli hylännyt Jeesuksen?
- Mitä luulette kuulijoiden ajatelleen, kun Jeesus vieläkin kutsui Jumalaa omaksi Jumalakseen?
- Jeesuksen sanat jakeessa 46 ovat lainaus Daavidin psalmista 22:2. Miksi Jeesus tahtoi ilmaista tuskansa Raamatun sanoilla, ei omillaan?
- Miettikää, miksi jotkut ihmiset eivät ymmärtäneet, mitä Jeesus sanoi?
- Mistä syystä joku ihminen saattaa huutaa kovalla äänellä kuollessaan?
- Mitä Jeesuksen huuto osoittaa hänen kuolemastaan?
- Mikä osoittaa, että Jeesus itse asiassa kärsi helvetin tuskia ristillä riippuessaan?

Jakeet 51–56. Huomatkaa, etteivät roomalaiset ymmärtäneet arameaa, jota Jeesus ja hänen vihamiehensä puhuivat. Kuusi tuntia aikaisemmin nämä samat miehet olivat juottaneet Jeesukselle sappea.

- Millä tavalla tunnelma Golgatalla muuttui Jeesuksen kuoltua?
- Miksi luonto reagoi tällä tavalla Jeesuksen kuolemaan?
- Mitä haudoista nousseet haamut viestittivät jerusalemilaisille?
- Mikä sai roomalaisen upseerin ja hänen miehensä uskomaan, että ristillä kuollut mies oli Jumalan Poika?
- Mitä luulette ylipappien ajatelleen, kun he näkivät ja kokivat kaikki nuo mullistukset Jeesuksen kuoltua?

Kokoavat kysymykset

- Mitä luulet, miten suuri olisi Jeesuksen kärsimys ollut, jos hän olisi kantanut ”vain” sinun syntejäsi ristinpuulla?
- Luuletko, että Jeesus olisi tullut tänne maailmaan kuolemaan, jos täällä olisi ollut vain yksi ihminen, esimerkiksi sinä itse? Perustele vastauksesi.

Ilosanoma: Voitko epäillä enää Jeesuksen rakkautta itseäsi kohtaan nähtyäsi, miten paljon hän suostui kärsimään pelastaakseen sinut kadotuksesta taivaaseen?

KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT!

1. pääsiäispäivä (3. vsk.): Matt. 28:1–10 (käsikirja 1–8)

Taustaa: Mariat, ks. 27:61. ”**Se toinen Maria**” tarkoittaa opetuslapsi Jaakob Nuoremman & Joosefin äitiä ja Klopaksen vaimoa; hänkin oli seissyt Golgatalla koko pitkän perjantaipäivän. Näistä kahdesta naisesta kerrotaan lisäksi seuraavaa: *Palattuaan kaupunkiin he hankkivat tuoksuvia öljyjä ja voiteita, mutta sapatin he viettivät levossa lain käskyn mukaan.* (Luuk. 23:56). Vartijoista ks. edellisen luvun jakeet 65–66.

Jae 1. Huomatkaa, että Magdalan Maria oli ollut Jeesuksen seurassa kolme vuotta, mutta yhtään hänen sanaansa tai tekoaan ei ole merkitty muistiin tältä ajalta.

- Mitä tämä jae ja äskeiset taustatiedot osoittavat kahdesta Mariasta ja heidän suhteestaan Jeesukseen?
- Miettikää, mikä sai aikaan sen, etteivät Mariat käyttäytyneet hysteerisesti Jeesuksen kuollessa eivätkä nytkään pääsiäisaamuna?
- Miettikää Marioiden kannalta, millainen oli se sapatin, jonka Jeesus vietti haudassa.
- Haudalla oli kaksi muutakin naista: Sebedeuksen poikien äiti Salome ja joku Johanna. Kaikki neljä naista olivat kotoisin Galileasta. Mistä voi johtua, että eri evankelistat mainitsevat nimeltä eri naisia? (Magdalan Maria on poikkeus, puhumme hänestä kohta.)
- Kaikki evankelistat mainitsevat Magdalan Marian pääsiäisaamun kertomuksessaan ja vieläpä ensimmäisenä. Mitä se tästä Mariasta osoittaa?
- Jos naiset olisivat uskoneet ylösnousemukseen Jeesuksen omien ennustusten perusteella, niin miten he olisivat toimineet pääsiäisaamuna?

Jakeet 2–4

- Miettikää, millä nimenomaisella hetkellä (suhteessa näihin tapahtumiin) Jeesus heräsi kuolleista.
- Mitä Isä Jumala ehkä tahtoi viestittää sillä, että antoi maanjäristyksen tapahtua sekä Poikansa kuoleman että hänen ylösnousemuksensa yhteydessä?
- Miksi Jumala ei näyttänyt Jeesuksen ylösnousemusta yhdellekään ihmiselle, vaan se tapahtui kaikkien silmiltä piilossa?
- Mikä oli enkelin tehtävä pääsiäisaamuna? (Mikä olisi ollut tilanne, jos hän ei olisi vierittänyt kiveä tyhjän haudan edestä?)
- Miksi enkeli ilmestyi vartijoille, mutta ei ylipapeille eikä Pilatukselle?

Jakeet 5–6

- Minkä kuvan saatte siitä, näkivätkö naiset maassa makaavat sotilaat, vai olivatko nämä jo lähteneet paikalta? Perustelkaa kantanne.
- Mitä naiset pelkäsivät?
- Mitä todisteita naiset saivat siitä, että ristiinnaulittu Jeesus oli todella noussut ruumiillisesti kuolleista?

Jae 7–8

- Mikä kiire tässä nyt oikein oli?
- Mitä merkitys sillä seikalla mielestänne on (esim. kristilliselle kirkolle), että nimenomaan naisista tehtiin ensimmäiset ylösnousemuksen todistajat?
- Miettikää, miksi enkeli päätti sanomansa, kuten päätti, katsokaa jakeen 7 loppua?
- Kuvitelkaa naisten tunnelmia, kun he ryntäsivät pois haudalta. Mitkä asiat pyörivät heidän päässään?

Jakeet 9–10. Tässä joukossa ei Magdalan Maria enää ollut, sillä Johannes kertoo hänen jääneen yksinään haudalle.

- Mikä tässä kohtaamisessa on mielestänne erityisen koskettavaa?
- Miksi naisille piti antaa sama tehtävä kahteen kertaan?
- Mitä ajattelette siitä, etteivät opetuslapset uskoneet naisia, kun nämä kertoivat heille suuren uutisen?
- Jeesus oli nimittänyt ennen kuolemaansa veljiksensä vain niitä, jotka tekevät hänen taivaallisen isänsä tahdon (Mark. 3:35). Miksi hän alkoi ylösnousemuksensa jälkeen nimittää veljiksensä opetuslapsiaan, vaikka he olivat hänet pettäneet ja jättäneet?

Kokoavat kysymykset

- Miksi voimme olla aivan varmoja siitä, että Jeesus todella nousi ruumiillisesti kuolleista?
- Mitä sinulle merkitsee se seikka, että kuolema on voitettu?

Ilosanoma: Sinäkin saat olla Jeesuksen sisar tai veli, vaikket olisi täyttänyt Jumalan tahtoa. Jeesushan täytti sen puolestasi. Hänen ylösnousemuksensa osoittaa sen, että Jumala myös hyväksyi hänen uhrinsa sinun syntiesi tähden. Se riittää päästämään sinut taivaaseen. Jeesus odotti saavansa tavata opetuslapsensa Galileassa. Nyt hän odottaa saavansa kohdata sinut päivittäin Raamatun sanassa ja sunnuntaisin ehtoollispöydässä.

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

2. pääsiäispäivä (3. vsk.): Matt. 28:8–15 (27:62–66; 28:2–4; 11–15)

Taustaa: Keskustelemme tällä kertaa pääsiäisen tapahtumista hänen vihamiestensä näkökulmasta. Siksi otamme käsiteltäväksi myös edellisen luvun 27 viimeiset jakeet ja pari jakeita luvun 28 alusta. Käsittelemme siis tässä raamattupiirissä soluissa olevan tekstin. Oletamme, että osanottajat tietävät, kuka oli Pilatus ja keitä olivat ylipapit.

Jakeet 27:62–64

- Mistä luulette johtuneen, että ylipapit muistivat Jeesuksen ennustuksen omasta ylösnousemuksestaan, vaikka opetuslapset olivat sen täysin unohtaneet (62–63)?
- Miksi ylipapit pitivät opetuslapsia rohkeampina kuin he itse asiassa olivatkaan (64)?
- Mitä mieltä olette: uskoivatko ylipapit vakavissaan siihen mahdollisuuteen, että Jeesus saattaisi nousta kuolleista?

Jakeet 65–66. Jakeet sisältävät viimeisen maininnan Pilatuksesta.

- Millaisen vaikutelman saatte Pilatuksesta jakeen 65 perusteella?
- Mitä luulette Pilatuksen tässä vaiheessa ajatelleen päivän tapahtumista?
- Luuletteko, että Pilatus pystyi joskus unohtamaan Jeesuksen? Miksi, miksi ei?
- Mitä roomalaiset sotilaat ehkä ajattelivat joutuessaan vartioimaan kuollutta ruumista?

Jakeet 28:2–4. Roomalaisia sotilaita pidettiin yleensä rohkeina miehinä, jotka eivät missään tapauksessa lähteneet livohkaan vartiopaikaltaan.

- Katsokaa tarkkaan tekstistä, mitä kaikkea roomalaiset sotilaat kokivat pääsiäisaamuna (2–3)?
- Millä nimellä jakeessa 4 kuvattua tilaa kutsutaan lääketieteessä?
- Mitä rohkeat roomalaiset sotilaat pelästyivät niin pahasti, että pötkivät pakoon?
- Luuletteko, että sotilaat katsoivat haudan sisälle ennen lähtöään? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä nämä sotilaat kertoivat ehkä tuon aamun tapahtumista kavereilleen ja perheelleen?
- Mitä sotilaat ajattelivat kuullessaan huhuja Jeesuksen ylösnousemuksesta?
- Millainen oli ehkä näiden sotilaiden loppuelämä?

Jakeet 11–15

- Mitkä kaikki seikat todistivat tässä vaiheessa ylipapeille, että ylösnousemus todella oli tapahtunut?
- Olisitko sinä uskonut Jeesuksen ylösnousemukseen, jos olisit ollut ylipappien asemassa?
- Miten ylipapit mahdollisesti tulkitsivat sotilaiden kertomuksen, heidän kasvoniilmeensä ja käytöksensä (11–12)?
- Mitä se todistaa, etteivät ylipapit vaatineet sotilaille rangaistusta, vaan päinvastoin maksoivat heille suuren summan rahaa (12–15)?
- Minkä räikeän epäjohtonmukaisuuden sotilaiden kertomus sisältää (13)?
- Mitä sadanpäämies (näiden sotilaiden lähin upseeri) ajatteli kuullessaan, miten hänen alaisensa olivat tehtävänsä täyttäneet?
- Mitä tavallinen kansa ehkä ajatteli kuullessaan sotilaiden valheellisen kertomuksen?
- Miettikää, mistä Matteus oli kuullut tämän jutun, jonka hän sitten kirjoitti evankeliumiinsa?
- Miten tämä koko tapaus todistaa loppujen lopuksi Jeesuksen ylösnousemuksen puolesta, ei sitä vastaan?

Kokoavat kysymykset

- Miksi Jeesus ei ilmestynyt ylösnousseena ylipapeille ja Pilatukselle?
- Kohta tämän jälkeen pelkurimaiset opetuslapset muuttuivat rohkeiksi ja alkoivat julistaa Jeesusta vainoista huolimatta. Mitä ylipapit tästä kaikesta ajattelivat?
- Millainen oli ehkä ylipappien loppuelämä?
- Mitä Jeesuksen ylösnousemus merkitsee sinulle henkilökohtaisesti?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA

1. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Luuk. 24:36–49

Taustaa: Naiset olivat käyneet aamulla Jeesuksen haudalla ja todistaneet sen olevan tyhjä. Enkeli oli puhunut heille ja ilmoittanut Jeesuksen nousseen kuolleista. Jeesus oli ilmestynyt erikseen Pietarille. Emmauksen tien kulkijat olivat juuri saapuneet opetuslasten kortteeriin ja kertoneet nähneensä Herran. Siltikään opetuslapset eivät tajunneet, mistä ruumiin ylösnousemuksessa on kysymys.

Jakeet 36–37

- Miten sinä ehkä reagoisit, jos näkisit jonkun kuolleen seisovan yhtäkkiä huoneessasi?
- Miten reagoisimme, jos näkisimme Jeesuksen seisovan yhtäkkiä tässä huoneessa?
- Jakeesta 34 käy selville, että opetuslapset ovat juuri tulleet vakuuttuneiksi Jeesuksen ylösnousemuksesta. Miksi he nyt kuitenkin reagoivat näin?
- Miettikää näiden jakeiden valossa, mitä opetuslapset uskoivat Jeesuksen ylösnousemuksesta Simonin todistuksen perusteella?
- Mitä yllättäviä ja suorastaan pelottavia asioita sisältyi tähän Jeesuksen ilmestymiseen?
- Miksi Jeesus tervehti ylösnousemuksensa jälkeen opetuslapsiaan nimenomaan rauhantervehdyksellä ”shalom”; tämä tervehdys esiintyy nimittäin ensimmäistä kertaa juuri tässä jakeessa?
- Jeesus seisoo meidän keskellämme tässä raamattupiirissä ja sanoo: ”Rauha teille!” Mitä hänen sanansa merkitsevät sinulle tämänhetkessä tilanteessasi?

Jakeet 38–40. Monet uskonnot uskovat sielun kuolemattomuuteen, mutta vain kristityt uskovat ruumiin ylösnousemukseen.

- Mikä ero oli Lasaruksen haudasta nousseen ruumiin ja Jeesuksen ylösnousemusruumiin välillä?
- Miksi on paljon helpompi uskoa hengen ilmestymiseen kuin ruumiin ylösnousemukseen?
- Miksi oli olennaisen tärkeää, ettei apostoleille jäänyt mitään epäilystä Jeesuksen ruumiillisesta ylösnousemuksesta? (Mitä seurauksia siitä olisi tullut kristilliselle kirkolle, jos jollekulle apostolille tämä asia olisi jäänyt epäselväksi?)
- Mitä ajattelette tämän tekstin valossa siitä liberaaliteologian väitteestä, että opetuslapset alkoivat uskoa ylösnousemukseen, vaikka Jeesuksen ruumis jäikin hautaan? Heidän ”ylösnousemususkostaan” syntyi sitten vähitellen kristillinen kirkko.
- Mistä opetuslapset voivat tietää, että heille ilmestynyt henkilö todellakin oli Jeesus eikä kukaan muu?
- Luuletteko, että opetuslapset menivät koskettamaan Jeesuksen käsiä ja jalkoja?
- Miettikää, miksi Jumala näki hyväksi jättää Jeesuksen ylösnousemusruumiiseen naulojen jäljet?
- Missä Jeesus voi näyttää meillekin käsiensä ja jalkojensa haavoja?

Jakeet 41–43. Lukekaa jae 41 molemmista käännöksistä.

- Mitä tarkoittaa, etteivät opetuslapset uskoneet ”ilon tähden”?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus vielä söikin opetuslastensa nähden?
- Mitä nämä jakeet pajastavat meille iankaikkisesta elämästä uudessa luomakunnassa?

Jakeet 44–45. Laki, profeetat ja kirjoitukset tarkoittavat koko VT:tä. Tosin tässä Jeesus ei mainitse ”kirjoituksia”, vaan ”psalmit”.

- Jeesus on tähän asti kutsunut itseään ”Ihmisen Pojaksi”. Miksi hän nyt yhtäkkiä sanookin ”minä”?
- Miten opetuslasten suhde Vanhaan testamenttiin muuttui Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen?
- Mitä laki puhuu Jeesuksesta? Entä profeetat? Entä psalmit? Vastatkaa lyhyesti muistin varassa.
- Miksi juuri Jeesus on avain VT:n ymmärtämiseen?
- Kuinka usein ja millä tavalla sinä luet Raamattua – etsitkö sen joka sivulta Jeesusta?
- Mieti, millä tavalla sinä itse luet Vanhaa testamenttia? (Jos joku kristitty pitää VT:a tylsänä ja raskassoutuisena kirjana, niin mistä se johtuu?)

Jakeet 46–48. Lukekaa taas jakeet molemmista käännöksistä.

- Mitä tarkoittaa kääntymys/parannus syntien anteeksisaamiseksi ja miten sitä saarnataan?
- Mistä johtuu, ettei kaikille kansoille ole vielä kukaan saarnattu parannusta ja syntien anteeksisaamista, vaikka Jeesuksen käskystä on kulunut 2000 vuotta?
- Miltä yhdestätoista opetuslapsesta ehkä tuntui, kun he kuuluivat jakeen 48 sanat?

Jae 49

- Miksi opetuslapset eivät saaneet lähteä liikkeelle heti?

Ilosanoma: Tässä raamattupiirissä Jeesus tahtoo näyttää sinullekin kädensä ja jalkansa ja sanoo: ”*Katso, käteni hipiään minä olen sinut piirtänyt.*” (Jes. 49:16.) Hänellä on ruumiissaan samat naulanjäljet iankaikkisesti. Vielä taivaassakin me laulamme ylistystä ”teurastetulle Karitsalle”. Näin me emme koskaan voi unohtaa, mitä Jeesus meidän puolestamme ristillä teki.

HYVÄ PAIMEN

2. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 10:1–11 (käsikirja 1–10)

Taustaa: Vanha testamentti kuvaa usein Herran hyvänä paimenena ja väärät profeetat pahoina paimenina. Nyt Jeesus julistaa olevansa Kirjoituksissa ennustettu Hyvä Paimen ja vertaa itseään oman aikansa ja meidänkin aikamme harhaopettajiin.

Käsitlemme ensin konkreettista lammasta, paimenta ja varasta.

Jakeet 1–2. Samassa suojassa saattoi yöpyä usean paimenen lauma yhden ihmisen vartioitavana. Kun aamu tuli, paimen hausi oman kutsuhuutonsa, jota vain hänen omat lampaansa seurasivat.

- Mitä kaikkia ongelmia lammastarha kohtaa koettaessaan viedä jonkun toisen lampaita aitauksesta? (Miten hän saa lampaat mukaansa, miten hän saa ne ulos aitauksesta, ks. myös jae 5?)
- Mitä varas haluaa lampaista, mitä paimen haluaa lampaista?

Jakeet 3–5. Lampaan näkökyky ei ole erityisen hyvä, eikä sillä ole suuntavaistoa. Se ei löydä laidunta eikä kotia ilman paimenen apua. Kuuloaisti lampaalla sen sijaan on hyvä. Huomatkaa, että jokaisella lampaalla on oma nimensä.

- Millainen suhde vallitsee lampaan ja sen oman paimenen välillä näiden jakeiden mukaan?
- Miten lammas on oppinut luottamaan omaan paimeneensa?
- Miten paimen on oppinut tuntemaan oman lampaansa?
- Miksi juuri ääni on niin tärkeä elementti paimenen ja lampaan suhteessa?
- Mikä tehtävä ovenvartijalla on lampaan elämässä?

Sovellamme vertauksen kristittyyn ja kristilliseen kirkkoon.

Jakeet 2–5 ja Ps. 23:1–4

- Mitä nämä jakeet opettavat meille Jeesuksesta hyvänä paimenena?
- Mitä nämä jakeet opettavat meille meistä itsestämme Jeesuksen lampaina?
- Miksi juuri ”ääni” on ratkaisevan tärkeä tekijä Jeesuksen ja hänen lampaansa suhteessa?
- Miten voimme tietää pimeässä laaksossa vaeltaessamme, että Herra on meidän kanssamme?
- Millainen pitää näiden jakeiden mukaan olla seurakunnan paimenen, jonka Jeesus on asettanut virkaansa?
- Miksi kristitty ei selviä uskonelämästään ilman seurakunnan paimenen apua?
- Millainen näiden jakeiden mukaan pitää olla sen kristillisen kirkon paimenen, jonka Jeesus on asettanut virkaansa?
- Miksi seurakunnassa pitää olla ovenvartija?
- Kenen pitäisi meidän seurakunnissamme hoitaa ovenvartijan virkaa?

Jakeet 1,5,7–8 ja 10 Nämä jakeet puhuvat siitä, kuka on varas ja ryöväri.

- Miettikää, mitkä ovat sen ihmisen motiivit, joka tahtoo tulla kristittyjen laumaan aidan yli, ei Jeesus-portin kautta?
- Keitä Jeesus tarkoittaa jakeen 8 ihmisillä? (Ketkä meidän päivinämmme tahtovat ”varastaa, tappaa ja tuhota” kristittyjen lauman, ks. jae 10?)
- Mistä me kristityt voimme erottaa Suomen Siionissa oikean paimenen äänen harhaopettajan äänestä?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, että oppisimme erottamaan yhä tarkemmin Jeesus-paimenen äänen harhaopettajien äänestä?

Jakeet 7, 9

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on ovi tai portti?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus-portin kautta sisälle mennyt ihminen voi vapaasti tulla ja mennä ja hän löytää laitumen?

Jae 10b

- Mitä tarkoittaa kristityn yltäkylläinen elämä?
- Miten sinun arjessasi näkyy se, että Jeesus on tullut antamaan sinulle yltäkylläisen elämän?

Jae 11

- Millaisessa tilanteessa tavallinen lammaspaimen voi ehkä suostua antamaan henkensä lampaansa puolesta?
- Mitä se sinulle merkitsee, että Jeesus antoi Hyvänä Paimenena henkensä, että sinä voisit päästä taivaaseen?

Kokoavat kysymykset

- Missä tilanteessa sinä olet kokenut tarvitsevasi kaikkein eniten Hyvän Paimenen apua?
- Millaisessa tilanteessa koet tarvitsevasi seurakunnan paimenen apua?
- Mitä ajattelet siitä, että Hyvä Paimen saattaa johtaa sinut myös pimeään laaksoon, kuten Psalmi 23 sanoo?

Ilosanoma: Tahtoessaan pelastaa lampaansa Jeesus, Hyvä Paimen, tuli itse uhrilampaaksi. Näin Johannes Kastaja hänestä todisti: ”Katso Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin.”

JUMALAN KANSAN KOTI-IKÄVÄ

3. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 14:1–7

Taustaa: Tekstimme on osa Jeesuksen jäähyväispuheesta. Paitsi Jeesuksen myös opetuslasten elämän kauhein päivä oli tulossa. Opetuslapset olivat toivoneet, että Jeesuksesta tehtäisiin tällä matkalla kuningas. Sen sijaan hän olikin joutunut törmäyskurssille ylipappien kanssa. Oikeastaan Jeesus itse olisi ollut lohdutuksen tarpeessa (vrt. Getsemane), mutta silti hän jaksoi lohduttaa omiaan.

Jae 1. Tämä jae on suoraan suomennettuna: ”Älköön teidän sydämenne hämmentykö” tai ”Älkää antako pelon vallata mieltänne”. Jakeen loppuosa voitaisiin suomentaa myös: ”... tähän uskotte Jumalaan ja uskotte minuun.”

- Kun sinulle sanottiin jossain vaikeassa tilanteessa ”Älä suotta murehdi!” tai: ”Älä ole noin levoton”, miten otit sellaisen lohdutuksen vastaan?
- Miten Jeesuksella on kantia sanoa nämä sanat murehtiville opetuslapsilleen?
- Pitikö Jeesus opetuslasten murhetta tarpeettomana? Perustelkaa vastauksenne.
- Sulkevatko murehtiminen ja usko mielestäsi pois toisensa? Perustelkaa vastauksenne.
- Mieti, mitä Jeesus tahtoo tämän jakeen kautta sanoa sinulle tämänhetkisessä elämäntilanteessasi.

Jae 2. Uusi käännös sanoo, että Isän kodissa on monta ”huonetta”, vanha puhuu ”asuinsijasta”.

- Kumpi käännös on mielestäsi parempi, uusi vai vanha? Miksi?
- Millaisen ratkaisun Jeesus tässä antaa opetuslastensa murheeseen?
- Millainen on Isän koti verrattuna maanpäällisiin asuntoihimme?
- Mieti konkreettisesti, millaisia valmistelutöitä Jeesus tekee Isän kodissa juuri sinua ajatellen?
- Missä voimme olla yhdessä Jeesuksen kanssa jo nyt?

Jae 3. Huomatkaa, että opetuslapset pettävät ja jättävät Herransa samana iltana.

- Mitä väärinkäsityksiä nämä sanat saattoivat aluksi aiheuttaa opetuslasten mielessä?
- Mitä nämä sanat osoittavat Jeesuksen suhteesta opetuslapsiinsa? (Miksi Jeesus haluaa olla yhdessä petollisten opetuslastensa kanssa?)
- Mitä nämä sanat merkitsevät vainotuille kristityille ympäri maailmaa?
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin saadakseen sanoa sinulle juuri nämä sanat. Mitä ne merkitsevät sinulle nykyisessä tilanteessasi?

Jakeet 4–5. Vain yksi Tuomaan repliikki on talletettu evankeliumeihin tätä ennen: ”Mennään vain ja kuollaan kaikki yhdessä!” Sen hän sanoi, kun Jeesus oli lähdössä Jerusalemiin, missä viholliset häntä odottivat (Joh. 11:16). Opetuslapset ovat hämmentyneitä, koska Jeesus on selvästikin lähdössä jonnekin ilman heitä.

- Miksi Jeesus olettaa opetuslastensa tietävän tien Isänsä kotiin? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä Tuomaksen kysymys paljastaa hänestä ihmisenä?

Jae 6

- Mitä luulette Tuomaan ajatelleen Jeesuksen vastauksesta?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on tie?
- Mitä eroa on sen välillä, että tie on persoona, verrattuna siihen, että tie olisi jokin uskonto tai ideologia?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on totuus?
- Mikä ero on siinä, että joku uskoo persoonaan, joka on totuus, tai teoriaan, joka on totuus?
- Millaista on sellaisen ihmisen elämä, joka ei tunne totuutta eikä edes usko sen olemassa oloon?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on elämä?
- Millä eri tavoilla ihmiset koettavat etsiä todellista elämää?
- Mitä tämä jae sanoo sinulle henkilökohtaisesti?

Jae 7. Keskustellaan tästä jakeesta uuden käännöksen mukaan, koska se on selvempi.

- Mitä tämä jae opettaa Jeesuksen ja hänen Isänsä suhteesta?
- Miten opetuslapset voisivat oppia tuntemaan Isä-Jumalan?
- Miten me voisimme oppia tuntemaan Isä-Jumalan?
- Kumpaa sinä henkilökohtaisesti rukoilet enemmän ja miksi: Jeesusta vai Taivaallista Isää?

Ilosanoma: Kaikilla näillä lohdun sanoilla oli hintansa, joka Jeesuksen piti maksaa. Tullakseen meidän kodiksemme, hän menetti omansa. Voidakseen lohduttaa meitä Jeesus joutui olemaan ”*murheellinen kuolemaan asti*” (Matt. 26:38). Tullakseen meidän tieksemme taivaaseen hänen piti kulkea ristin tie. Tullakseen meidän elämäksemme Jeesus joutui menettämään oman elämänsä.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 15:10–17

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta. Vapahtaja on juuri pessyt opetuslastensa jalat ja asettanut ehtoollisen. Hän on myös ennustanut Juudaksen kavalluksen ja muiden opetuslasten paon, mutta Pietari on luvannut antaa henkensä hänen edestään. Myöhemmin sinä iltana Pietari kuitenkin kieltää Herransa, ja muut opetuslapset pötkivät pakoon paitsi Johannes. **Mietimme nyt tätä tekstiä Pietarin kannalta** ja omalta kannaltamme.

Jae 10

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Mitä Jeesuksen käskyjä teille ensiksi muistuu mieleen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että Jeesuksen rakkaudessa pysytään noudattamalla hänen käskyjään? (Miten käskyt ja rakkaus kuuluvat yhteen?)
- Mitä ajattelette ihmisestä, joka kieltää vainon aikana vakaumuksensa – voiko hän pysyä Jeesuksen rakkaudessa? Miksi voi, miksi ei voi?

Jae 11. Huomatkaa, että Jeesus sanoo nämä sanat kuolema silmiensä edessä.

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Mitä iloa Jeesuksella voi olla tuossa tilanteessa?
- Mitä iloa opetuslapsilla voi olla tuossa tilanteessa?
- Miten Jeesuksen puhe ja ilo kuuluvat yhteen?
- Miten meidän ilomme voisi tulla täydelliseksi juuri siinä elämäntilanteessa, jossa nyt elämme?

Jakeet 12–13

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Keitä nimenomaisia ihmisiä meidän pitäisi rakastaa, kuten Jeesus on rakastanut meitä?
- Mitä se tarkoittaisi käytännössä, että me kristityt rakastaisimme toisiamme samalla tavalla kuin Jeesus on rakastanut meitä? (Miksi meidän kristittyjen on joskus vaikea rakastaa toisiamme?)
- Lue jae 13 omalle kohdallesi. Mitä se sanoo sinulle sinun tämänhetkisessä tilanteessasi?
- Miksi meidän usein on kovin vaikea uskoa sitä, että Jeesus rakastaa meitä langenneinakin?
- Mitä Pietari ehkä ajatteli näistä sanoista Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemisen jälkeen?

Jakeet 14–15. Huomatkaa, etteivät opetuslapset noudattaneet tuona yönä Jeesuksen tahtoa eivätkä tienneet, mitä Jeesus aikoo tehdä.

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Millainen muutos Jeesuksen ja hänen opetuslastensa suhteessa tapahtui noina päivinä?
- Miten suhde palvelijaan ja suhde ystävään eroavat toisistaan?
- Tunnetko sinä itsesi enemmän Jeesuksen palvelijaksi vai hänen ystäväkseen? Selitä miksi.
- Mitä pitäisi tapahtua, että Jeesuksesta tulisi sinun bestiksesi, paras ystäväsi?

Jae 16

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Miten ja milloin Jeesus on valinnut sinut ystäväkseen?
- Mitä tarkoittaa, ettet sinä ole itse valinnut Jeesusta?
- Mitä Jeesus tarkoittaa hedelmällä, joka pysyy?
- Minne meidän pitäisi lähteä tuottamaan hedelmää, joka pysyy?
- Onko Isä antanut sinulle kaiken, mitä olet häneltä Jeesuksen nimessä pyytänyt (16b)? Jollei hän ole sitä tehnyt, mistä luulisit sen johtuvan?
- Mitä tahtoisit pyytää tänä päivänä Isältä Jeesuksen nimessä? (Kukin saa esittää tämän pyynnön Jeesukselle hiljaa mielellään.)

Jae 17

- Miksi Jeesus vielä toistaa edellä sanomansa käskyn?

Ilosanoma: Koko ajan tätä puhetta pitäessään Jeesus tiesi opetuslastensa kohta pettävän ja jättävän hänet – ja silti hän kutsui heitä ystävikseen ja vakuutti heille rakkauttaan. Sitä hän vakuuttaa meillekin tänä päivänä, aivan riippumatta siitä, miten hyvin tai huonosti olemme hänen käskynsä täyttäneet. Hänhän riippui ristillä juuri siksi, että me emme ole niitä täyttäneet.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. sunnuntai pääsiäisestä, rukoussunnuntai (3. vsk.): Luuk. 11:5–13

Taustaa: Opetuslapset olivat juuri pyytäneet Jeesukselta opetusta rukouksesta, ja hän oli opettanut heille Isä meidän -rukouksen. Tämän vertauksen kautta Jeesus vielä täsmentää, millä tavalla taivaallista Isää saa vaivata rukouksillaan.

Jakeet 5–6. Vieraanvaraisuus on Lähi-idässä kaikkein tärkein hyve, ja leipä on siellä perusruokaa.

- Miettikää eri syitä, miksi koputtaja ei odota aamuun, vaan menee lainaamaan leipää keskellä yötä?
- Mitä osoittaa se, ettei kolkuttajan perheen kaapissa ole yhtään leipää, toisin kuin sen perheen kaapissa, jonne hän menee lainausmatkalle?
- Miettikää Lähi-idän taustaa vasten, mitä kolkuttajalle tapahtuisi, jollei hän voisi tarjota nälkäiselle ystävälleen mitään ruokaa ennen aamua?
- Mieti, kuka on sinun elämässäsi se ihminen, joka kolkuttelee ovellesi apua saadakseen?
- Tässä vertauksessa kolkuttaja tarkoittaa rukoilijaa ja talon sisällä oleva ystävä tarkoittaa Jumalaa. Millaista rukoilijaa Jeesus ehkä tahtoo kuvata näiden kahden jakeen kautta?

Jae 7. Oven lukitseminen ja avaaminen saattoi olla melko monimutkainen toimitus tuohon aikaan.

- Mitä kaikkea hankaluutta perheelle olisi koitunut, jos isä olisi joutunut nousemaan ylös keskellä yötä?
- Mieti, missä tilanteessa sinä voisit vastata omalle ystävällesi tuolla tavalla?
- Talon sisällä oleva ystävä tuntuu olevan melko haluton auttamaan kolkuttajaa. Miksi Jeesus vertaa Jumalaa tuollaiseen ”ystävään”? (Miksi hän kuvaa Jumalaa ikään kuin vastahakoiseksi antajaksi?)

Jae 8. ”Hellittämättä” on virheellinen käänös. Kreikaksi tässä lukee ”häpeämättömästi”.

- Mikä sai kolkuttajan jatkamaan kolkutustaan, kunnes hänen pyyntöönsä vastattiin?
- Mitä Jeesus tahtoo opettaa rukouksesta käyttämällä sanontaa ”pyytää häpeämättömästi”?
- Missä tilanteessa olet ollut rukoillessasi yhtä vaativa kuin vertauksen kolkuttaja pyynnöissään?
- Mistä me voisimme saada kärsivällisyyttä ”pyytää häpeämättömästi” apua rakkaillemme, kunnes Jumala vastaa pyyntöihimme?

Jakeet 9–10

- Puhuessaan rukouksesta Jeesus käyttää kolmea verbiä: pyytää, etsiä, kolkuttaa. Mitä rukouksen puolta kuvaa sana ”etsiminen”? Entä ”kolkuttaminen”?
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle jakeen 10 sanat. Mitä tämä jae sinulle merkitsee nykyisessä elämäntilanteessasi?

Jakeet 11–13 Vertaus käärmeestä ja skorpionista lapsen kädessä on hätkähdyttävän inhottava. Kuvittelepa hetken ajan, että oma isäsi tai aviomiehesi olisi todella pudottanut pienen lapsensa kätöseen kyykäärmeen.

- Mitä Jeesus tahtoo meille sanoa käyttäessään noin inhottavaa mielikuvaa?
- Mitä Jeesus tahtoo opettaa rukouksesta verratessaan sitä lapsen pyyntöön isälleen?
- Missä suhteessa Taivaallinen Isämme on samanlainen kuin maallinen isämme? Missä suhteessa hän on erilainen?
- Millaiset pyynnöt maallinen isä evää lapseltaan? Entä taivaallinen?
- Mistä tiedämme, onko rukoilemamme asia loppujen lopuksi hyväksi vai pahaksi meille ja rakkaillemme?
- Mitä rukoilijalle itselleen tapahtuu, kun hän joutuu kolkuttamaan vuosikaudet Jumalan ovelle?
- Oletko koskaan kokenut, että asia, jota ensin pidit ”käärmeenä”, osoittautuikin ”kalaksi” – tai toisin päin? Kerro kokemuksestasi.
- Kumpi sinusta on tärkeämpää: sekö että Jumala vastaa rukouksiisi nyt, vai että hän vastaa niihin uudessa luomakunnassa? Perustele kantasi.

Ilosanoma: ”*Ei Herran käsi ole liian lyhyt auttamaan eikä hänen korvansa kuuro kuulemaan. Ei, vaan teidän rikkomuksenne erottavat teidät Jumalastanne ... niin ettei hän teitä kuule.*” (Jes. 59:1–2.) Miksi Taivaallinen Isä ei kuullut Poikansa rukouksia, jotka tämä ristillä rukoili? Siksi että meidän syntimme estivät häntä niitä kuulemasta. Miksi hän nyt varmasti kuulee meidän rukouksemme? Siksi että Jeesus on poistanut synnin ”kuuloesteen” meidän ja Jumalan väliltä.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 17:14–23 (käsikirja 18–23)

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta. Hän rukoilee opetuslastensa puolesta viimeisen rukouksen ennen kuolemaansa ja valitsee varmasti tärkeimmät rukousaiheet.

Huom. Tämän raamattupiirin kysymykset on muotoiltu vanhan käännöksen pohjalta. Lukekaa siis teksti joko vanhasta käännöksestä tai molemmista.

Jakeet 14–17

- Jos sinä tietäisit rukoilevasi viimeistä rukousta perheesi puolesta ennen kuolemaasi, niin mitä pyytäisit heille?
- Mikä on perimmäinen syy siihen, että maailma vihaa kristittyjä?
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että Jumala varjelee lapsensa pahasta?
- Miksi me sitten lankeamme syntiin ja koemme monenlaisia onnettomuuksia, vaikka Jeesus rukoilee Isäänsä varjelemaan meidät pahasta? (Mikä on pahin paha, mikä meille voi tapahtua?)
- Mitä tarkoittaa, etteivät kristityt ole maailmasta?

Jae 17. Sana ”pyhittää” tarkoittaa erottamista. Vanhassa testamentissa pyhäkön esineet ja siellä palvelevat papit pyhitettiin Jumalan käyttöön pirskottamalla uhrieläimen verta heidän päälleen.

- Mitä siis tarkoittaa Jeesuksen rukous jakeessa 17?
- Mitä meidän pitää tehdä, jos epäilemme, ettei Raamattu olekaan Jumalan sanaa eli siis totta?
- Mikä ero on ihmisellä, joka tuntee totuuden ja ihmisellä, joka ei tiedä tai usko totuutta olevan olemassakaan?

Jakeet 18–19

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on lähettänyt meidät maailmaan, kuten Isä on lähettänyt hänet maailmaan? (Mitä tekemään meidät on lähetetty maailmaan?)
- Miten Jeesus pyhittää itsensä meidän tähtemme? (Ks. myös jaetta 17.)

Jakeet 20–21

- Keihin kaikkiin Jeesus viittaa jakeessa 20?
- Mitä tämä Jeesuksen rukous merkitsee esimerkiksi evankelioimistyössä ja lähetystyössä?
- Mitä tämä Jeesuksen rukous merkitsee sinulle, kun koetat puhua uskonasioista sukulaisillesi ja ystäville?
- Mitä tarkoittaa, että kristityt ovat ”yhtä”?
- Miksi maailman on vaikea uskoa, jolleivät kristityt ole yhtä?
- Voidaanko kristittyjen yhteyttä mielestäsi edistää luopumalla niistä opeista, jotka kristittyjä erottavat? (Mitä tapahtuu, jos lopetamme esimerkiksi kasteopista puhumisen, koska siitä ollaan eri kirkkokunnissa eri mieltä?)
- Mikä siitä tulee, jos Raamattuun uskovat kristityt koettavat olla ”yhtä” niiden kirkon jäsenten kanssa, jotka kieltävät vaikkapa Raamatun opetuksen seksuaalisuudesta ja avioliitosta?
- Millainen on Isän ja Pojan välinen yhteys, joka on siis kristittyjen välisen yhteyden esikuva?

Jakeet 22–23. Jumalan kirkkaus näkyi valona vanhan liiton ilmestysmajassa ja temppeleissä.

- Jeesuksen ympärillä ei näkynyt konkreettista valoa paitsi kirkastusvuorella. Miten Isän antama kirkkaus hänessä näkyi?
- Miten Jeesuksen antama kirkkaus näkyy meissä kristityissä?
- Miksi siihen tarvitaan kristittyjen yhteyttä, että maailma voisi ymmärtää Jumalan lähettäneen Jeesuksen tähän maailmaan?
- Mitä sinulle merkitsee tänä päivänä, että Jumala rakastaa sinua samalla tavalla kuin omaa Poikaansa Jeesusta?

Ilosanoma: Jeesus hankki kuolemallaan sen veren, jolla meidät pyhitetään Jumalan lapsiksi ja hänen palvelijoikseen. Kristittyjen yhteys on yhteyttä tässä veressä – siis ehtoollispöydässä – ja uskossa Jumalan sanan totuuteen.

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN

Helluntaipäivä (kaikki vuosikerrat) Apt. 2:1–13

Taustaa: Helluntaijuhlaa vietettiin ensimmäisen viljasadon korjaamisen yhteydessä viisi viikkoa pääsiäisen jälkeen (2. Moos. 23:16). Juutalaisia ja juutalaisiksi kääntyneitä kokoontui silloin Jerusalemiin kymmenin tuhansin koko tunnetusta maailmasta. Aina Baabelin tornista lähtien on **kieli** ollut ihmisten välistä yhteyttä rajoittava tekijä (1. Moos. 12). Tämän lisäksi ihmisiä on jakanut vielä toinenkin väliseinä: se, joka erottaa **juutalaiset ja pakanat** toisistaan. Nyt nämä seinät poistuvat. **Pyhä Henki** oli annettu vanhassa liitossa vain tietyille profeetoille ja kuninkaille, kun heidät oli voideltu öljyllä. Huomatkaa, että **henki ja tuuli** ovat sama sana sekä hepreaksi että kreikaksi.

Taustakysymykset

- Mikä on sinun elämässäsi se tapaus, kun törmäsit kielimuuriin kaikkein pahiten?
- Miettikää, mistä syystä Pyhää Henkeä ei annettu vanhan liiton aikana kuin harvoille ja valituille uskovaissille?
- Miksi Pyhää Henkeä ei annettu opetuslapsille jo silloin, kun Jeesus eli ihmisenä maan päällä? Miksi piti odottaa 50 päivää vielä ylösnousemuksen jälkeenkin?
- Katsotaan jakeet Apt. 1:13–14. Yläsalissa olivat siis koolla samat naiset, jotka olivat seisoneet ristin juurella ja käyneet haudalla pääsiäisaamuna. Miksi heidänkin läsnäolonsa oli tärkeää?
- Mitä se osoittaa, että Jeesuksen veljetkin olivat paikalla?

Jakeet 1–4

- Miksi Pyhän Hengen vuodattamisen piti tapahtua juuri Jerusalemissa? Miksei Galileassa?
- Miksi Pyhä Henki piti vuodattaa nimenomaan helluntaijuhlien aikana?
- Mitä yhteistä on tuulella ja Pyhällä Hengellä?
- Mitä yhteistä on tulella ja Pyhällä Hengellä (3)? (Mitä tulenlieskat tässä yhteydessä symbolisoivat?)
- Mitä ne Jumalan suuret teot voisivat olla, joita apostolit saarnasivat ensimmäisenä helluntaina eri kielillä (4,11)?

Jakeet 5–8

- Olivatko apostolit, naiset ja Jeesuksen veljet sisätiloissa vai ulkona, kun Henki vuodatettiin heidän päälleen (1:13 ja 2:1). Perustelkaa vastauksenne.
- Kertokaa omin sanoin, mitä torilla tapahtui?
- Mikä ihmisiä ihmetytti eniten apostolien käytöksessä?
- Luuletteko, että opetuslapset osasivat puhua kuolemaansa asti sitä kieltä, jolla he nyt ihmeenomaisesti saarnasivat? Miksi, miksi ei?

Jakeet 9–11

- Montako kansallisuutta suunnilleen oli edustettuna Jerusalemissa noilla helluntaijuhlilla?
- Tuona päivänä Jerusalemissa kastettiin 3000 ihmistä (41). Katsokaa karttaa ja kertokaa, minne päin maailmaa evankeliumi levisi juhlavieraiden mukana? (Mitkä maat sijaitsevat noilla alueilla meidän päivinämmme?)
- Millä tavalla helluntain kieli-ihme on toistunut lähetystyössä viimeisen 2000 vuoden ajan?
- Miksi lähetysaarnajille ei ole helluntain jälkeen annettu ihmeenomaista kielilläpuhumisen lahjaa, vaan heidän on pitänyt opetella suurella vaivalla lähetyskenttensä kieli?

Jae 12–13

- Mikä sai jotkut ihmiset epäilemään, että apostolit olivat juovuksissa (13)? (Keitä olivat ne ihmiset, jotka ehkä alkoivat epäillä apostolien olevan humalassa?)

Kokoavat kysymykset

- Paavali sanoo: ”*Jolla ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole hänen omansa.*” (Room. 8:9) Mistä sinä tiedät, onko sinulla Pyhä Henki vai eikö ole?
- Miksi juuri kielillä puhumisen (eikä esimerkiksi sairaiden paranemisen) piti olla ensimmäisen helluntain merkki?
- Paavali sanoo kielillä puhumisesta mm. seuraavaa: *Kielillä puhuva ei näet puhu ihmisille vaan Jumalalle; kukaan ei ymmärrä häntä, Hengen valtaamana hän puhuu salaisuuksia.* (1. Kor. 14:2). Miten Paavalin kuvaama kielillä puhuminen eroaa helluntain kielillä puhumisesta? (Mihin edellinen pyrkii, entä jälkimmäinen?)
- Millä tavalla Baabelin kieltensekoitus kumoutuu kristillisessä kirkossa?
- Jos olet kokenut, miten kristillinen usko kaataa kielimuurin, kerro kokemuksestasi.

Ilosanoma: Ilmestyskirja kertoo valtavasta kansanjoukosta, joka tulee kerran seisomaan Karitsan valtaistuimen edessä: ”*Sinä oli ihmisiä kaikista maista, kaikista kansoista ja heimoista ja he puhuivat kaikkia kieliä... He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä... ja Jumala pyyhkii heidän silmistään kaikki kyynelät.*” (Ilm. 7:9–17.)

SALATTU JUMALA

Pyhän Kolminaisuuden päivä (3. vsk.): Matt. 28:16–20

Taustaa: Pääsiäisestä on kulunut joitakin viikkoja. Nyt Jeesus kohtaa opetuslapsensa viimeisen kerran Galileassa ja sanoo heille **testamenttinsa, viimeisen tahtonsa**. Tähän asti hän on ilmestynyt yllättäen, mutta tällä kertaa hän on tehnyt treffit opetuslasten kanssa tietylle Galilean vuorelle, jonka nimeä tässä ei mainita. Jeesuksen ylösnousemus tapahtuu vähän myöhemmin Jerusalemin Öllymäeltä.

Alustavat kysymykset

- Mikä on mielestänne tavallisen rivikristityn suhde lähetystyöhön meidän kirkossamme? (Minkä verran rivikristitty on valmis käyttämään aikaansa, rahaansa ja elämäänsä lähetystyön edistämiseen?)
- Millä tavalla lähetystyö ja siihen suhtautuminen ovat mielestäsi muuttuneet viime vuosikymmeninä?
- Miten lähettien työ on muuttunut viime vuosikymmeninä?
- Paljonko teidän tietojenne mukaan on vielä niitä ihmisiä, jotka eivät ole koskaan kuulleet Jeesuksesta mitään?

Jakeet 16–17

- Miettikää, miksi Jeesus oli järjestänyt nämä treffit ja nimenomaan vuorelle?
- Mitä opetuslapset ehkä luulivat menevänsä tekemään vuorelle, jonne Jeesus oli heidät kutsunut?
- Mitä osoittaa se, että opetuslapset ”rukoilivat Jeesusta maahan langeten”, kuten alkuteksti sanoo?
- Mitä jotkut opetuslapsista epäilivät vielä tässä vaiheessa?

Jae 18

- Miksi Jeesus tahtoi sanoa nimenomaan lähetyskäsken viimeisiksi sanoikseen opetuslapsilleen? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miten opetuslapset voivat uskoa, että Jeesuksella oli kaikki valta taivaassa ja maan päällä jo tuolla hetkellä?
- Tuosta päivästä Galilean vuorella on kulunut jo 2000 vuotta. Miksi maailmamme ei näytä vieläkään siltä, kuin Jeesukselle olisi annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä?
- Millä perusteella sinä henkilökohtaisesti voit uskoa, että Jeesuksella on tänäkin päivänä kaikki valta maailmanhistoriassa ja myös sinun & rakkaittesi elämässä?

Jae 19

- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen kuullessaan sanat ”kaikki kansat”, ei vain ”koko Israel”?
- Mitä vastaväitteitä opetuslapset olisivat voineet esittää Jeesukselle? Miksi he eivät niitä esittäneet?
- Miten Jeesus voi olettaa noiden yhdentoista oppimattoman galilealaismiehen pystyvän valloittamaan koko maailman?
- Mitä opetuslasten piti tehdä lähetyskentillä?
- Mitä siihen tarvitaan, että joku ihminen voi tulla Jeesuksen opetuslapsiksi?
- Miksi kaste on välttämätön asia, että joku voisi tulla kristityksi?
- Miksi jonkun ”kääntämistä” Jeesuksen opetuslapsiksi paheksutaan suuresti meidän päivinämme?

Jae 20

- Mitä kasteoppilaille pitää opettaa? (Mitä kristityille tapahtuu, jollei hänelle opeteta KAIKKEA sitä, mitä Jeesus on käskennyt omiensa noudattaa?)
- Miten Jeesus itse aikoo auttaa opetuslapsiaan lähetystehtävän suorittamisessa?
- Jeesus oli kutsunut opetuslapset seuraajikseen jo kolme vuotta aikaisemmin. Miten hänen silloinen kutsunsa erosi lähetyskäskestä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi kristillinen kirkko ei ole saanut lähetystehtäväänsä loppuun suoritetuksi, vaikka aikaa on kulunut jo yli 2000 vuotta?

Kokoavat kysymykset

- Mieti, mikä on sinun tehtäväsi lähetyskäsken toteuttamisessa: lähteminen vai lähettäminen?
- Mitä vastaväitteitä sinä haluaisit esittää silloin, kun sinua kutsutaan antamaan aikaasi, rahaasi tai elämäsi maailman evankelioimiseen?
- Mitä sinulle merkitsee, että Jeesus on kanssasi joka päivä maailman loppuun asti, kun suoritat hänen antamaansa tehtävää?

Ilosanoma: Jeesus lähetettiin taivaasta lähetysaarnaajaksi tänne maan päälle, että sinullekin voisi aueta tie taivaaseen. Hän on lupauksensa mukaan sinunkin kanssasi joka päivä, myös tänään ja myös silloin, kun kaikki asiasi näyttävät menevän pieleen.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 16:24–27

Taustaa: Jeesus ottaa nyt ristin puheeksi ensimmäisen kerran. Hänen sanansa järkyttävät hänen seuraajiaan pohjia myöten. Ristiinnaulitseminen oli näet tuohon aikaan suurin kärsimys ja häpeä, mikä ihmistä yleensä voi kohdata. Höpöilyyn kuului myös se, että kuolemaantuomit joutuivat kantamaan itse oman ristinsä mestauspaikalle ihmisten huudellessa pilkkahuutoja heidän peräänsä.

Jakeet 24–25

- Millaista elämää meidän aikanamme pidetään elämisen arvoisena ja millaista ei? (Eli siis mitä tarkoittaa elämän pelastaminen ja sen kadottaminen aikalaistemme mielestä?)
- Mitä se vaikuttaa tekstin tulkintaan, että Jeesus puhui nämä sanat nimenomaan opetuslapsilleen?
- Mitä ihmiset ehkä ajattelivat Jeesuksen seuraamisesta, ennen kuin he kuulivat tämän puheen? Entä sen jälkeen?
- Millainen ihminen suostuu Jeesuksen seuraajaksi näillä ehdoilla?
- Jos Jeesus tahtoi enemmän seuraajia itselleen, miksi hän sitten piti tällaisen puheen?

Jae 24: itsensä kieltäminen

- Mitä itsensä kieltäminen tarkoitti opetuslasten tilanteessa?
- Mitä meidän tilanteessamme tarkoittaa itsensä kieltäminen ja Jeesuksen seuraaminen?
- (Seuraava kysymys vain buddhalaisessa kontekstissa esitettäväksi: Mikä on buddhalaisuuden ja kristinuskon ero, kun puhutaan itsensä kieltämisestä?)

Jae 24b: ristin ottaminen

- Mitä mieltä olet: tarkoittaako Jeesus ”ristin kantamisella” mitä tahansa kärsimystä, vai vain sitä kärsimystä, joka tulee kristitylle hänen uskonsa tähden? Perustele vastauksesi.
- Millaisia seurauksia tulee meidän aikanamme ihmiselle, joka tahtoo ottaa jokaisen Raamatun sanan vakavasti?
- Miksi Jeesus ei anna yhdenkään seuraajansa selvittää elämästään ilman ristiä?
- Millaista sinun elämäsi olisi ilman ristiä?
- Miten ristin kantajan tilanne muuttuu, jos hän ottaa ristinsä joka aamu Jumalan kädestä, ei Saatanan, ei toisten ihmisten, eikä sattuman?

Jae 25. Huomatkaa, että sanat ”elämä” ja ”sielu” ovat kreikaksi sama sana: ”psykye”.

- Millä eri tavoilla ihmiset koettavat päästä vapaaksi ristikseen eli pelastaa elämänsä?
- Miksi se ihminen ei voi tulla onnelliseksi, joka asettaa päämääräkseen onnelliseksi tulemisen?
- Mistä Jeesuksen seuraaja saa voiman ristinsä kantamiseen?

Jae 26. Katsokaa jaetta molemmista käänöksistä. Voidaan myös lukea: menettää ”elämänsä”.

- Millaisten asioiden takia ihminen voi menettää sielunsa tai elämänsä?
- Miten aikamme ihmiset arvioivat elämää, joka on eletty Jeesusta seuraten?
- Mitä mielestänne tarkoittaa sanonta ”elämätön elämä”?
- Millä valuutalla Jeesus osti takaisin kadotetut sielut?

Jae 27. Tämä jae viittaa Danielin ennustukseen: Dan. 7:14.

- Mitä ristin kantajalle merkitsee tämä Jeesuksen lupaus?
- Mitä sille maksetaan, joka menetti elämänsä Jeesuksen tähden? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä sille maksetaan, joka ei tahtonut seurata Jeesusta ja kantaa häpeää hänen tähtensä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Kokoavat kysymykset

- Mitä ristiä kantavalle kristitylle merkitsee se, että Jeesus on kulkenut omaa ristiään kantaen saman tien ennen häntä?
- Jeesus joutui vähän tämän jälkeen menettämään elämänsä. Miksi?

Ilosanoma: Jeesus ei tahtonut pelastaa omaa elämäänsä, vaan kadotti sen – siksi että saisi nähdä juuri sinut kerran luonaan taivaassa.

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

3. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 9:57–62

Aluksi: Jakeessa 51 on kerrottu, että Jeesus ”suuntasi kulkunsa kohti Jerusalemiä”, jonne hän oli menossa kärsimään ja kuolemaan. Tällä viimeisellä matkallaan hän vielä kutsui 60 opetuslasta 12 entisen lisäksi ja lähetti heidät pareittain julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita niihin paikkoihin, joihin aikoi itse mennä (10:1,9). Tekstissämme esiintyy kolme miestä, jotka laskivat Jeesuksen seuraamisen kustannuksia.

Jakeet 57–58

- Oletko sinä joutunut koskaan laskemaan Jeesuksen seuraamisen kustannuksia ja jos olet, niin missä tilanteessa?
- Miksi Jeesus ei sanonut ensimmäiselle miehelle lyhyesti ja yksiselitteisesti: ”Tervetuloa mukaani”?
- Mitä Jeesus tahtoi tälle miehelle sanoa jakeen 58 kautta?
- Miten sinä suhtautuisit Jeesuksen seuraamiseen, jos sinulle luvattaisiin vain jakeessa 58 kuvattu elämä?
- Miksi Jeesuksen itsensä piti elää jakeessa 58 kuvatulla tavalla, vaikka hän oli Jumalan Poika? Hänellähän ei ollut koskaan omaa kotia eikä hän jättänyt jälkeensä yhtä vaatekertaakaan.

Jakeet 59–60. Ilmeisesti mies tahtoi olla kotonaan vanhempiensa kuolemaan asti.

- Mitkä olivat tämän miehen elämän tärkeimmät arvot?
- Vertaa tämän miehen arvoasteikkoa omaasi.
- Millaiseen ratkaisuun toivoisit lastesi päätyvän vastaavassa tilanteessa?
- Miten läheisen ihmisen kuolema voi sitoa meitä niin, että se estää meitä seuraamasta Jeesuksen kutsua?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, jolle suhde vanhempiin on tärkeämpi kuin suhde Jumalaan?
- Monissa kulttuureissa, esimerkiksi Jeesuksen omassa, pidettiin vanhemmista huolehtimista pojan tärkeimpänä velvollisuutena. Miksi Jeesus jätti tässä tilanteessa oman kulttuurinsa vaatimukset täysin vaille huomiota?
- Jeesus opetti myös vanhempien kunnioittamisen tärkeyttä. Miten 4. käsky voidaan sovittaa yhteen niiden vaatimusten kanssa, jotka Jeesus tekstissämme esittää?

Jakeet 61–62. Jos kyntäjä katsoo muualle kuin eteensä, vaosta tulee mutkainen.

- Minkä luulette olleen varsinaisen syyn siihen, että kolmas mies tahtoi käydä kotonaan vielä kerran?
- Miksi Jeesus ei sallinut miehelle sitä pientä lohdutusta, jonka kotona käyminen olisi hänelle suonut?
- Miksi se ihminen ei ole sopiva Jumalan valtakuntaan, joka vilkuilee taakseen Jeesusta seurattessaan?
- Mitä sinun pitää tehdä, jos huomaat, ettet ole ”sopiva Jumalan valtakuntaan”? Miten sinusta voisi tulla sopiva?

Kokoavat kysymykset

- Millainen oli ehkä näiden kolmen miehen loppuelämä, jos he kieltäytyivät seuraamasta Jeesusta?
- Millainen näiden kolmen miehen loppuelämä oli, jos he kaikesta huolimatta päättivät seurata Jeesusta ja julistaa Jumalan valtakuntaa?
- Mitä suku menetti ja mitä se voitti, jos yksi sen jäsen liittyi Jeesuksen opetuslapsijoukkoon?
- Miksi meidän aikanamme puhutaan niin vähän Jeesuksen seuraamisen kustannuksista?

Ilosanoma: Nämä sanat lausussaan Jeesus oli matkalla Jerusalemiin. Auraan tartuttuaan hän ei katsonut kertaakaan taakseen, vaan kulki päättäväisesti kohti kovaa kuolemaansa. Jeesus oli ainoa sopiva ihminen Jumalan valtakuntaan, ja silti hänet sysättiin sen ulkopuolelle, kun hän riippui ristillä. Sillä tavalla Vapahtaja ansaitsi meille ”epäsopiville” pääsyn Isänsä valtakuntaan.

TIEN RAIVAAJA

Juhannuspäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 1:57–66 (myös 23–25)

Taustaa: Sakariaksesta ja Elisabetista kerrotaan, että he olivat jo iäkkäitä (Luuk. 1:7 ja 18). Voimme olettaa heidän iäkseen noin 70 vuotta. Pariskunnan suuri suru oli ollut lapsettomuus. Edellisenä vuonna enkeli oli kuitenkin ilmestynyt Sakariakselle ja ilmoittanut, että he saisivat pojan, jolle piti antaa nimi Johannes. Hänestä tulisi Messiaan tien valmistaja. Koska Sakarias epäili tätä lupautta, hän menetti puhekykynsä. Kotiin palattuaan hän kommunikoi vaimonsa kanssa kirjoittamalla. Kun Elisabet oli kuudennella kuukaudella raskaana, tuli nuori Maria Nasaretista asumaan heille kolmen kuukauden ajaksi.

Käsitlemme taustatietona jakeet 23–25 (jotka luetaan nyt ääneen).

- Millaisia vaikeuksia lapsettoman pariskunnan elämään ehkä sisältyi tuon ajan yhteiskunnassa?
- Mitä lapsettomuus vaikuttaa parisuhteeseen?
- Mitä lapsettomuus vaikutti ehkä Sakariaksen ja Elisabetin jumalasuhteeseen?
- Mikä oli Jumalan tarkoitus, kun hän piti Sakariasta mykkänä koko Elisabetin raskausajan?
- Millä perusteella voimme uskoa, että sellainenkin biologinen ihme voi tapahtua, että seitsemänkymppinen nainen tulee raskaaksi?
- Miettikää, miksi Elisabet vetäytyi oman kotinsa seinien sisäpuolelle kokonaiseksi viideksi kuukaudeksi raskautensa aikana (24)?
- Millainen oli Elisabetin raskausaika, mitä iloja ja vaivoja siihen mahdollisesti sisältyi?
- Mitä Marian käynti merkitsi Elisabetille tässä tilanteessa?
- Mitä huomaamme Elisabetin uskosta jakeen 25 perusteella?
- Miksi Jumala tahtoi antaa Poikansa tienvalmistajan syntyä vanhoille vanhemmille, ei nuorille?

Jakeet 57–58. Sana ”laupeus” tarkoittaa Jumalan rakkautta, armoa ja uskollisuutta lupauksilleen.

- Miten on mahdollista, että naapurit ja sukulaiset pääsivät selville Elisabetin raskaudesta vasta lapsen syntymän jälkeen?
- Mitä kyläläiset ajattelivat siitä, että näin vanhalle pariskunnalle oli syntynyt lapsi?
- Miten Jumalan laupeus näkyi Sakariaksen ja Elisabetin elämässä?
- Aikaisemmin Elisabet oli ollut ympäristönsä halveksinnan kohteena. Miten hän ehkä koki sen, että ihmisten asenne muuttui yhtäkkiä täysin päinvastaiseksi?
- Onko sinun vaikea vai helppo iloita iloitsevien kanssa ja itkeä itkevien kanssa? Miksi?

Jakeet 59–64. Ympärileikkaus oli suuri juhla, jossa poikalapsi otettiin Herran kansan jäseneksi. Nimi Johannes tarkoittaa ”Herra on armollinen”.

- Miettikää, miten seitsemänkymppiset vanhemmat selvisivät vauvanhoidosta.
- Lähi-idässä isä tai isoisä saa päättää lapsen nimestä. Miksi muut sukulaiset ottivat nyt tämän tehtävän hoitaakseen?
- Mitä ihmiset kummastelivat eniten Elisabetin käytöksessä? Entä Sakariaksen?
- Miksi Herra tahtoi antaa tälle lapselle nimenomaan tällaisen nimen?
- Miksi Herra vapautti Sakariaksen mykkyyydestä juuri tällä hetkellä?

Jakeet 65–66. Sanonta ”Herran käsi oli hänen kanssaan/yllään” on otettu VT:stä. Sitä käytetään esimerkiksi profeetta Eliasta, joka onkin Johannes Kastajan ennakkokuva Raamatussa.

- Miksi ihmiset pelkäsivät?
- Miten pikku Johanneksen lapsuus erosi ikätoverien lapsuudesta?
- Mistä se ehkä näkyi, että Herran käsi oli Johannes-pojan yllä?
- Miettikää, mihin Johannes Kastaja tarvitsi juuri tällaista perhettä ja juuri tällaista lapsuutta?
- Mieti, mihin sinä itse olet tarvinnut juuri sellaista perhettä ja sellaista lapsuutta, jonka Jumala on sinulle antanut.

Ilosanoma: Johannes itse saarnasi lakia, mutta hänen nimensä saarnasi ihmisille evankeliumia: Jumala on armollinen. 30 vuoden kuluttua Johannes sai osoittaa sormellaan Jumalan Karitsaa, joka ansaitsi armon koko maailmalle kantamalla sen synnit ristinpuulle.

KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTÄNYT

4. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 9:9–13

Taustaa: Matteuksen kutsuminen Jeesuksen opetuslapseksi tapahtui **Kapernaumin tulliasemalla**, jossa perittiin paitsi veroja myös tietulleja. Uskonnolliset ihmiset halveksivat veronkerääjiä eli **publikaaneja**, koska he olivat miehitysvallan palveluksessa ja rikastuivat ammattinsa varjolla. Yksikään lainopettaja ei huolinut publikaaneja opetuslapsijoukkoonsa eikä suostunut syömään sellaisen kanssa. **Matteusta** pidetään sen evankeliumin kirjoittajana, jota juuri nyt olemme tutkimassa. Markus ja Luukas nimittävät häntä Leeviksi.

Jae 9

- Kuvittele veronkerääjä Matteuksen arkipäivää. Mitä hyvää, mitä huonoa siihen ehkä sisältyi?
- Millainen luulet Matteuksen Jumala-suhteen olleen silloin, kun hän toimi publikaanin virassa?
- Mitä Matteus ehkä oletti Jeesuksen sanovan, kun tämä astui sisälle hänen toimistoonsa?
- Miksi Jeesus ei kysynyt Matteukselta: ”Tahtoisitko tulla opetuslapsekseni?”
- Miltä luulette Matteuksesta tuntuneen, kun kuuluisa opettaja ja ihmeidentekijä pyysi juuri häntä opetuslapsekseen?
- Miksi Jeesus halusi saada opetuslapsijoukkoonsa myös yhden publikaanin, vaikka hyvin tiesi, että häntä tultaisiin siitä kritisoimaan?
- Mitä Matteuksen työtoverit ehkä ajattelivat, kun tämä lopetti yhtäkkiä työnsä siivoamatta edes työpöytänsä?
- Mistä Matteus sai rohkeuden luopua hyvästä työpaikastaan ja säännöllisistä tuloistaan?
- Mitä Matteus sai niiden asioiden sijaan, jotka hän menetti lähtiessään Jeesuksen seuraan?
- Jeesus sanoo nyt sinullekin, ehkä ensimmäistä, ehkä sadannetta kertaa: ”Seuraa minua!” Mitä sinä hänelle vastaat?

Jae 10. Tuohon aikaan ajateltiin, että synty tarttuu; siksi uskonnolliset ihmiset eivät syöneet yhdessä saastaisten syntisten kanssa. Yhdessä aterioiminen oli muutenkin ystävyiden merkki.

- Kun Matteus, perheenisä, oli tullut uskoon, miten hänen vaimonsa ja lastensa elämä muuttui?
- Miksi Matteus tahtoi järjestää illalliskutsut Jeesukselle ja pyytää mukaan myös entiset kollegansa?
- Keitä nämä muut syntiset ehkä olivat, joiden kerrotaan osallistuneen suurin joukoin tähän juhla-ateriaan?
- Publikaanit eivät yleensä seurustelleet uskonnollisten ihmisten kanssa. Kuvitelkaa, millainen tunnelma vallitsi näillä päivällisillä, jossa mukana olivat myös Jeesuksen opetuslapset. (Miten opetuslapset ehkä kokivat nämä erikoiset päivälliset?)

Jae 11. Lainopettajat olivat tulleet Jerusalemissa Kapernaumiin tutkimaan Jeesuksen toimia. Vähän aikaisemmin he olivat kritisoineet häntä siitä, että hän antaa omin luvin ihmisille syntejä anteeksi (9:3).

- Mitä ajattelette fariseusten reaktiosta Jeesuksen käyttäytymiseen?
- Miksi fariseukset esittivät kritiikkinsä opetuslapsille, eivät suoraan Jeesukselle?
- Mainitse meidän yhteiskunnastamme ryhmiä, jotka eivät mielellään seurustele keskenään?
- Miksi Jeesus tahtoi seurustella kaikenlaisten ihmisten kanssa?
- Minkä verran aikamme kristityt noudattavat mielestänne Jeesuksen ennakkoluulotonta esimerkkiä?

Jakeet 12–13. Jeesus siteeraa jakeessa 13 Hoosean kirjaa. Huomatkaa, että uhrin olivat Herran itsensä asettamia ja myös tärkein uskonnonharjoitus vanhassa liitossa. Ilman veriuhreria ei syntejä voitu saada anteeksi.

- Fariseusten vastausta näihin Jeesuksen sanoihin ei ole kerrottu. Miksi ei?
- Kaikkihan me haluaisimme olla terveitä ja hurskaita eli hyviä ihmisiä. Mikä vika sellaisessa elämässä on Jeesuksen mielestä?
- Mihin näistä ryhmistä sinä tunnet kuuluvasi: terveisiin vai sairaisiin, hurskaisiin vai syntisiin? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)
- Mieti tämän tekstin pohjalta, miksi sinun elämässäsi on ollut sairautta ja syntiä?
- Miksi on joskus helpompaa uhrata jotain Jumalalle kuin osoittaa armahtavaisuutta lähimmäisellen?

Kokoavat kysymykset

- Mitä valoa tämän tekstin tulkintaan tuo se, että Matteus ilmeisesti kertoo tässä omasta uskoontulostaan?
- Miten Matteuksen tausta hyödytti häntä, kun hän alkoi kirjoittaa nimeään kantavaa evankeliumia?
- Miksi Jeesus, ”lääkäri”, piti lyödä sairautta? Miksi hänet, ainoa vanhurskas, piti lukea syntisten joukkoon?

Ilosanoma: Jeesus itse oli täydellinen syntiuhri – siksi Jumala ei enää halua meiltä muuta uhria kuin että käytämme elämämme lähimmäisen palvelemiseen.

ARMAHTAKAA!

5. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 13:1–6

Taustaa: Israel oli ollut osa Rooman valtakuntaa jo melkein sata vuotta. Maaherra **Pilatus** toimi Rooman edustajana Israelissa vuosina 26–36 jKr. Tiedetään, että Galileassa oli tuohon aikaan paljon Roomaa vastaan kapinoivia ”sissejä”, joita vastaan Pilatus koetti käydä ”terrorisminvastaista sotaa”. Hän oli ilmeisesti lähettänyt sotilaansa temppeelialueelle surmaamaan erään sissiryhmän, joka oli tullut sinne uhraamaan ja mahdollisesti myös roomalaisia pakoon. Temppeelialueelle eivät ulkomaalaiset olisi saaneet mennä, eikä siellä olisi saanut ketään tappa. Tapaus kuohutti juutalaisia, ja niinpä Jeesukselta tultiin pyytämään kommenttia.

Alustava kysymys

- Miten katastrofeihin suhtautuminen on muuttunut sinun elinaikanasi a) suuren yleisön keskuudessa, ja b) kristittyjen parissa?

Jakeet 1–2

- Miettikää, millaisia vaikeuksia roomalainen maaherra kohtasi toimiessaan uskonnollisen Juudean maaherrana.
- Miettikää, miksi roomalaiset tunkeutuivat temppeelialueelle eivätkä jääneet odottamaan galilealaisten sissien poistumista sieltä?
- Mitä tämä tapaus kertoo Pilatuksesta? (Voidaanko hänen käytöstään mielestänne jotenkin puolustella?)
- Miten ihmiset ehkä olettivat Jeesuksen kommentoivan tätä tragediaa?
- Miksi Jeesus ei tuominut selvin sanoin Pilatuksen väkivaltaisuutta?
- Miksi Jeesus ei tuominut selvin sanoin sissien väkivaltaisia toimia?
- Voidaanko Juudean itsenäisyyttä tavoitelleita galilealaisia mielestänne nimittää terroristeiksi? Perustelkaa mielipiteenne.
- Mikä oli Jeesuksen kanta näihin Galilean terroristi-sisseihin?
- Mihin Jeesus pyrki sillä, että kieltäytyi ottamasta kantaa syyllisyyskysymykseen?

Jae 3

- Mitä Jeesus tarkoitti sanoillaan jakeessa 3?
- Mitä luulette lainkuuliaisten israelilaisten ajatelleen Jeesuksen sanoista jakeessa 3?
- Jeesus ei sano ”me kaikki”, vaan ”te kaikki”. Minkä sävöksen hänen sananvalintansa ehkä teki hänen kuulijoihinsa?
- Mikä olisi ollut lopputulos, jos Jeesus olisikin sanonut: ”Tällaisen onnettomuuden edessä sanat loppuvat. Ei voi kuin itkeä.”
- Mitä tapahtuisi, jos piispat sanoisivat jokaisen katastrofin yhteydessä julkisesti jakeiden 2–3 sanat?
- Mistä Jeesuksen kuulijoiden olisi pitänyt kääntyä ja mihin? (Vanhan käännöksen sanoin: mistä heidän olisi pitänyt tehdä parannus?)

Jakeet 4–5. Siiloan torni oli eräs Jerusalemin muurin vartiotorneista. Kun se kaatui maanjäristyksen tms. yhteydessä, 18 viatonta ohikulkijaa sai surmansa. Mukana oli varmasti myös naisia ja lapsia. Nämä ihmiset olivat siis täysin syyttömiä kohtaamaansa onnettomuuteen. Jotkut Jeesuksen kuulijoista olivat saattaneet olla kaivamassa kuolleita ja loukkaantuneita kivien alta ja kuulemassa heidän tuskanhuutojaan.

- Meidän aikanamme kysytään: Jos Jumala on olemassa, niin miksi hän sallii tällaista tapahtua viattomille ihmisille? Mitä te tähän kysymykseen vastaisitte?
- Mikä on Raamatun mukaan vielä kovempi kohtalo kuin tuskallinen kuolema?
- Millainen paikka tämä maailma olisi, jollei täällä tapahtuisi mitään onnettomuuksia?
- Millaista sinun elämäsi nyt olisi, jollei sinulle olisi koskaan tapahtunut yhtään tragediaa?
- Mitä ”hyvää” on jokaisessa katastrofissa, jonka olemme kokeneet tai lehdistä lukeneet?
- Miksi Jeesus sanoi saman asian kahdesti (3,5)?
- Mitä kääntymisen / parannuksen tekeminen voisi tarkoittaa tänä päivänä meidän elämässämme?

Ilosanoma: Jeesus itse oli menossa paljon kovempaa kohtaloa kohti, kuin mikä oli tullut tekstimme uhrien osaksi. Hänkin seisoi ennen pitkää Pilatuksen edessä. Hänenkin verensä vuotaisi Pilatuksen käskystä. Vapahtaja joutui kestäämään tällaisen kohtalon voidakseen säästää sinut onnettomuuksien onnettomuudesta: iankaikkisesta kadotuksesta.

HERRAN PALVELUKSESSA

6. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Mark. 3:13–19

Taustaa: Jeesuksen ensimmäiset treffit opetuslapsijoukkonsa kanssa oli järjestetty vuorelle, ja niin järjestettiin myös viimeiset. Tähän mennessä Jeesus oli kutsunut seuraansa vähintään viisi opetuslasta: Pietarin ja hänen veljensä Andreaksen, Sebedeuksen pojat (1:29) ja Leevi-Matteuksen (2:14).

Huom. Tämä teksti ei sovellu kovin hyvin ilosanomapiiriin. Nyt siis poiketaan säännöistä ja kysytään asioita, joiden vastaus ei löydy tekstistä.

Jakeet 13–15

- Mitkä seikat kiinnostavat huomiotanne jakeessa 13? (Oliko kutsutuilla mielestänne valinnan vapautta? Miksi kokoonnuttiin juuri vuorelle?)
- Miksi apostoleja piti olla yhtä monta kuin Jaakobilla poikia? (Mitä apostolien luku osoittaa meille kristillisestä kirkosta?)
- Miksi opetuslasten tehtävälustalla mainitaan aivan ensiksi, että Jeesus asetti heidät ”olemaan kanssansa”?
- Miksi Jeesuksen seurassa **olemisen** pitäisi olla tärkeämpää kristitylle kuin Jeesuksen hyväksi **toimimisen**?
- Mitä Jeesuksen kanssa oleminen tarkoittaa käytännössä sinun elämässäsi? (Minkä verran aikaa sinä käytät päivittäin / viikoittain Raamatun lukemiseen ja rukoukseen?)
- Keskustelkaa aiheesta: miten me voisimme saada hartauselämämme järjestykseen?
- Miksi opetuslapsille annettiin tehtäväksi nimenomaan saarnaaminen ja riivaajien ulos ajaminen? (Mitä tästä tehtävänannosta näyttäisi puuttuvan?)
- Mitä meidän pitäisi oppia siitä, että Jeesus piti riivaajien ulos ajamista näin tärkeänä asiana?

Jakeet 16–19. Huomatkaa, että juuri näistä 12 miehestä tuli apostoleja ja kirkon perustajia.

- Pietarihan tarkoittaa kalliota. Simon Pietarin nimi mainitaan aina ensimmäisenä kaikissa UT:n opetuslapsilistoissa. Millaisen kuvan olet saanut tästä miehestä: mitkä olivat hänen hyvät ja huonot puolensa?
- Jos valitsisit johtajaa omaan yritykseesi, luuletko että päätyisit Pietarin kaltaiseen mieheen? Perustele vastauksesi.
- Mitkä ominaisuudet tekivät Pietarin sopivaksi johtamaan opetuslapsijoukkoa ja myöhemmin kirkkoa?
- Jaakobin ja Johanneksen isä Sebedeus oli varakas kalastaja. Pojilla oli myös kunnianhimoinen äiti. Tuleeko mieleen sellaisia tapauksia näiden veljesten elämästä, jotka tekevät ymmärrettäväksi Jeesuksen heille antaman nimen ”Ukko-senjylinän pojat”?
- Muut kymmenen opetuslasta suuttuivat kerran Sebedeuksen poikiin, koska nämä halusivat parhaat paikat Jeesuksen valtakunnasta. Mitä tämä tapaus todistaa kymmenestä opetuslapsista?
- Millaisen vaikutelman olet saanut opetuslapsi Johanneksesta hänen oman evankeliuminsa perusteella?
- Ilmeisesti Jaakob oli Johanneksen isovelji. Herodes tappoi hänet ensimmäisenä apostoleista toistakymmentä vuotta helluntain jälkeen. Miettikää, miten Jumalalla oli varaa antaa yhden apostolin kuolla jo niin varhaisessa vaiheessa?
- Andreas oli ensin Johannes Kastajan opetuslapsi ja siirtyi sitten Jeesuksen seuraajaksi. Hän johdatti veljensä Pietarin Jeesuksen luo. Miettikää, millainen oli Andreaan asema Jeesuksen opetuslapsijoukossa Pietarin veljenä.
- Matteus oli alun perin tullimies ja miehittäjävallan eli Rooman myötäilijä. Simon Kananeus, lisänimeltä Kiivailija, oli taas kuulunut vastarintaliikkeeseen eli selooteihin (kiivailija = selootti, vrt. Luuk. 6:15). Mitä ongelmia nämä lähtökohdat toivat ehkä opetuslapsijoukkoon?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, että oikeistolaiset ja vasemmistolaiset voisivat palvella Jumalaa yhdessä ja samassa seurakunnassa?
- Tuomas oli se, joka epäili. Miksi opetuslapsijoukossa tarvittiin hänenkin kaltaistaan todistajaa?
- Yhdelle opetuslapselle evankelistat antavat kolme nimeä: Taddeus (Mark.), Lebbeus (Matt.) ja Juudas, Jaakobin poika (Luuk.). Mistä tämä mielestänne on todistuksena?
- Evankeliumeissa ja Apostolien teoissa ei kerrota mitään, mitä Jaakob, Alfeuksen poika tai Bartolomeus olisivat sanoneet tai tehneet. Miksi ei?
- Mitä luulette Jeesuksen tunteneen Juudas Iskariotia kohtaan?
- Perimätiedon mukaan kaikki muut apostolit kuolivat marttyyrikuoleman paitsi Johannes. Mitä se heistä osoittaa?

Kokoavat kysymykset

- Ketä opetuslasta sinä muistutat eniten?
- Miten sinun luonteesi ja kokemuksesi, mutta myös traumasi, auttavat sinua tehtävässäsi Jumalan valtakunnassa?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesus tahtoi valita opetuslapsijoukkoonsa sinutkin, koska hän rakastaa sinua ja on kuollut puolestasi. Hän myös tahtoo antaa sinulle valtakunnassaan tehtävän, jota kukaan muu ei pysty täyttämään.

RAKKAUDEN LAKI

7. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 6:27–36

Taustaa: Nämä jakeet sisältävät Jeesuksen vallankumouksellisen moraaliopetuksen eli että vihollistakin on rakastettava. Tätä käskyä ei löydy mistään muusta uskonnosta tai kulttuurista maan päällä. (Paitsi tietysti, jos se on lainattu kristinuskosta.)

Alustavat kysymykset

- Miettikää, missä määrin pystyitte toteuttamaan menneellä viikolla omassa arjessanne tekstiimme sisältyvää Jeesuksen etiikkaa. (Mikä käsky sattui omaantuntoonne kipeimmin?)
- Miksi juuri niiden ihmisten on vaikea saada osakseen ehdotonta rakkautta, jotka tarvitsisivat sitä kaikkein eniten?
- Kuvittelepa, että todella alkaisit elää näiden käskyjen mukaan kotonasi, koulussasi tai työpaikallasi. Millä tavalla luulisit olinpaikkasi ilmapiirin muuttuvan?

Jakeet 27–29. Viitta/vaippa tarkoittaa päällysvaatteita ja paita/ihokas alusvaatteita.

- Miksi Jeesus ei yksinkertaisesti sanonut: ”Ole ystävällinen vihamiehellesi”?
- Mitä pahaa viha tekee vihaajalle itselleen?
- Miten suhteesi vaikeaan lähimmäiseen ehkä muuttuisi, jos alkaisit rukoilla hänen puolestaan?
- Millä eri tavoilla ihmiset yleensä reagoivat, jos heidän vihamiehensä tekeekin heille hyvää?
- Millaisia saattavat reaktiot olla, jos joku kääntää toisen poskensa lyötäväksi?
- Jos olette nähneet jonkun kääntävän toisen poskensa lyötäväksi, niin kertokaa siitä tapauksesta.
- Miksi meidän aikanamme tuskin kukaan neuvoo lapsiaan käyttäytymään jakeen 29 opettamalla tavalla?
- Mitä Jeesus tarkoittaa jakeen 29 lopulla?
- Jeesus itse noudatti näitä käskyjä viimeisen päälle. Miksi hänellä kuitenkin oli paljon vihamiehiä?

Jae 30

- Mitä vastaväitteitä ihmiset usein esittävät tähän Jeesuksen käskyyn?
- Miten voisimme oppia noudattamaan tätä käskyä lähimmäisemme parhaaksi?

Jae 31. Tämä on maailman kuuluisin moraaliohje, ns. kultainen sääntö.

- Mikä ero on kultaisen säännön ja Konfutsen elämänohjeen välillä? Hänhän sanoi: ”Älä tee toiselle mitään, mitä et tahtoisi toisten tekevän sinulle.”
- Mitä tämä jae sanoo sille, joka on pelkkää kiltteyttä aina antanut muiden käyttäen itseään hyväksi?

Jakeet 32–35

- Mitä kaikkia eroja on olemassa ”Korkeimman lasten” ja ”syntisten” välillä?
- Millainen tämä maailma olisi, jollei täällä olisi ollenkaan näissä jakeissa kuvattuja Korkeimman lapsia?
- Mietitään, missä suhteessa me itse olemme toimineet, kuten Korkeimman lasten kuuluu toimia, missä suhteessa taas olemme toimineet, kuten syntiset toimivat?
- Missä suhteessa Jeesus itse toimi kuin ”Korkeimman lapsi” (mikä voitaisiin kääntää myös ”Korkeimman poika”)?

Jakeet 35–36

- Mitä ihmiselle tapahtuu, jos hän saa osakseen ehdotonta rakkautta juuri silloin, kun hän tajuaa olevansa ”kiittämätön ja paha”?
- Mistä me tiedämme, että Jeesus rakastaa meitä silloinkin, kun olemme olleet kiittämättömiä ja pahoja?
- Jakeessa 35 luvataan suuri palkka niille, jotka pitävät nämä käskyt. Jeesus piti ne prikulleen, mutta palkan sijasta hän saikin osakseen ristinpuun. Miksi?
- Mitä pitää tapahtua, että syntinen ihminen pystyy toteuttamaan elämässään jaetta 36?

Kokoavat kysymykset

- Miten niistä voi tulla Korkeimman lapsia, jotka eivät pysty rakastamaan vihollisiaan, vaikka miten yrittäisivät?
- Miten me voisimme oppia rakastamaan vihollisiamme?

Ilosanoma: Sanan varsinaisessa merkityksessä vain Jeesus oli Korkeimman lapsi/ Poika. Hän rakasti vihollisiaan ja rukoili heidän puolestaan vielä ristilläkin. Hän ei kuitenkaan ottanut itselleen sitä suurta palkkaa, mikä hänelle olisi kuulunut, vaan antoi sen meille muille – jokaiselle joka pyytää Jumalalta anteeksi sitä, ettei ole pystynyt hänen käskyjään noudattamaan.

KIRKASTUSSUNNUNTAI

Kirkastussunnuntai (3. vsk.): Luuk. 9:28–36

Taustaa: Kirkkaus on koko Raamatun keskeisimpiä käsitteitä. Kirkkaus osoittaa sekä VT:ssä että UT:ssa Jumalan olevan paikalla. **Mooses ja Elia** olivat tahtoneet nähdä Jumalan kasvot ja hänen kirkkautensa, mutta eivät olleet saaneet siihen lupaa. VT:n mukaan syntinen, joka näkee **Jumalan kasvot**, kuolee. (Näiden kahden kuolemaa koskien vetäjä voi referoida 5. Moos. 34:1–6 ja 2. Kun. 2:11.) Tekstimme vuori oli luultavasti **Hermon** (2760 m). Se sijaitsee noin kymmenen kilometrin päässä Filippuksen Kesareasta, jossa Jeesus oli vähän aikaisemmin käynyt opetuslastensa kanssa.

Alustava kysymys

- Herran siunauksessa rukoilemme, että Herra kirkastaisi meille kasvonsa ja kääntäisi ne puoleemme. Miksi Jumalan kasvojen näkeminen on niin tärkeä asia kristitylle?

Jae 28. Jeesus oli juuri päässyt puhumasta seuraamisestaan. Vetäjä lukee jakeen 23.

- Miltä kolmesta opetuslapsesta ehkä tuntui, kun Jeesus valitsi juuri heidät lähtemään kanssaan vuoriretkelle?
- Miksi Jeesus ei ottanut mukaansa kaikkia opetuslapsiaan?
- Kuvitelkaa, millaista korkealle vuorelle kiipeäminen oli tuon ajan varusteilla?

Jae 29.

- Miksi evankelista mainitsi nimenomaan Jeesuksen kasvojen ja vaatteiden muuttumisen?
- Miksi Jumala tahtoi näyttää yhden kerran Poikansa kirkastetun hahmon syntisille ihmisille tämän maanpäällisen elämän aikana?
- Miksi opetuslapset eivät kuolleetkaan, vaikka näkivät Jumalan pyhät kasvot?

Jakeet 30–31.

- Miksi Jeesuksen kirkastumista piti olla todistamassa myös kaksi VT:n edustajaa?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Mooseksen ja Eliaan Poikansa kirkkauden todistajiksi. (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Sana poismeno/poislähtö on kreikaksi **exodus**, jota käytetään Raamatussa Egyptistä lähdöstä puhuttaessa. Miettikää, miksi nuo kolme keskustelivat Jeesuksen poismenosta kirkastusvuorella, ja miksi he käyttivät exodus-sanaa?
- Miten meidän kristittyjen pitää lukea Moosesta ja profeettoja eli Vanhaa testamenttia?

Jakeet 32–33. Sana ”maja” tuo Raamatun lukijan mieleen Ilmestysmajan, joka rakennettiin Mooseksen aikaan.

- Miettikää, missä vaiheessa opetuslapset nukahtivat.
- Mikä kirkastusvuorella olossa tuntui Pietarista erityisen hyvältä?
- Jos Pietari olisi saanut rakentaa vuorelle majan, missä suhteessa se olisi muistuttanut Ilmestysmajaa? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miten Pietari arveli voivansa elää Hermonin vuorella?
- Miksi Pietarin sanat on kirjoitettu evankeliumiin, vaikka evankelista myöntää hänen puhuneen pötyä?

Jakeet 34–35. Huomatkaa, että Siinain vuorella Jumala oli ilmestynyt Moosekselle pilven ja jyrinän keskeltä. Myös siellä oli pilvestä kuulunut ääni.

- Mikä sai opetuslapset pelästymään vasta tässä vaiheessa?
- Mikä oli pilven merkitys tuossa tilanteessa?
- Miettikää, miksi Jumala käytti Jeesuksesta kirkastusvuorella nimitystä ”Poikani, se valittu”?
- Miksi Jumala ei sanonut: ”Totelkaa häntä” vaan: ”Kuulkaa häntä”?
- Vertaa tätä tapausta siihen tilanteeseen, kun Jumala antoi kansalleen 10 käskyä Siinain vuorella. Mitä eroja löydät näiden tilanteiden väliltä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jae 36. VT:ssa kerrotaan kirkkauden tarttuneen vuorella Mooseksen kasvoihin niin, että hän joutui peittämään ne liinalla.

- Missä vaiheessa Jeesus muuttui taas tavallisen maalaisrabbin näköiseksi?
- Mitkä olivat ehkä opetuslasten tunnelmat, kun he huomasivat Mooseksen ja Elian hävinneen näkyvistä ja Jeesuksen seisovan vuorella yksin?
- Miksi kolme opetuslasta eivät puhuneet kokemastaan kenellekään, eivät edes yhdeksälle muulle opetuslapsille?
- Miten on mahdollista, että Pietari vaipui epätoivoon Jeesuksen viimeisenä päivänä, vaikka oli nähnyt hänen kirkastuneen hahmonsaa vuorella?
- Kummanko Jeesuksen kanssa sinun mielestäsi olisi helpompi olla tekemisissä: sen jolla on puusepän vaatteet vai sen, jolla on yllään kirkkauttaan hohtava vanhurskauden vaate? Perustele vastauksesi.

Ilosanoma: Kirkastusvuori oli Jeesuksen kärsimystien lähtökohta. Sieltä hän lähti kulkemaan kohti toista vuotta, nimittäin Golgataa. Golgatalla Jeesus joutui kuolemaan alastomana, että hän voisi pukea hohtavan valkoisen vanhurskauden vaateen eli kastepuvun meidän syntisten päälle.

TOTUUS JA HARHA

9. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 7:24–29

Taustaa: Jeesus kertoo tämän pienen vertauksen **Vuorisaarnansa päätteeksi**. Tekstimme tulee elävämmäksi, jos palautamme mieleemme sen 20–metrisen tsunamin, joka iski Japanin rannikolle maaliskuussa 2011. Vanhassa testamentissa on myös kuvaus vedenpaisumuksesta Nooan aikaan. Suomessa taloon on tehtävä kunnollinen perustus roudan vuoksi, Israelissa taas äkillinen ja runsas vesisade kuivan maan päällä voi paisuttaa joet valtavan suuriksi.

Alustava kysymys

- Jos sinun pitäisi määritellä lyhyesti elämäsi perustus, niin miten sen määrittelisit?

Jakeet 24, 26. Vertaus

- Missä kaikissa asioissa rakentaja pääsee vähemmällä, jos hän rakentaa talonsa hiekalle eikä kalliolle? (Miettikää talon sijaintia, hintaa, rakentamisen kestoa ym.)
- Miksi toinen rakentajista päätti kuitenkin nähdä kalliolle rakentamisen vaivan?
- Millainen on ihminen, joka pitää talon julkisivua tärkeämpänä kuin sen perustusta?

Jakeet 24, 26. Sovellutus

- Koettakaa keksiä mahdollisimman monta yhtäläisyyttä talon ja ihmiselämän välillä.
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että joku rakentaa elämänsä ”hiekalle”?
- Mitä mieltä olet seuraavasta väitteestä: ”Jokainen ihmiselämä on joidenkin sanojen (jonkin ideologian) varaan rakennettu.”
- Millaisten sanojen (= ideologioiden, arvojen) varaan suomalaiset ovat rakentaneet elämänsä viimeisten sadan vuoden aikana? Miten noille ideologioille on käynyt?

Jakeet 25, 27. Myrsky

- Mitä Jeesus tarkoitti tulvalla, joka iskee ihmiselämään?
- Tämän vertauksen mukaan myrskytuuli iskee yhtä lailla niiden elämään, jotka noudattavat Jeesuksen sanoja, kuin niidenkin, jotka eivät niitä noudata. Miksi uskoviakaan ei säästetä elämän hirmumyrskyiltä?
- Miten luulet selviäväsi tilanteesta, jos elämäsi iskee juuri se tuhotulva, jota eniten pelkää?
- Mitä yhteistä on kuolemalla ja tuhotulvalla?
- Miten voisimme varautua tuhotulvan tuloon? (Ks. myös jaetta 24)
- Mikä Jeesuksen sana on auttanut sinua henkilökohtaisesti elämäsi myrskyissä?

Jakeet 27. Talon sortuminen

- Mitä tapahtuu ihmiselle, jonka talo sortuu (konkreettisesti)? Mitä kaikkea muutakin hän menettää?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, jonka ideologia ei kestä elämän hirmumyrskyjä?
- Mitä tapahtuu kansakunnalle, joka hylkää Jumalan sanan kalliopohjan?

Jakeet 24, 26. Jeesuksen sanat. Vuorisaarnassaan Jeesus opetti, että aviorikoksen voi tehdä jo mielikuvituksessaan, sanoilla voi tappaa, toinen poski pitää kääntää lyötäväksi ja vihollistakin on rakastettava.

- Mikä tekee Jeesuksen sanojen mukaan toimimisen vaikeaksi?
- Miksi Jeesus ei mainitse tässä vertauksessa ollenkaan niitä ihmisiä, jotka eivät ole koskaan kuulleet hänen sanaansa?
- Miksi pelkkä Jeesuksen sanojen kuuleminen ei riitä elämän perustaksi, vaan tarvitaan myös niiden mukaan toimimista?
- Vuorisaarnaa oli kuulemassa paljon kansaa. Mikä voisi olla syynä siihen, että yksi kuulijoista toimi Jeesuksen sanojen mukaan, toinen ei?
- Kumpaan näistä kahdesta ryhmästä sinä katsot kuuluvasi? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

Jae 25. Kalliopohja

- Voitko sanoa, että Vuorisaarna on elämäsi kallioperustuksena? Miksi voit? Miksi et voi?
- Paavali sanoo 1. Kor. 10:4:ssä: ”*Tämä kallio oli Kristus.*” Mikä ero on sen välillä, että joku rakentaa elämänsä Jeesuksen käskyjen (eli lain) varaan, tai että hän rakentaa sen evankeliumin lupausten varaan?
- Miten Jeesus itse suhtautui siihen hirmumyrskyyn, joka iski hänen elämänsä sen viimeisten päivien aikana? Muistella hänen kärsimyshistoriaansa ja miettikää, mikä oli hänen elämänsä kalliopohja?

Jakeet 28–29

- Miettikää, mikä Jeesuksen opetuksessa oli erityisen radikaalia.

Ilosanoma: Jeesuksen kuollessa näytti siltä, kuin hänen rakennuksensa olisi sortunut tuhotulvan alle. Itse asiassa se ei sortunut, koska Vapahtaja säilytti loppuun asti uskon Taivaallisen Isänsä sanaan ja siteerasi Psalmeja vielä ristilläkin. Kun turvaat Jeesukseen, hän pitää talosi pystyssä, iskipä siihen millainen tsunami hyvänsä.

USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA

10. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 12:41–48 (käsikirja 42–48)

Taustaa: Jeesus on juuri puhunut ovenvartijan velvollisuuksista. Nyt hän siirtyy puhumaan **taloudenhoitajasta/ huoneenhaltijasta**, joka oli usein **orja** (kreikaksi ”doulos” jakeessa 43). Taloudenhoitajalla Jeesus tarkoittaa tietenkin Jumalan valtakunnan työntekijää, joka on asetettu pitämään huolta hänen laumastaan ja julistamaan sille hänen sanaansa.

Alustava kysymys

- Jos tunnet maallisista yhteyksistä jonkun työntekijän, joka on ollut aina uskollinen työnantajalleen, niin kerro hänestä.

Jakeet 41–42. Ilmeisesti orjille ja palvelijoille maksettiin päiväpalkka vilja-annoksina.

- Miettikää, miksi Pietari halusi vastauksen juuri tähän kysymykseen?
- Miksi Jeesus ei vastannut Pietarille kyllä tai ei? (Minkä sävöyksen se olisi tehnyt Pietariin, jos Jeesus olisi vastannut myöntävästi? Entä jos hän olisi vastannut kieltävästi?)
- Miten taloudenhoitaja-orjan asema ehkä erosi tavallisen orjan asemasta?
- Mitä kaikkea hyötyä talon isännälle on siitä, että hänellä on todella hyvä taloudenhoitaja?
- Mitä tulee mieleesi sanoista ”uskollinen ja viisas (ymmärtäväinen)”?
- Miten taloudenhoitajan tilanne muuttuu, kun isäntä lähtee matkoille, kuten tässä vertauksessa?
- Miten muiden orjien ja palvelijoiden tilanne muuttuu, kun heidän isäntänsä lähtee matkoille?
- Mikä on sen taloudenhoitaja-orjan motiivi, joka haluaa aina olla isännälleen uskollinen eikä vedä välistä omaan pussiinsa?

Jakeet 43–44. Sana ”autuas” on hyvin vahva sana ja tarkoittaa ikionnellista.

- Miettikää eri syitä, miksi Jeesus käyttää noin vahvaa ilmausta puhuessaan uskollisesta taloudenhoitajasta?
- Millaista konkreettista muutosta jakeessa 44 mainittu palkka tarkoitti taloudenhoitajan elämässä?

Jakeet 45–46

- Miettikää, mistä motiiveista jakeen 45 taloudenhoitajan väkivaltaisuus kumpusi?
- Miksi väkivaltainen taloudenhoitaja ei ottanut huomioon isäntänsä paluuta?
- Vertaa toisiinsa hyvää ja huonoa taloudenhoitajaa. Mikä sai nämä kaksi miestä toimimaan niin eri tavoin? (Mikä oli hyvän ja huonon taloudenhoitajan suhde isäntäänsä?)
- Kreikan sana ”pistos” tarkoittaa sekä uskovaista että uskollista. Tässä jakeessa esiintyvä sana ”apistos” tarkoittaa puolestaan sekä epäuskoista että uskotonta. Miettikää pistos-sanan valossa, mitä Jeesus tahtoo sanoa meille jakeen 46 lopun kautta?

Vertauksen sovellutus, jakeet 42–46

- Millaista Jumalan valtakunnan työntekijää Jeesus kuvaa jakeessa 42?
  - Millaiseen palkkaan Jeesus viittaa jakeessa 44?
  - Mikä on jakeessa 45 kuvatun Jumalan valtakunnan työntekijän ratkaisevin erehdys?
  - Minkä pitäisi aina olla Jumalan valtakunnan työntekijän motiivi?
  - Miten Jumalan valtakunnan työntekijän usko Jeesuksen paluuseen vaikuttaa siihen, millä tavalla hän hoitaa seurakuntaansa?
  - Mitä toisten palvelijoiden ”lyöminen” tarkoittaa, kun se sovelletaan piispaan, pappiin tai hengelliseen johtajaan?
  - Mikä saa nytkin jotkut Jumalan valtakunnan työntekijät syömään, juomaan ja juopottelemaan?
  - Miksi uskottoman piispan tai papin rangaistuksen pitää olla niin kova (46)?
  - Mihin Jeesus viittaa puhuessaan ”kuoliaaksi hakkaamisesta”?
- Vertauksen sovellutus, jakeet 47–48
- Mistä ja kenestä Jeesus puhuu näissä jakeissa?
  - Kenen syytä on se, että kristillisissä seurakunnissa on ihmisiä, jotka eivät tunne Herransa tahtoa?
  - Mitä vähät ja paljot iskut tarkoittavat tässä vertauksessa?
  - Mitä Jeesus tahtoo sanoa kuulijoilleen (Pietarille ja muille) jakeen 48 loppulauseella?

Kokoavat kysymykset

- Mitä tapahtuu Jumalan seurakunnalle, jolle siellä jaeta oikein elämän sanaa?
- Miksi Jeesuksen itsensä piti kärsiä epäuskoisen (=apistos, uskottoman) palvelijan kohtalo, kun hänet niin sanoaksemme ”hakattiin kuoliaaksi”?
- Minkä tehtävän seurakunnassaan Jeesus on uskonut juuri sinulle?
- Puhutaanko tässä vertauksessa mielestäsi pelastumisesta tekojen kautta? (Perustele vastauksesi.)

Ilosanoma: Jeesus otti orjan muodon ja oli kuuliainen aina ristinkuolemaan asti (Fil. 2). Hän joutui kuitenkin kärsimään uskottoman palvelijan rangaistuksen, vaikka hän oli ollut maailman uskollisin Jumalan taloudenhoitaja. Nyt voimme tehdä vaihtokaupan hänen kanssaan: koska hän on kärsinyt meidän laiminlyönneistämme tulevat iskut, voimme me saada osaksemme uskollisen taloudenhoitajan autuuden.

ETSIKKOAIKOJA

11. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 11:20–24

Aluksi: Jeesus asui **Kapernaumissa** kolme vuotta. Jonkin aikaa oli näyttänyt siltä, kuin Galileaan syntyisi suuri herätys. Vähitellen se kuitenkin hiipui, ja Jeesus menetti suosionsa. Mikään muu paikkakunta ei nähnyt niin monta ihmetekoa kuin Kapernaum. Kerran Jeesus jopa paransi kaikki sen sairaat (Matt. 8:16). **Betsaida** tunnetaan Pietarin, Andreaan ja Filippuksen kotikaupunkina (Joh. 1:44), jossa Jeesus vieraili usein. **Korasin** mainitaan UT:ssa vain tässä yhteydessä. **Tyros ja Sidon** olivat pakanallisen Foinikian kaupunkeja Välimeren rannikolla. Niistä tuli paljon kansaa Jeesusta kuuntelemaan (Mark. 3:8). Jeesus kävi tuolla seudulla kerran ja paransi riivatun tytön (Matt. 15:21–28). Tekstimme tuo mieleen myös pakanallisen **Niniven**, joka verhoutui säkkiin & tuhkaan ja teki parannuksen Joonan saarnan vaikutuksesta.

Jakeet 20–22

- Katsokaa kaikki tekstimme kaupungit kartalta. Millaisia huomioita voitte tehdä karttaa katsomalla?
- Millaisen Jeesuksen kohtaamme tässä tekstissä?
- Mikä on mielestänne tämän tekstin teema?
- Miksi Jeesus puhuu kaupungeista, ei yksilöistä?
- Miettikää, mitä galilealaiset ehkä ajattelivat tässä vaiheessa Jeesuksesta.
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoillaan jakeessa 21?
- Mitä tarkoitusta varten galilealaiset luulivat Jeesuksen tehneen kaikki voimatekonsa, ja missä he olivat erehtyneet?
- Miksi ihmeet eivät olleet saaneet Galilean kaupunkien väkeä uskomaan Jeesukseen?
- Mitä tarkoittaa Jeesuksen voi-huuto?
- Mistä johtuu, että Jeesuksen voimateot vaikuttivat pakanoihin syvemmin kuin juutalaisiin?
- Miksi Jeesus ei mennyt saarnaamaan Tyrokseen ja Sidoniin, vaan pyöri koko julkisen toimintansa ajan Galileassa ja Juudeassa?
- Mitä jae 22 opettaa meille Jumalan tuomiosta?

Jakeet 23–24. Sodoma on Raamatun syntisin kaupunki, josta ei löytynyt edes kymmentä vanhurskasta. Se oli täynnä seksuaalisia perversioita ja väkivaltaa. Jumala rankaisi sitä upottamalla sen Kuolleen meren pohjaan (1. Moos. 19).

- Mitä Kapernaumin taivaaseen korottaminen tai tuonelaan syökseminen voisi tarkoittaa?
- Mikä jakeessa 23 on hämmästyttävää? (Mitä jae 23 osoittaa Jeesuksen suhtautumisesta sukupuoliseen suuntautumiseen?)
- Miksi homosuhteessa elävä ihminen tekee todennäköisemmin parannuksen kuin väärän uskonnollisuuden vallassa oleva ihminen?
- Mikä on Jeesuksen mukaan kaikkein suurin synty ja miksi?
- Sodoma ei siis ollut mikään paatunut kaupunki, toisin kuin Kapernaum. Miettikää, mikä voi paaduttaa yksityisen ihmisen, kaupungin tai kokonaisen kansakunnan niin kovakorvaiseksi, että Jumalan äänen kuuleminen käy niille täysin mahdottomaksi?
- Mitä Jeesus tahtoi saada näillä voi-huudoillaan aikaan?
- Mitä opetuslapset Jeesuksen voi-huudoista ehkä ajattelivat? Entä muut juutalaiset? Sovellutuskysymykset (järjestys muutettu)
- Vaihda Jeesuksen voi-huutoon oman kaupunkisi nimi, esim. ”voi sinua, Helsinki...” Mitä pitäisi tapahtua, että sinun kotikaupunkisi asukkaat kääntyisivät suurin joukoin Jeesuksen puoleen?
- Millaisia voimatekoja Jeesus on tehnyt 1000 viime vuoden aikana meidän maassamme ja kaupungeissamme?
- Mitkä ovat suomalaisten kaupunkien kollektiivisia syntejä?
- Mitä luulette Suomen kaupungeille tapahtuvan, jos ja kun ne hylkäävät Jeesuksen?
- Mistä johtuu, että monet kristilliset piirit keskittyvät meidän aikaamme ihmeisiin ja merkkeihin?
- Mistä johtuu, etteivät ihmeet ja merkit useinkaan käännytä ihmisiä?
- Miten Jeesuksen voi-huudot voitaisiin soveltaa meidän aikaamme?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesukselle itselleen kävi kuten Kapernaumille: hänet syöstiin alas tuonelaan ja jopa helvettiin saakka – kaikkien maailman kaupunkien syntien tähden. Siksi hän voi tarjota anteeksiantamusta ja iankaikkista elämää paitsi pahimmille pakanoille myös ja sinulle ja minulle.

ITSENSÄ TUTKIMINEN

12. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 23:1–12

Taustaa: Tässä tekstissä Jeesus suuntaa sanansa aikansa hurskaimmille ihmisille. Lainoppineet ja fariseukset olivat näet juuri se väestön osa, joka opiskeli kaikkein innokkaimmin Mooseksen lakia. Tilanne oli vähän samanlainen, kuin että Jeesus meidän päivinämme aloittaisi puheensa sanomalla: ”Voi teitä te piispat ja kirkkoherrat ynnä kaikki muutkin hengelliset johtajat...”

Jakeet 1–4. Huomatkaa, ettei ihmisillä ollut tuohon aikaan omia Raamattuja, vaan he kuulivat Jumalan sanaa ainoastaan luettuna synagogassa.

- Mikä oli Jeesuksen suhde Mooseksen lakiin näiden jakeiden mukaan?
- Mooseksen istuimella istuminen tarkoittaa sitä, että kirjanoppineille ja fariseuksille oli annettu virka, jonka nojalla he saivat opettaa viittä Mooseksen kirjaa. Mikä siis oli heidän vastuunsa?
- Miksi vallitseva tilanne oli Jeesuksen mielestä parempi kuin sellainen tilanne, ettei kukaan olisi opettanut kansalle Jumalan lakia (1–2)?
- Mitä tapahtuu kuulijoille, jos julistajan opetus on Raamatun mukaista, mutta elämä sen vastaista?
- Mitä Jeesuksen kuulijat ehkä ajattelivat hänen sanoistaan jakeessa 3?
- Miettikää, mitä Jeesuksen jakeessa 4 mainitsemat taakat saattoivat olla.
- Mikä on väärän taakoittamisen ja oikean lainjulistuksen ero?
- Fariseukset koettivat elää Jumalan lain mukaan. Mitä Jeesus tarkoittaa väitteellään, etteivät he silti koskeneet sormellaan niihin taakoihin, jotka he laskivat kuulijoidensa harteille?
- Millaisia vääriä taakkoja meidän aikamme julistajat laskevat kuulijoidensa kannettavaksi?
- Mitä lainopettajien ja fariseusten julistuksesta jäi puuttumaan?

Jakeet 5–7

- Mikä oli raamatunlausekoteloiden ja viitan tupsujen sanoma?
- Mitä se fariseuksista osoittaa, että kunniapaikat ja tittelit olivat heille todella tärkeitä?
- Millä eri tavoilla jotkut meidän aikamme julistajat koettavat kalastella itselleen arvonantoa ja julkisuutta?
- Mitä nämä jakeet paljastavat meille lainopettajien ja fariseusten motiiveista?
- Miksi julistajan motiivi on ratkaisevan tärkeä tekijä hänen työssään?
- Mieti, mistä motiiveista sinä teet palvelutyötä seurakunnassasi tai Jumalan valtakunnassa? (Voit vastata myös hiljaa sydämässäsi.)
- Miten me voisimme taistella huomionkipeyden kiusausta vastaan omassa elämässämme?

Jakeet 8–10

- Mitä Jeesus tarkoittaa jakeilla 8–10?
- Miten nämä jakeet voitaisiin soveltaa meidän aikamme kirkkoon? (Pitäisikö meidän siis pidättäytyä kokonaan titteliin käytöstä? Miksi, miksi ei?)
- Miten meidän seurakunnissamme pitäisi näkyä sen tosiasian, että me olemme kaikki veljiä ja sisaria keskenämme?

Jakeet 11–12

- Miten itsensä korottaminen tai alentaminen näkyy meidän seurakunnissamme? (Mitä ajattelette kristitystä, joka ei suostu tekemään seurakunnassa muuta kuin koulutustaan vastaavaa työtä?)
- Miettikää, miten voisimme olla käytännön tasolla toisten kristittyjen palvelijoita.
- Millä tavalla Jumala korottaa ja alentaa ihmisiä?

Kokoavat kysymykset

- Mistä tiedämme, etteivät lainopettajat ja fariseukset itse noudattaneet Jumalan lakia lähestulkoonkaan täydellisesti? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi lainopettajat ja fariseukset eivät julistaneet Jumalan armoa syntisille, vaikka sekin löytyy selvästi Mooseksen kirjoista?
- Minkä vaikutuksen tekee kuulijoihin, jos julistaja sanoo näin: ”Tämä on Jumalan käsky ja niin meidän tulisi elää. Minä en ole valitettavasti siihen pystynyt ja joudun sen vuoksi pyytämään Jumalalta syntejäni anteeksi?”
- Verratkaa toisiinsa Jeesuksen elämää ja kirjanoppineiden elämää tämän tekstin valossa?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesus ei sälyttänyt taakkoja toisten kannettavaksi, vaan kutsui muita tuomaan taakkansa hänen kannettavakseen. Jeesus, tuo suurin Mestari, suostui alentamaan itsensä ristin häpeään – että meidät voitaisiin korottaa taivaan iloon.

JEEBUS, PARANTAJAMME

13. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Joh. 9:1–7, 18–23 ja 35–43 (käsikirja 1–7 ja 39–41)

Taustaa: Tuskin mitään toista Jeesuksen ihmettä ihmeteltiin yhtä paljon kuin sokeana syntyneen parantamista (vrt. 9:32; 10:21; 11:37). Sokeana syntyneen ihmisen silmät ovatkin yleensä surkastuneet; muut aistit – varsinkin kuulo – sen sijaan toimivat erittäin hyvin. Ennen sokean kohtaamista Jeesus oli juuri lähtenyt pyhäköstä (8:59).

Jakeet 1–3

- Millaiseksi vanhempien elämä muuttuu, kun heille syntyy vammaisen lapsi? (Millä tavalla vamma saattaa vaikuttaa isän ja äidin rakkauteen lastaan kohtaan? Entä puolisoitten keskinäisiin väleihin?)
- Kuvitelkaa, millainen oli ollut tämän sokean kerjäläisen lapsuus ja nuoruus.
- Kuvitelkaa, millainen oli tämän sokean miehen arkipäivä, kun hän elätti itseään kerjäämällä.
- Mitä luulette sokeana syntyneen miehen ajatelleen Jumalan rakkaudesta? Esittäkää eri vaihtoehtoja.
- Monta kertaa tekstimme mies oli kuullut ohikulkevien ihmisten kommentoivan vammaansa. Luuletteko, että hän oli ajan mittaan tottunut sellaisiin huomautuksiin, kuin mitä opetuslapset esittivät jakeessa 2? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi me ihmiset pyrimme usein tekemään kohtaamamme kärsimyksen jonkun syyksi?
- Millaisissa tilanteissa sinusta on tuntunut, että omasi ja läheistesi kärsimykset ovat jonkun syytä?
- Mitä kerjäläinen ehkä ajatteli kuullessaan Jeesuksen vastauksen opetuslasten kysymykseen?
- Millä tavalla Jumalan tekojen pitäisi mielestäsi tulla julki sinun ja rakkaittesi elämässäsi?
- Jeesus tietää tarkalleen sinun tilanteesi ja sanoo juuri sinulle jakeen 3 sanat. Mitä nämä sanat sinulle merkitsevät?

Jakeet 4–5

- Lukekaa jakeet 4–5 molemmista käänöksistä. Mitä ne tarkoittavat? (”Mitä tarkoittaa ”yö, jolloin kukaan ei voi työtä tehdä?” Voiko mielestänne maailmaan tulla sellainenkin aika, jolloin kristityt eivät voi enää tehdä rakkauden tekoja?)
- Millä tavalla Jeesus on tälläkin hetkellä maailman valo?

Jakeet 6–7

- Mitä osoittaa se, ettei mies protestoinut, kun tuntematon muukalainen tuli voitelemaan tahnaa hänen silmiinsä?
- Miksi Jeesus ei parantanut sokeaa siltä istumalta, vaan lähetti hänet etsimään hapuillen tietä Siloan altaalle?
- Mikä sai miehen toimimaan, kuten Jeesus käski?

Jakeet 18–23 kuvaavat vanhempien reaktiota. Sitä ennen on kerrottu, miten vihamielisesti fariseukset suhtautuivat tähän ihmeeseen. Huomatkaa, että synagogasta erottaminen tarkoitti koko yhteisöstä erottamista. Esimerkiksi häitä ja hautajaisia ei voitu järjestää muuten kuin synagogan yhteydessä.

- Miksi vanhemmat eivät näyttäneet iloitsevan sen kummemmin poikansa parantumisesta?
- Millaisen vaikutelman saat tämän miehen vanhemmista: miten he olivat selvinneet elämästä vammaisen lapsensa syntymän jälkeen?
- Miten sinä olisit reagoinut näiden vanhempien asemassa?
- Miten vanhemmat ehkä olisivat reagoineet, jos olisivat kuulleet opetuslasten kysymyksen ja Jeesuksen vastauksen jakeissa 2–3?
- Myöhemmin käy ilmi, ettei parantunut mies pelännyt synagogasta erottamista, toisin kuin vanhempansa? Miksi hän ei sitä pelännyt?

Jakeet 35–43 kertovat parantuneen miehen ja Jeesuksen toisesta kohtaamisesta. Sitä ennen parantunut oli jo heitetty ulos synagogasta (34b).

- Miksi Jeesus tahtoi keskustella parantuneen miehen kanssa vielä uudemman kerran?
- Miksi Jeesus ei kysynyt mieheltä: ”Uskotko minuun?” vaan: ”Uskotko Ihmisen Poikaan / Jumalan Poikaan?” (Vanha käänös sanoo ”Jumalan Poika” ja uusi ”Ihmisen Poika”.)
- Jeesus esittää sinulle tänään saman kysymyksen kuin parantuneelle. Mitä sinä hänelle vastaat?
- Kuvatkaa parantuneen miehen tietä oikeaan uskoon.
- Mikä oli ollut parantuneen miehen kärsimyksen tarkoitus?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on tullut maailmaan tuomioksi?
- Mitä pitää tapahtua hurskaalle fariseukselle tai viisaalle filosofille, että nämä myöntäisivät olevansa sokeita?

Ilosanoma: Jeesuksen piti kokea helvetin pimeys ristinpuulla, vaikka hän on maailman valo. Hän suostui siihen voidakseen pelastaa sinut tuosta lopullisesta pimeydestä. Oma kärsimyksesi ja rakkaittesi kärsimys on annettu teille siksi, että Jumalan teot tulisivat teissä julki ja että teidän silmänne aukenisivat näkemään Jeesuksen valon.

LÄHIMMÄINEN

14. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Markus 12:41–44

Taustaa: Herodeksen temppeliin oli asetettu **13 trumpetin muotoista rahakirstua**, joihin koottiin rahaa temppelin rakentamista ja kunnostamista varten. Herodeksen temppeli valmistui lopullisesti vasta vuonna 63 jKr., ja se tuhottiin vuonna 70 jKr. – noin 40 vuotta näiden tapahtumien jälkeen. Temppeli oli juutalaisille tärkein armonväline eli syntien anteeksisaamisen ja Jumalan kohtaamisen paikka. Huomatkaa, että VT:ssä on paljon lupauksia leskille ja orvoille. Varmaan tekstimme leskivaimokin oli niitä synagogassa kuullut.

Alustavat kysymykset

- Mistä syystä ihmiset yleensä uhraavat (kaikissa uskonnoissa)?
- Miksi yksi antaa johonkin keräykseen puutteestaan, toinen ei anna liiastaankaan?

Jakeet 41–42. Kuparikolikko eli ropo oli pienin käytössä oleva raha Israelissa. Sen arvo oli ehkä noin 20 senttiä meidän va-luutassamme. Sillä summalla olisi varmaan saanut ostetuksi vihanneskeiton tarpeet tai pari kananmunaa Jerusalemin torilta.

- Juutalaisessa yhteiskunnassa ei tuohon aikaan tunnettu sosiaalihuoltoa eikä naisten työssäkäyntiä kodin ulkopuolella. Kuvitelkaa, mitä kaikkia ongelmia tämä nainen oli joutunut kohtaamaan miehensä kuoltua.
- Millainen oli ehkä äidin suhde puoliorpoihin lapsiinsa?
- Miettikää, miksi Jeesus oli oikein istahtanut katselemaan temppelin rahakirstua?
- Mikä sai jotkut rikkaat antamaan paljon rahaa temppelin ylläpitoon, miettikää eri motiiveja.
- Uhriarkku oli asetettu Jerusalemin temppelissä näkyvälle paikalle. Minkä verran mielestänne uhaamiseen vaikuttaa se, tietävätkö muut, paljonko kukin antaa?
- Mitä tekstimme leski olisi ehkä ajatellut, jos hän olisi tiennyt jonkun tarkkailevan häntä?
- Köyhä leski tiesi, ettei hänen pennosillaan saataisi ostetuksi kuin enintään yksi ainoa tiili temppelin ylläpitoon. Miksi hän kuitenkin tahtoi uhrata tuon mitättömän summan?
- Jos sinä olisit tuon lesken tilanteessa, kenen tai minkä vuoksi voisit kuvitella antavasi pois viimeiset rahasi?
- Kuvitellaanpa, että leski olisi tuntenut Jumalan **vaativan** häneltä hänen viimeisenkin lanttinsa, jolla hän oli ajatellut ostavansa nälkäisille lapsilleen ruokaa. Mitä hän olisi sellaista Jumalasta ajatellut?
- Tekstimme leski oli menettänyt paljon, mutta mitä hän oli kuitenkin Jumalalta myös saanut?
- Miettikää, miksi temppeli oli leskelle niin tärkeä paikka, että hän uhrasi sen ylläpitoon viimeisetkin pennosensa?
- Kumpi sinusta on todennäköisempää: a) että leski uhrasi viimeiset pennosensa kiittollisena siitä, mitä oli Jumalalta on saanut? Vai b) että hän uhrasi roponsa saadakseen Jumalalta jotakin? Perustele vastauksesi.

Lesken usko

- Miettikää, mitä leski uskoi Jumalasta, jolle hän tahtoi antaa viimeisen roponsa?
- Mistä leski oli saanut luottamuksen, että Jumala pitää hänestä ja hänen lapsistaan huolta?
- Onko sinun helppo vai vaikea uskoa, että Jumala pitää sinusta ja lapsistasi huolta myös taloudellisesti? Miksi helppo, miksi vaikea?
- Luuletko, että tuona iltana lesken lapset menivät nälkäisinä nukkumaan? Perustele vastauksesi.
- Kumpi mielestäsi on omille lapsillesi / lapsenlapsillesi vahingollisempaa: sekö että he joutuvat joskus kärsimään puu-tetta, vai se, että he saavat kaiken, mitä sattuvat pyytämään?

Jakeet 43–44

- Miksi Jeesus otti lesken rovon puheeksi opetuslastensa kanssa?
- Miksi summan suuruus ei ole ratkaiseva, kun joku antaa rahaa Jumalan valtakunnan työhön?
- Mikä saa ihmisen uhraamaan Jumalan valtakunnan työhön ”kaiken mitä hän elääkseen tarvitsee” / ”koko elämisensä”?
- Minkä perinnön leski jätti lapsilleen?
- Vertaa lesken perintöä siihen perintöön, jonka tekstimme rikkaat jättivät lapsilleen?
- Mitä sinä tahtoisit jättää lapsillesi perinnöksi?
- Katsokaa jakeita 13:1–2. Jeesus tiesi, että temppeli tuhoutuisi 40 vuoden kuluttua. Mitä hyötyä lesken rovosta oli siitä huolimatta?

Kokoavat kysymykset

- Mitä tapahtuu, jos aikamme temppeliltä eli kristilliseltä kirkolta loppuvat rahat?
- Mieti, mitä Jumala tahtoisin sinun uhraavan omalle ”temppelillesi” eli seurakunnallesi? Entä maailmanlaajuiselle kir-kolle? (Voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)

Ilosanoma: Lesken ropo oli ennakkokuva siitä uhrista, jonka Jeesus antoi pelastaakseen meidät helvetistä. Hän ei antanut vain kaikkea, mitä elääkseen tarvitsi, vaan henkensä ja elämänsä.

KIITOLLISUUS

15. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 11:25–30

Taustaa: ”Nämä/tämä” sana jakeessa 25 viittaa a) Jeesuksen opetukseen synnistä ja armosta ja b) hänen opetukseensa omasta persoonastaan: että hän on Jumala ja ihminen.

Jakeet 25–27

- Mitä erikoista on Jeesuksen rukouksessa jakeissa 25–26?
- Mikä tekee Jeesuksen sanoman ja persoonan vaikeasti ymmärrettäviksi?
- Yleensä kaikki ihmiset toivovat, että viisaat ihmiset kannattaisivat heidän ideoitaan. Miksi Jeesus iloitsee siitä, että hänen opetuksensa pysyy viisaille salaisuutena?
- Mitä tapahtuisi, jos Jeesuksen opetus voitaisiin ymmärtää tieteen avulla?
- Mikä etu on lapsenmielisillä viisaisiin nähden?
- Miten me voimme tietää, tunnemmeko Jeesuksen, kuten lapsenmieliset hänet tuntevat?
- Millä tavalla Taivaallinen Isä on ilmoittanut lapsenmielisille, kuka Jeesus on?
- Miksi juuri lapsenmieliset ottavat vastaan Taivaallisen Isän ilmoituksen Pojastaan?
- Mitä tapahtuu ihmisille, joille Jumalan ilmoitus eli Raamattu ei kelpaa?

Jakeet 28–30. Ies oli puinen kehikko, joka sitoi kaksi härkää yhteen niiden vetäessä auraa tai kuormaa.

- Miten nämä jakeet kuuluvat yhteen edellisten jakeiden kanssa?
- Miksi viisaat ja oppineet eivät ota Jeesuksen kutsua vastaan?
- Miksi lapsenmieliset ottavat Jeesuksen kutsun vastaan?
- Mitä jae 28 sanoo sinulle henkilökohtaisesti?
- Millä tavalla Jeesus voi antaa työn ja kuormien uuvuttamille ihmisille levon?
- Mitä Jeesus tekee niille taakoille, jotka hänen eteensä kannetaan?
- Jeesus ei lupaa meille taakatonta olotilaa. Hän lupaa antaa oman ikeensä meidän kuormiemme sijaan. Mitä Jeesuksen ies voisi tarkoittaa meidän elämässämme?
- Miten Jeesuksen ies otetaan hartioille? (Mitä tähän asiaan vaikuttaa se, että iestä on aina vetämässä kaksi härkää?)
- Miten ihminen voi löytää levon Jeesuksen ies niskassaan?
- Miten voimme erottaa toisistaan oman taakkamme ja Jeesuksen antaman ikeen?
- Miten nöyryys ja lempeys (vanhan käännöksen ”hiljaisuus”) auttavat meitä kantamaan iestämme?
- Miten meistä itsestämme voisi tulla lempeitä ja nöyriä sydämeltämme?
- Mikä voi estää meitä muuttumasta katkeriksi ja vihaisiksi iestä kantaessamme?
- Jos jae 30 on joskus käynyt toteen sinun elämässäsi, niin kerro siitä (lyhyesti) toisille.
- Mitä ajattelet sellaisesta jakeen tulkinnasta, että Jeesus tarkoittaa ”työllä” elämämme vaikeuksia ja ”kuormalla” syn-
teijämme?

Ilosanoma: Seuraavat Jesajan sanat kertovat, mikä oli hiljaisen ja nöyrän Jeesuksen taakka: *Herra heitti hänen päällensä kaikkien meidän syntivelkamme. Häntä piinattiin, ja hän alistui siihen eikä suutansa avannut; niin kuin karitsa, joka teuraaksi viedään, ... niin ei hän suutansa avannut.* (Jes. 53:6–7*.)

JUMALAN HUOLENPITO

16. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 6:19–24

Taustaa: Mammona-sana on arameaa, Jeesuksen puhekieltä. Se tarkoittaa rahaa ja omaisuutta.

Jakeet 19–20

- Minkä tähden ihmiset koettavat aina ja kaikkialla kerätä itselleen mahdollisimman paljon rahaa ja omaisuutta?
- Mitä muita ”aarteita” ihmiset haalivat itselleen paitsi rahaa?
- Mitä eroja on aarteessa, joka on taivaassa ja aarteessa, joka on maan päällä? Keksikää mahdollisimman monta eroavaisuutta. (Mikä maallisissa aarteissa on vikana?)
- Miettikää, millä tavalla aarteita voidaan koota taivaaseen? (Millaisilla asioilla taivasta voi täyttää?)
- Miksi se ei riitä aarteen kokoamiseksi taivaaseen se, että antaa muutaman kerran vuodessa rahaa puutteenaisten auttamiseen?
- Kuvittele kahta vanhaa ihmistä, joista yksi kokosi aarteita maan päälle ja toinen taivaaseen. Miten heidän vanhuutensa eroaa toisistaan?

Jae 21.

- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että aarteemme on siellä, missä sydämemmekin on?
- Miten itse kukin meistä voi päästä selville, onko aarteemme maan päällä vai taivaassa?
- Minkä verran päivän mittaan ajatuksesi askartelevat sellaisissa ”taivaallisissa” asioissa kuin Jeesuksessa ja Raamatussa?
- Miten ehkä ratkaisisit asian, jos sinun pitäisi valita Jeesuksen tahto tai oma onnesi?
- Mikä sinun mielestäsi on paras asia taivaassa? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miten Jumala on siirtänyt sinun aarteitasi maan päältä taivaaseen?

Jakeet 22–23

- Mitä tarkoittaa valo, joka meissä ihmisissä on?
- Mihin Jeesus viittaa valolla, joka onkin pimeyttä?
- Mitä ajattelet tulkinnasta, jonka mukaan silmä tarkoittaa tässä ihmisen elämäkatsomusta?
- *Sinun sanasi on lamppu, joka valaisee askeleeni, se on valo minun matkallani.* (Ps. 119:105). Miten tämä psalmin sana voisi selittää näitä kahta jaetta?
- Miten jakeet 22–23 kuuluvat muun tekstin yhteyteen?
- Mitä Jeesus tahtoo opettaa juuri sinulle jakeiden 22–23 kautta?

Jae 24

- Miksi on mahdotonta elää elämänsä puoleksi Jumalalle, puoleksi maalliselle omaisuudelle?
- Mikä ero on rahan palvelemisella ja rahan käyttämisellä?
- Miksi sellainen ihminen ei voi päästä taivaaseen, joka palvelee mammonaa?
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa sinulle henkilökohtaisesti jakeen 24 kautta?

Kokoavat kysymykset

- Mitä sen ihmisen pitää tehdä, joka huomaa rakastavansa mammonaa enemmän kuin Jumalaa?
- Mitä sen ihmisen pitää tehdä, joka ei voi olla rakastamatta mammonaa enemmän Jumalaa, vaikka miten yrittäisi?
- Mikä on mielestäsi jakeiden 19–24 pääopetus?

Ilosanoma: Jeesus luopui aarteestaan taivaassa saadakseen hankituksi meille aarteen taivaaseen. Aarteemme on maksettu Jumalan Pojan kalliilla verellä.

JEESUS ANTAA ELÄMÄN

17. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): 1. Kun. 17:7–24 (käsikirja 17–24)

Taustaa: Profeetta Elia eli pohjoisvaltio Israelissa 800-luvulla eKr.. Hänen aikanaan Israelia hallitsi paha kuningas Ahab ja hänen vielä pahempi vaimonsa Isebel, joka oli pakana ja Sidonin kuninkaan tytär. Elia oli ennustanut kuningasparin edessä kuivuuden tuloa. Kun niin todella oli tapahtunut, hänestä oli julkaistu etsintäkuulutus. Herra oli kuitenkin ruokkinut profeettaa kokonaisen vuoden ajan korppien avulla Keritin purolla Jordanin takana. Yleensä ajatellaan, että Keritin puro oli Jarmuk-joen sivuhaara.

Jae 7–8. Katsokaa kartalta Jarmukjoki ja Sarpatin pikkukaupunki, joka sijaitsi Tyroksen ja Sidonin puolivälissä Välimeren rannalla. Matkaa Keritinpuroilta Sarpatiin kertyi noin 150 kilometriä.

- Mitä olivat ehkä Elian tunnelmat, kun Keritin puro pienemistään pieni?
- Miksi Herra käski Elian mennä juuri Sidonin maahan, jota Isebelin isä hallitsi?
- Mitä vastaväitteitä Elia olisi voinut esittää Herran käskyyn jakeissa 8–9?
- Miksi Elia kuitenkin totteli Herran käskyä?
- Elia varmaan kuvitteli mielessään erilaisia tapoja, miten Herra ehkä oli antanut pakanaleskelle käskyn pitää huolta israelilaisesta profeetasta. Miettikää tekin: miten Herra oli voinut sen tehdä?

Jakeet 10–12. Tyros ja Sidon olivat foinikialaisia kaupunkeja. Huomatkaa, että Daavid ja Salomo olivat olleet foinikialaisten ystäviä ja kauppakumppaneita.

- Baal oli sateen jumala. Miten baalinuskoiset ehkä selittivät itselleen pitkän kuivuuden tulon?
- Vetäjä lukee jakeet Luuk. 4:25–26. Miksi Eliaa ei lähetetty kenenkään israelilaisen lesken luo?
- Mistä Elia tunnisti leskivaimon Herran tarkoittamaksi ihmiseksi?
- Mitkä seikat tekivät tämän nimenomaisen lesken elämäntilanteen erityisen vaikeaksi?
- Miksi sukulaiset eivät auttaneet leskeä ja hänen poikaansa, miettikää eri vaihtoehtoja?
- Vaikuttaako tämä leski mielestänne sellaiselta naiselta, joka turvautuisi vaikka prostituutioon pitääkseen lapsensa hengissä? Jos ei, niin miksi ei?
- Jos joku osanottajista tietää jotain nälkäkuolemasta, kertokoon, miten se tapahtuu.
- Mikä on kauheinta oman lapsen nälkäkuolemassa?
- Miettikää, mikä sai lesken jättämään puun keruun sikseen ja lähtemään kaupungin kaivolle vettä hakemaan, kun tuntematon muukalainen sitä häneltä pyysi?
- Miten Elia kehtasi pyytää heti perään leskeltä leipääkin?
- Leski vannoi valan Herran, Elian Jumalan nimeen (12a). Mistä hän tajusi, että Elia oli Herraan uskova israelilainen?

Jakeet 13–16.

- Mitä ajattelette Elian pyynnöstä jakeessa 13?
- Mitä luulette, pystyikö leskivaimo uskomaan heti Herran lupauksen, jonka Elia hänelle välitti (13)? Perustelkaa vastauksenne.
- Herra tahtoo sanoa sinulle tässä raamattupiirissä, että hän aikoo ruokkia sinutkin kuin taivaan linnun koko elämäsi ajan. Miten sinä hänen lupaukseensa suhtaudut?

Jakeet 15–16. Profeetta asui leskivaimon luona pari vuotta matalalla profiililla. Hänellä oli oma huone talon katolla (19). Huomatkaa, että Ahab oli lähettänyt Elian etsintäkuulutuksen myös ulkomaille.

- Luuletteko, että Elia näyttäytyi ulkona noiden parin vuoden aikana? Jos näyttäytyi, mitä siitä seurasi? Ellei näyttäytynyt, mitä se vaikutti noiden kolmen elämään?
- Miettikää, millaisia nuo vuodet olivat a) Elian kannalta, b) lesken kannalta, c) esimurrosikäisen pojan kannalta.
- Mistä naapurit ehkä arvelivat lesken saavan ruokansa?

Jakeet 17–19. Vanha käännös sanoo, ettei pojassa ollut henkeä, uusi käännös sanoo ”elonmerkkiä”.

- Mikä pojalle tuli – miettikää eri mahdollisuuksia?
- Mitkä seikat osoittavat, ettei poika ollut valekuollut?
- Kuvitelkaa äidin tunnelmia lapsen sairauden aikana ja hänen kuolemansa jälkeen?
- Miksi pakanaäidille muistui pojan kuoltua mieleen hänen nuoruutensa synnit?
- Miten Elia olisi voinut vastata lesken syytökseen, kun tämä syytti häntä poikansa tappamisesta?
- Miksi Elia vei kuolleen pojan pois äitinsä luota?

Jakeet 20–21. Vanhan käännöksen mukaan Elia puhui ”pahoin tekemisestä” leskeä kohtaan, uuden käännöksen mukaan ”onnettomuuden tuottamisesta”.

- Miksi Elia piti pojan kuolemaa epäoikeudenmukaisena tekona Jumalan puolelta?

(jatkuu)

- Oliko Elia oikeassa vai väärässä syyttäessään Jumalaa ”pahantekijäksi”? (Kenen tahdosta poika kuoli: Jumalan, Saatanan vai sattuman?)
- Mistä Elia sai rohkeuden rukoilla pojan henkiin heräämistä? Tähän mennessä ei kukaan ollut pyytänyt mitään sellaista koko Vanhassa testamentissa?
- Mikä Elian rukouksessa on esimerkillistä?
- Mitä ajattelette siitä, että joissain parantumiskokouksissa on rukoiltu kuolleen heräämistä henkiin kaiken kansan edessä?

Jakeet 22–24. Tämä on koko Raamatussa ensimmäinen kerta, kun joku herää kuolleista.

- Miksi tämän pojan piti kuolla? (Mitä parantumisihme merkitsi leskelle ja hänen uskolleen?)
- Myös Jeesus herätti henkiin lesken pojan Nainissa ja ”antoi hänet hänen äidilleen” (Luuk. 7, vrt. jae 23) Kuninkaan palvelijalle hän sanoi sanat: ”Sinun poikasi elää”. Miksi Jeesus toimi ja puhui samalla tavalla kuin Elia 800 vuotta ennen häntä?

Kokoavat kysymykset

- Minkä verran tämä tapaus oli ehkä vaikuttamassa siihen, että monet sidonilaiset tulivat kuuntelemaan Jeesusta 800 vuotta lesken pojan kuolleista herättämisen jälkeen?
- Millä tavalla Sarpatin lesken poika on Jeesuksen ennakkokuva?
- Jotkut ovat sitä mieltä, että lesken pojasta tuli kohta tämän jälkeen Elian palvelija, joka seurasi häntä Karmelin vuorelle ja Bersebaan asti (18:43–). Mitä sinä tällaisesta väitteestä ajattelet?

Ilosanoma: Herra on todellakin se, joka tuottaa lapsilleen sekä onnen että onnettomuuden. Siinä Elia oli oikeassa. Mutta hän ei vielä aavistanut, että Isä Jumala tuottaisi lopulta onnettomuuden omallekin Pojalleen ja antaisi surmata hänet – rakkaudesta meihin syntisiin epäjumalalpalvojiin.

KRISTITYN VAPAUS

18. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Markus 7:1–13 (käsikirja 5–13)

Taustaa: Jeesus oli harjoittanut mittavaa opetus- ja parannustoimintaa Galileassa. Jutut hänestä olivat kulkeutuneet Jerusalemin johtajien korviin, ja he nyt lähettivät valtuuskunnan tutkimaan asiaa. Rituaalinen pesu määrättiin Mooseksen laissa niille, jotka olivat koskeneet spitaaliseen, kuolleeseen tai vereen. Niistä saastuneen piti pestä vaatteensa ja koko ruumiinsa. Tässä tekstissä on kuitenkin kyse jälkeensä lisätyistä isien perinnäissäännöistä. Niiden tarkoitus oli puhdistaa juutalainen, joka oli ollut kosketuksissa pakanan tai tämän koskeman tavaran kanssa esimerkiksi torilla. Nämä rituaalit vaikeuttivat juutalaisten seurustelua pakanoiden kanssa.

Jakeet 1–2

- Miettikää, millaisissa tilanteissa lainopettajat pääsivät tarkkailemaan Jeesusta ja hänen opetuslapsiaan?
- Jos opetuslapset huomasivat itseään tarkkailtavan, mitä se ehkä vaikutti heidän käyttökseen?
- Jotkut opetuslapset ilmeisesti suorittivat rituaalisen pesun. Miettikää, miksi jotkut toiset eivät olleet sitä tehneet.
- Minkä vaikutelman saatte: miten Jeesus käyttäytyi tuossa tilanteessa, pesikö hän kätensä vai ei?

Jakeet 3–4.

- Miettikää, miksi Mooseksen lakiin oli vähitellen lisätty isien perinnäissääntöjä? (Mikä oli uusien rituaalisten puhdistuspesujen pönntti fariseusten mielestä?)
- Mitä nämä säännöt vaikuttivat tavallisten ihmisten arkeen ja ihmissuhteisiin?

Jae 5.

- Mitä fariseukset ja kirjanoppineet ehkä olettivat Jeesuksen vastaavan kysymykseen?
- Mikä salainen agenda oli tämän kysymyksen takana?
- Luukkaan evankeliumista käy ilmi, ettei Jeesus aina suorittanut rituaalista pesua ennen ateraa (Luuk. 11:38). Mikä oli hänen motiivinsa silloin, kun hän suoritti pesun? Entä silloin kun hän ei sitä suorittanut?

Jakeet 6–9. Fariseuksia ja kirjanoppineita ei pidetty tekopyhinä, vaan oikeina uskovaisina, jotka eivät tehneet missään asiassa kompromissia uskonsa kanssa.

- Millaisia ihmisiä pidetään tekopyhinä meidän kulttuurissamme?
- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat, kun Jeesus kutsui uskonnollista eliittiä tekopyhäksi päin silmiä?
- Mikä oli saanut fariseusten sydämet loitontumaan Jumalasta?
- Miksi fariseukset eivät itse huomanneet, että heidän jumalasuhteensa oli muuttunut pelkäksi tapauskonnollisuudeksi?
- Miten me jokainen saatamme joutua tilanteeseen, jossa me kunnioitamme Jumalaa vain sanojen tasolla, ilman sydäntä?

Jae 10

- Millä eri tavoilla ihminen voi tehdä tyhjäksi tai kumota Jumalan käskyt?
- Mikä on sinun suhteesi Jumalan käskyihin?
- Miten me voisimme erottaa toisistaan ihmisten tekemät säännöt ja Jumalan sanan?

Jakeet 10–13. Erään perinnäissäännön mukaan poika saattoi luovuttaa jo vanhempiensa eläessä tulevan perintönsä temppelille uhrilahjaksi. Silloin perintöä ei ollut lupa käyttää vanhempien elättämiseen.

- Miksi vanhempien kunnioittaminen on tärkeää joka kulttuurissa?
- Mitä tapahtuu yhteiskunnassa, jossa lapset saavat kiroilla vanhemmilleen ja opettajilleen ilman rangaistusta?
- Miettikää, miksi Jeesus ei kumonnut tässä tilanteessa Mooseksen lain vaatimaa kuolemanrangaistusta isänsä ja äitinsä kiroajalle? (Mitä tämä jae osoittaa Jeesuksen suhteesta kuolemanrangaistukseen ylipäänsä?)
- Miettikää, mistä eri syistä ihmiset lahjoittivat rahaa temppelille?
- Lukekaa tarkkaan jakeet 11–12. Kuka siinä tekee mitä kenelle?
- Miten ne vanhemmat ehkä selvisivät, joiden lapsi oli lahjoittanut rahansa temppelille eikä enää avustanut heitä?
- Miten meidän aikanamme tehdään tyhjäksi neljäs käsky (jae 10) ja Jumalan sana (13)?
- Mitä meidän jokaisen pitäisi tehdä omien vanhempiemme hyväksi?

Kokoavat kysymykset

- Mitä on se puhtaus, jota Jumala vaatii ihmiseltä?
- Mitä voisimme oppia tästä tekstistä ns. ehdonvallon asioihin suhtautumisesta?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesus kunnioitti sekä maallisia vanhempiaan että Taivaallista Isäänsä. Silti hän joutui kestäämään vanhempiensa kiroajan kuolemantuomion. Se tapahtui siksi, että me emme ole kohdelleet vanhempiamme, kuten meidän olisi pitänyt.

JUMALAN SANANSAATTAJAT

Mikkelinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 18:1–6 ja 10

Taustaa: Jeesus puhui paljon taivasten valtakunnasta. Hän aloitti koko julkisen toimintansa julistamalla, että tuo valtakunta oli tullut lähelle ja kuulijoiden piti kääntyä tai tehdä parannus. Tekstimme tilanteessa Jeesus tarvitsi opetuksensa rekvisiitaksi oikean lapsen. Siksi hän kutsui kadulta luokseen pienen pojan tai tytön. Lapsi jätti leikkinsä kesken ja riensi Jeesuksen luo.

Jae 1

- Miettikää, miksi opetuslasten mieleen juolahti esittää Jeesukselle tuollainen kysymys?
- Miksi jokaisessa yhteisössä mietitään joko hiljaa tai ääneen, kuka on sen tärkein henkilö?
- Millaista vastausta opetuslapset ehkä odottivat kysymyksiinsä.
- Jos sinun pitäisi vastata tähän kysymykseen kylmiltään, mitä vastaisit?

Jakeet 2–4. Sana ”kääntyä” tarkoittaa kreikaksi mielenmuutosta.

- Mikä tuossa tilanteessa ehkä ujostutti kadulta kutsuttua lasta?
- Miten Jeesus sai jonkun pikkutyön tai pojan tulemaan 13 miehen piirin keskelle?
- Jokainen isä ja äiti tietää, etteivät lapset suinkaan ole syntyessään epäitsekkeitä ja nöyriä. Mitä lapsen ominaisuutta Jeesus siis tarkoitti puhuessaan lapsen kaltaiseksi ”kääntymisestä” ja ”nöyryytymisestä”?
- Tekstissä ei väitetä, että piirin keskellä seisova lapsi olisi ollut kiltti. Hänhän saattoi olla koko kulmakunnan pahin häirikkö. Mistä se näkyy, että tämä poika tai tyttö joka tapauksessa uskoi Jeesukseen? (Katsokaa myös jaetta 6.)
- Mikä oli Jeesuksen suhde piirin keskellä seisovaan lapseen? (Miten Jeesus ja taivasten valtakunta kuuluvat yhteen?)
- Mikä teki piirin keskellä seisovan lapsen suurimmaksi taivasten valtakunnassa?
- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen Jeesuksen vastauksesta?

Jae 5

- Missä tilanteessa me voimme ottaa jonkun lapsen luoksemme Jeesuksen nimessä
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus tulee siihen kotiin, minne joku lapsi on otettu vastaan hänen nimessään?

Jae 6. Ruumiin hautaamatta jättäminen oli tuon ajan kulttuurissa kauhein rangaistus, mikä ihmiseltä voi kohdata.

- Millä eri tavoilla lapsi voidaan vietellä pois uskosta?
- Mistä se on osoitusta, että lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset lisääntyvät koko ajan?
- Miksi Jeesus määräsi lapsen viettelijälle kovimman ajateltavissa olevan rangaistuksen?

Jae 10

- Mikä tekee lapsesta arvokkaan?
- Millä eri tavoilla lasta voidaan halveksia?
- Mitä tämä jae sanoo lasten enkeleistä ja heidän tehtävästään? (Mitä jakeen 10 loppuosa tarkoittaa?)
- Miten jae 10 voidaan soveltaa äidin kohdussa oleviin lapsiin?
- Sovella tämä jae omiin lapsiisi, lapsenlapsiisi tai niihin lapsiin, joista kannat huolta? Mitä heidän elämäänsä vaikuttaa oman enkelin olemassa olo?
- Entä jos lapsellesi on tapahtunut jokin peruuttamaton tragedia – mikä oli enkelin rooli sen tapahtuessa?

Kokoavat kysymykset

- Mitä meidän pitäisi tehdä, ettei yksikään sukumme tai tuttavapiirimme lapsista joutuisi kadotukseen?
- Missä suhteessa Jeesus itse oli lapsen kaltainen?
- Miksi Jeesus joutui kestäämään vielä pahemman rangaistuksen kuin lapsen viettelijät?

Ilosanoma: Jeesus oli suurin taivasten valtakunnassa – sen kuningas. Hän suostui kuitenkin jättämään valtaistuimensa ja tulemaan, ei vain lapsen kaltaiseksi, vaan lapseksi äitinsä kohtuun. Jeesus oli hiljainen ja nöyrä sydämelä. Lopulta hän suostui ristiin, kaikkein häpeällisimpään rangaistukseen. Sen hän kärsi kaikkien meidän puolestamme, jotka emme ole nöyriä sydämeltemme emmekä ole kohdelleet lapsiamme oikein.

USKO JA EPÄUSKO

20. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Joh. 7:40–53

Taustaa: Ongelmat alkoivat siitä, kun Jeesus paransi sapattina sairaan ja sai osakseen valtavan kansansuosion. Maan johtavat piirit huolestuivat. Jakeissa 31–32 kerrotaan, että fariseukset lähettivät palvelijansa pidättämään Jeesusta, koska pelkäsivät hänen vaikutustaan tavalliseen kansaan. Kysymys oli siis sensuurista: Jeesuksen suu piti tukkia vaikka väkisin.

Alustavat kysymykset (Vilkaiskaa läpi jakeet 31–32 ja 37–38.)

- Jos ylipapit ja fariseukset olisivat toimineet reilusti, mitä he olisivat tässä tilanteessa tehneet?
- Mitä mieltä olette, onko sananvapaus Suomessa tällä hetkellä uhattuna? Perustelkaa mielipiteenne.

Jakeet 40–43. ”Nämä sanat” viittaavat Jeesuksen puheeseen jakeissa 37–38. Jakeessa 40 esiintyvä profeetta taas viittaa Jeesukseen uutena Mooseksena. Hänen ilmestymistään juutalaiset olivat odottaneet jo toistatuhatta vuotta (5. Moos. 18:15,18).

- Miksi Jeesus ei julistanut kaikelle kansalle: ”Vaikka tulenkin Galileasta, olen syntynyt Betlehemissä, ja olen Daavidin jälkeläinen”?
- Mistä Jeesuksen aikaisten olisi pitänyt tajuta, että hän on Messias? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta?)
- Mistä meidän aikamme ihmisten pitäisi tajuta, että Jeesus on Jumala, ja kristinusko on totta?
- Miksi Jeesuksen piti olla salattu Messias? (Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi ollut niin helposti tunnistettavissa, että kaikki olisivat heti tienneet hänen olevan Messias?)

Jakeet 43–44

- Millaisesta tilanteesta nämä jakeet kertovat?

Jakeet 45–49. Tässä suuren neuvoston kokouksessa olivat paikalla ylipapit ja 70 ”kansanedustajaa”.

- Miettikää, mitä palvelijat olivat kokeneet mennessään pidättämään Jeesusta?
- Miten palvelijat tohtivat palata ylipappien luo, vaikka heidän tehtävänsä oli jäänyt suorittamatta?
- Mitä ajattelette fariseusten argumentoinnista jakeissa 48–49? Millä perusteella he luulivat olevansa oikeassa?
- Mistä johtuu, etteivät ylipapit rakastaneet kansaa, jota johtamaan heidät oli asetettu?
- Miksi ylipapit eivät harkinneetkaan sitä mahdollisuutta, että Jeesus todella olisi Messias?
- Mitä meidän aikamme ihmisryhmää ylipapit ja heidän kannattajansa mielestänne muistuttavat eniten?
- Mikä oli suurin ero toisaalta Jeesuksen ja toisaalta ylipappien & fariseusten välillä?

Jakeet 50–53. Meneillään oli suuren neuvoston istunto, ja ylipapit olivat vahvasti sitä mieltä, että kokous on yksimielinen, vrt. jae 48.

- Mitä ylipapit olivat ehkä ajatelleet tehdä koolle kutumassaan kokouksessa?
- Mitä kokouksessa olisi ehkä tapahtunut, jos Nikodemos olisi pitänyt suunsa kiinni?
- Mitä ajattelette Nikodemoksen repliikistä tuossa tilanteessa?
- Nikodemos oli aikaisemmin käynyt Jeesuksen luona keskellä yötä ”sakin painostusta” peläten. Mistä hän sai nyt rohkeuden puolustaa Jeesusta ”eduskunnan täysistunnossa”?
- Mitä ajattelette ylipappien ja fariseusten vastauksesta Nikodemokselle?
- Luuletteko, että Nikodemos katui sanomisiaan kuullessaan kollegojensa ilkeilyn (52)? Perustelkaa vastauksenne.
- Mikä merkitys on sillä, että edes yksi ihminen sanoo eriävän mielipiteen, kun jokin instanssi, esimerkiksi kirkolliskokous, on tekemäisillään väärän päätöksen.
- Mitä Nikodemoksen sanat saivat aikaan?
- Miettikää, minkä vaikutuksen se teki tavalliseen kansaan, kun he kuuluivat suuren neuvoston sananvaihdosta.
- Mitä se osoittaa, että ylipapit ja fariseukset menivät kotiinsa tekemättä mitään päätöstä Jeesuksen suhteen?

Kokoavat kysymykset

- Mitä tapahtuu, jolleivät yksityiset kristityt uskalla sanoa eriävää mielipidettään somekohujen keskellä?
- Miten sinä olet mielestäsi kantanut ”yhden ihmisen vastuusi”? (Voit vastata hiljaa sydämässäsi.)
- Jos tässä tekstissä on jotain, mikä lohduttaa sinua tänään, kerro siitä muille?

Ilosanoma: Jeesus uskalsi sanoa aina vakaumuksensa ääneen eikä taipunut sakin painostuksen alla. Silti hän joutui kuolemaan kirottuna ristillä – koska me emme ole aina uskaltaneet sanoa ääneen vakaumustamme emmekä toimia sen mukaan.

JEESUKSEN LÄHETILÄÄT

21. Sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Joh. 13:12–20 (käsikirja 16–20)

Taustaa: On menossa Jeesuksen viimeinen ilta. Hän on juuri pessyt opetuslastensa jalat. Juudas on jo käynyt ylipappien luona ja luvannut ilmoittaa heille rahasta Jeesuksen olinpaikan. Sen suunnitelman takana on Saatana itse (jae 2).

Jae 2

- Millainen prosessi oli tapahtunut Juudaksen sydämessä ennen tätä jaetta?
- Miettikää eri mahdollisuuksia, mihin Juudas tarvitsi yhteisestä kukkarosta kavaltamiaan rahoja?
- Miten me voisimme estää sen, ettei Saatana saisi pistetyksi meidän sydämeemme tällaisia kauheita suunnitelmia?
- Miten Juudas ehkä koki sen, että Jeesus pesi hänen jalkansa?

Jakeet 12–15. Jalat ovat ihmisruumiin likaisin osa, etenkin jos kuljetaan sandaaleilla pitkin pölyisiä teitä. Jalkojen pesu oli tuohon aikaan orjan työtä.

- Mitä vallankumouksellista näissä Jeesuksen sanoissa on?
- Meidän kirkossamme ei ole jalkojen pesu käytäntöä, koska kuljemme kengät ja sukat jalassa. Mikä palvelustyö seurakunnissamme voisi olla vastaavanlainen rakkaudenpalvelus?
- Mitä Juudas näistä Jeesuksen sanoista ehkä ajatteli?
- Mitä Pietari näistä Jeesuksen sanoista ehkä ajatteli?
- Mitä nämä Jeesuksen sanat ja hänen esimerkkinsä ovat merkinneet kristilliselle kirkolle vuosituhanten saatossa?

Jakeet 16–17

- Miksi tässä asiassa ei riittänyt sanallinen opetus, vaan tarvittiin myös Herran ja lähettäjän esimerkkiä?
- Milloin ja missä olet nähnyt tällaisen johtajuuden toteutuvan käytännössä kristittyjen keskuudessa?
- Vertaa Jeesuksen johtamistapaa aikamme piispojen ja muiden kristillisten johtajien johtamistyyliin?
- Sana ”autuas” jakeessa 17 tarkoittaa ”ikionnellista”. Miten se voi tehdä kristityn onnelliseksi, että hän ottaa vapahtoisesti tehtäväkseen orjan työn?

Jae 18. Ystäväsanaa ei esiinny vanhassa käännöksessä, mutta se esiintyy uudessa käännöksessä ja psalmissa, josta lainaus on tehty. Jeesus lainaa sellaista psalmia, jossa Daavid itkee ystävänsä ja neuvonantajansa Ahitofelin siirtymistä vihollisleiriin.

- Jos sinä olet koskaan tullut ystäväsi pettämäksi, niin mikä siinä tilanteessa oli pahinta?
- Jeesus oli valinnut myös Juudaksen. Mitä hän siis tarkoitti tämän jakeen sanoilla?
- Mitä mieltä olette: epäonnistuiko Jeesus rekrytoinnissaan? Miksi, miksi ei?
- Mitä kaikkea Jeesus sisällyttää sanaan ”ystävä”?
- Oliko Juudas mielestänne Jumalan tai Saatanan sätkynukke, vai toimiko hän omaehtoisesti kääntyessään Jeesusta vastaan? (Ks. myös jaetta 2)

Jae 19. Lukekaa tämä jae molemmista käännöksistä.

- Kenen suunnitelma Jeesuksen kuolemassa toteutui: Jumalan, Saatanan vai molempien? Perustele vastauksesi.
- Alkukielellä ”minä olen se joka olen” viittaa Vanhan testamentin ”Jahveen” eli Herran nimeen. Millä tavalla Juudaksen petos osoitti opetuslapsille sen, että Jeesus on VT:n Herra, Jahve?
- Mitä opetuslapset olisivat ehkä ajatelleet Juudaksen petoksesta, jollei Jeesus olisi ennustanut sitä edeltä käsin?
- Miksi hirvittävän suuri pahuuskaan ei voi kaataa Jumalan suunnitelmaa?

Jae 20

- Mitä tekemistä tällä jakeella on sitä edeltävän tekstin kanssa?
- Keitä ovat ne ihmiset, jotka itse Jeesus on lähettänyt meidän luoksemme?
- Millä tavalla saatamme torjua Jeesuksen lähettilään?
- Miettikää konkreettisesti, miten meidän pitäisi ottaa vastaan Jeesuksen lähettiläät?
- Oliko Juudas mielestänne ollut Jeesuksen lähettiläs kiertäessään Galileaa jonkun muun opetuslapsen parina julistamassa Jumalan valtakuntaa ja parantamassa sairaita? Perustelkaa vastauksenne.

Ilosanoma: Jeesus pesi myös Juudaksen jalat ja kantoi hänenkin syntinsä ruumiissaan ristinpuulle. Hän tarkoitti, mitä sanoi, kutsuessaan tätä ystäväkseen. Yksi Jeesuksen viimeisten päivien kärsimyksistä olikin juuri se, että hän tiesi Juudaksen siirtyneen vihollistensa puolelle ja joutuvan kadotukseen. Tämän tekstin kautta Vapahtaja kutsuu sinuakin ystäväkseen, vaikka tietää kaikki ne asiat, joiden suhteen olet hänet pettänyt.

USKON PERUSTUS

Uskonpuhdistuksen muistopäivä (3. vsk.): Matt. 5:13–16

Taustaa: Nämä kaksi pientä vertausta sisältyvät Jeesuksen vuorisaarnaan. Sanoessaan ”te olette...” Jeesus puhuu opetuslasta paitsi yksilöinä, myös yhteisönä, kristillisenä kirkkona.

Alustava kysymys

- Onko mielestäsi mahdollista olla kristitty ja olla tekemättä hyviä tekoja?

Jae 13. Suola. Meidän aikamme suola ei menetä koskaan suolaisuuttaan, mutta tuohon aikaan oli olemassa myös huonolaatuista suolaa, jonka suolapitoisuus saattoi ajan mittaan kadota.

- Mihin kaikkeen suolaa tarvitaan tässä maailmassa?
- Mitä yhteisiä tehtäviä on Jeesuksen seuraajilla ja suolalla?
- Mitä yhteisiä tehtäviä on Jumalan sanalla ja suolalla?
- Miten kristinuskon on toiminut suolana (esimerkiksi mädäntymisen estäjänä) ympäröivässä yhteiskunnassa viimeisen 2000 vuoden aikana?
- Mitä tarvitaan siihen, että kristitty tai kokonainen kirkkokunta menettää suolaisuutensa? (Jos muistatte esimerkkejä kirkkohistoriasta, keskustelkaa niistä.)
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että ”suolaton” kirkko tai kristitty joutuu lopulta ihmisten tallattavaksi?
- Moni ajattelee meidän aikamme, että kirkon on sopeuduttava ympäristönsä kulttuuriin ja moraalisiin oloihin uskottavaksi. Mitä mieltä olette tästä väitteestä tekstimme valossa? (Kumpi joutuu mielestänne helpommin jalkoihin tallattavaksi: se kirkko tai kristitty, joka muuttaa oppinsa ja moraalisia vaatimusten mukaiseksi vai se, joka pysyy kannassaan vaikka joutuisi vainottavaksi?)
- Miten meidän pitäisi käyttäytyä silloin, kun media ottaa jonkun kristityn sisaren tai veljen hampaisiinsa?
- Mikä on tämän pienen vertauksen sanoma tänään juuri sinulle ja sinun seurakunnallesi?

Jae 14. Galileassa rakennettiin juuri Jeesuksen aikaan Seforis-nimistä kaupunkia vuorelle. Tietenkään kaupungissa ei tuohon aikaan ollut yhtä paljon valoa kuin nyt, mutta pimeässä sen sijaintia ei voinut olla huomaamatta.

- Miettikää, mitä vuorella oleva kaupunki merkitsi ympäristölleen tuohon aikaan a) päivällä b) yöllä?
- Missä tilanteessa kaupungille olisi ehkä ollut hyötyä siitä, että se olisi ollut näkymätön?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että kristityt ovat kuin ylhäällä vuorella oleva kaupunki? (Miksi Jeesus ei sano: ”Koettakaapa olla kuin vuorella oleva kaupunki”?)
- Pitääkö tämä Jeesuksen pieni vertaus mielestänne paikkansa tämän päivän Suomessa? Perustelkaa vastauksenne.

Jae 15. Lamppu. Muuta valaistusta ei tuohon aikaan tunnettu kuin kynttilä tai öljytuikka. Tuon ajan lamppua ei voi verratakaan meidän aikamme sähkövaloon, mutta joka tapauksessa se piti iltaisin pimeyden loitolla. Vakka oli puinen laatikko, jolla mitattiin viljaa.

- Mitä yhteistä öljytuikulla on kristityn tai kristillisen kirkon kanssa?
- Mitä yhteistä öljytuikulla on Raamatun sanan kanssa?
- Miten öljytuikulle käy, jos se laitetaan jonkin puuastian alle? (Miksi kukaan haluaisi pistää öljytuikkunsa vakan alle?)
- Mistä syystä joku kristitty tai jokin kirkkokunta saattaa koettaa kätkeä valonsa niin sanotusti vakan alle?
- Mitä meidän pitää tehdä, jos meistä tuntuu, että lamppumme on vakan alla?

Jae 16. Hyvät teot.

- Mitä yhteistä on valolla ja hyvillä teoilla?
- Miksi Jeesus ei sano: ”Tehkää hyviä tekoja...” vaan ”Loistakoon teidän valonne...”? Mikä ero näissä kahdessa käskyssä on?
- Miksi ihmiset eivät ylistä hyvistä teoista kristittyjä, vaan heidän taivaallista Isäänsä?
- Mitä eri kirkkokuntien ja yksittäisten ihmisten aiheuttamat skandaalit vaikuttavat mielestänne valon loistamiseen tässä maailmassa?
- Mistä kristittyjen tai kirkon loiste on viime kädessä peräisin?
- Miten voit yhdistää nämä kaksi Jeesuksen sanaa: ”*Minä olen maailman valo*” (Joh. 8:12) ja ”*Loistakoon teidän valonne...*”?

Kokoavat kysymykset

- Mikä on tämän pienen vertauksen sanoma sinulle? Entä sinun seurakunnallesi?
- Miettikää, miksi nämä pienet vertaukset on valittu juuri uskonpuhdistuksen sunnuntain tekstiksi?

Ilosanoma: Jeesus on maailman valo, koska hän eli esimerkillisen elämän ja kuoli uhrikuoleman meidän edestämme. Meidän ja meidän kirkkomme valo on vain lainavaloa, joka heijastuu meistä, kuten auringon valo kuusta. Jollemme elä uskollisina Jeesuksen sanoille, meistä tulee vakan alle asetettuja öljytuikkuja.

PYHIEN YHTEYS

Pyhäinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 5:1–12

Taustaa: Vuorisaarna alkaa niin, että Jeesus esittää onnellisen ihmisen määritelmän. (Autuas sanahan tarkoittaa ”ikionnel-lista”). Määritelmä poikkeaa suuresti siitä, miten ympäröivä maailma onnen määrittelee. Jeesus ei kuitenkaan puhu onnen tunteista, vaan siitä, onko ihminen objektiivisesti ottaen ja Jumalan silmissä autuas eli pääseekö hän taivaaseen.

Jakeet 1–3

- Kummalle Jeesus mielestänne piti vuorisaarnansa: kansanjoukolla vai opetuslapsillenne? Katsokaa jakeita 1 ja 25.
- Mitä hengessään köyhä ihminen ajattelee omasta hengellisyydestään?
- Mikä on hengellisesti köyhän vastakohta?
- Miksi vain hengellisesti köyhät pääsevät taivasten valtakuntaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 3 perusteella? (Voit vastata hiljaa sydämässäsi.)

Jae 4

- Miksi murheettomat eivät ole autuaita?
- Mieti jotain tilannetta, kun olit äärimmäisen onneton, mutta sait Jeesukselta lohdutuksen. Voitko jäljestäpäin sanoa, että olit silloin autuas? Miksi voit, miksi et voi?
- Saako jokainen uskova varmasti kaikkiin suruihinsa lohdutuksen? Perustele vastauksesi.
- Oletko sinä autuas jakeen 4 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 5. Vanha käännös puhuu ”hiljaisista”, uusi ”kärsivällisistä” ihmisistä. Jeesuksen mukaan tällaiset ihmiset perivät luvattun maan (sekä Kanaanin maan että uuden luomakunnan).

- Miksi kärsimättömät eivät peri luvattua maata?
- Millaisessa tilanteessa uskova ihminen tarvitsee kärsivällisyyttä kaikkein eniten?
- Oletko sinä autuas jakeen 5 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 6. Sana vanhurskas tarkoittaa Jumalalle kelpavaa.

- Millainen on ihminen, joka ei tunne vanhurskauden nälkää eikä janoa? Miksi hän ei voi olla autuas?
- Mikä tekee vanhurskauden nälkää ja janoa kokevan ihmisen ikionnelliseksi?
- Milloin ja miten vanhurskauden nälkää ja janoa tunteva ihminen ravitaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 6 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 7. Vanha käännös sanoo: laupias. Uusi sanoo: toisia armahtava.

- Miksi laupeudeton tai toisia armahtamaton ihminen ei voi olla onnellinen?
- Milloin ja miten toisia armahtavat ihmiset armahdetaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 7 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 8. Vanhassa testamentissa kukaan ei saanut nähdä Jumalaa. Nyt Jeesus lupaa tämän etuoikeuden puhdassydämisisille.

- Mikä on puhtaan ja likaisen sydämen ero?
- Miksi sellainen ihminen ei voi olla onnellinen, jolla on likainen sydän?
- Miten puhdassydämiseksi tullaan?
- Milloin puhdassydäminen ihminen saa nähdä Jumalan?
- Oletko sinä autuas jakeen 8 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 9

- Miettikää, mitä Jeesus tarkoittaa rauhantekijöillä?
- Mikä on rauhantekijän vastakohta ja miksi hän ei ole autuas?
- Milloin ja missä rauhantekijöitä kutsutaan Jumalan lapsiksi?
- Oletko sinä autuas jakeen 9 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 10

- Millä perusteella vanhurskauden tähden vainottu Jumalan lapsi voi olla onnellinen ihminen?
- Mitä Jeesuksen kuulijat ehkä ajattelivat tästä väitteestä?
- Oletko sinä autuas jakeen 10 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jakeet 11–12

- Mistä asioista ihmiset solvaavat tänä päivänä kristittyjä, vainoavat heitä ja valehtelevat heidän päälleen?
- Millä eri tavoilla solvauksiin voi suhtautua?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinä voisit suhtautua samaasi pilkkaan jakeessa 12 kuvatulla tavalla?

Kokoavat kysymykset

- Vertaa Jeesuksen määritelmää onnellisuudesta siihen, mitä itse olet tästä asiasta tähän asti ajatellut.
- Mitkä näistä autuaaksi julistuksista voitaisiin soveltaa Jeesukseen itseensä?

(jatkuu)

- Mitä tapahtui sille palkalle, jonka Jeesuksen olisi pitänyt saada?
- Kuka tämän tekstin mukaan pääsee taivaaseen?

Ilosanoma: Jeesus oli rikas, mutta tuli meidän tähtemme köyhäksi. Hän oli murheellinen, kärsivällinen, armahtava, puhdas-sydäminen, rauhantekijä ja vainottu. Hän oli tätä kaikkea meidän puolestamme ja meidän sijastamme. Hän ei kuitenkaan saanut tästä kaikesta mitään palkkaa, vaan päinvastoin ristin häpeän. Palkkansa hän luovutti meille, jotka emme ole olleet kärsivällisiä, armahtavia puhdassydämissä ja rauhantekijöitä. Näin hän ansaitsi meille taivasten valtakunnan, lohdutuksen ja Jumalan lapsen oikeudet.

ANTAKAA TOISILLENNE ANTEEKSI

23. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 6:12, 14–15 (käsikirja 6:14–15)

Taustaa: Teksti on jälleen otettu Vuorisaarnasta, jossa Jeesus opettaa rukoilemaan Isän meidän -rukousta ja liittää sen yhteyteen opetuksen ihmisten välisestä anteeksiantamisesta.

Jae 12

- Onko sinun helppo vai vaikea rukoilla jakeen 12 sanoilla. Miksi helppo, miksi vaikea?
- Mitä vastaisit, jos sinulta 10000 euroa lainannut henkilö pyytäisi saada velkansa anteeksi?
- Miksi Jeesus vertaa syntiä nimenomaan velkaan, mitä yhteistä niissä on?
- Miksi velkaannumme **Jumalalle** silloinkin, kun teemme väärin lähimmäisillemme?
- Miksi Jeesus lisäsi tähän pyyntöön jakeen toisen puoliskon; miksei hän vain opettanut meitä pyytämään syntejämme anteeksi Jumalalta ja sillä selvä?
- Erään tulkinnan mukaan ”velka” tarkoittaa rakkauden velkaa eli sitä rakkautta, jota meidän olisi pitänyt osoittaa lähimmäisillemme ja jopa vihamiehillemme. Mitä ajattelet tästä tulkinnasta?
- Miten voisit koettaa maksaa Jumalalle rakkauden velkaasi?
- Onko mielestäsi mahdollista maksaa vanhemillesi ja lapsillesi rakkauden velkasi takaisin – siis se rakkaus, joka sinulta jäi aikanaan rakastamatta?
- Nyt mietimme sitä rakkautta, jonka vanhempamme, sisaruksemme, puolisoimme ja työtoverimme ovat meille velkaa. Mitä tarkoittaa käytännössä se, että annamme sydämeistämme heille tuon velan anteeksi?

Jakeet 14–15. Tässä Jeesus puhuu ”rikkomuksista” eli konkreettisista pahoista teoista, jotka toiset ovat meitä vastaan tehneet. Palauttakaa mieleenne pahin teko, mikä teille tai läheisillenne on koskaan tehty.

- Mikä voisi olla niin suuri vääryys, ettei sitä tarvitsisikaan antaa anteeksi?
- Millaisia syitä meillä voi olla siihen, ettemme anna toisille anteeksi heidän rikkomuksiaan?
- Millaista on sen ihmisen elämä, joka ei haluakaan antaa toisille heidän rikkomuksiaan anteeksi?
- Mitkä seikat voisivat ehkä helpottaa vääryyksien anteeksi antamista?
- Onko anteeksi antaminen mielestänne kertakaikkinen vai vähittäinen tapahtuma? Perustelkaa vastauksenne.
- Onko rikkomusten anteeksiantaminen ja niiden unohtaminen mielestänne sama asia? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi sellainen ihminen ei kykene antamaan toiselle anteeksi, joka ei tajua olevansa itsekkin velallinen sekä yksittäisten rikkomustensa että rakkauden velkataakkansa tähden?
- Mikä ero on näiden kahden ihmisen jumalasuhteessa: toisaalta sen joka tahtoi antaa anteeksi, mutta ei voi, ja toisaalta sen, joka antaa itselleen luvan olla antamatta anteeksi?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka kieltäytyy kuolemaansa asti antamasta lähimmäiselleen anteeksi?
- Mitä sellaisen ihmisen pitäisi tehdä, joka ei kerta kaikkiaan pysty antamaan toiselle anteeksi, vaikka miten yrittäisi?
- Jos sinä et ole vielä pystynyt antamaan toisille anteeksi, niin millä perusteella voit silti uskoa Jumalan anteeksiantamukseen?

Kokoavat kysymykset

- Jeesukselle tehtiin maailman suurin vääryys, kun hänet naulattiin synnittömänä ristinpuuhun. Miten hän siihen suhtautui? Mitä voimme oppia hänen käytöksestään?(Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Millä valuutalla Jeesus maksoi koko ihmiskunnan velka- ja syntitaakan?

Ilosanoma: Jeesuksen veri oli se valuutta, jolla koko maailman velkataakka maksettiin. Juuri siksi hänen kuolemansa pitikin olla niin kauhea, koska hänen maksamansa velkasumma oli tähtitieteellisen suuri. Nyt sinä voit turvallisesti mielin rukoilla Jumalalta velkaasi anteeksi – sillä toinen on sen jo maksanut. Mutta myös se lähimmäinen, joka on sinulle velkaa, saa rukoilla saman rukouksen, ja Jumala kuulee häntä.

KAHDEN VALTAKUNNAN KANSALAISENA 24. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 17:24–27

Taustaa: Jeesus seurueineen on juuri palannut kotiin Pohjois-Galilean matkalta. Pietari ei ehdi hengähtää matkan vaivoista, kun **verokarhu** jo koputtelee hänen ovelleen. Talossa asuvat paitsi Pietari perheineen ja anoppeineen myös hänen veljensä Andreas ja lisäksi Jeesus. Verokarhu ei ole roomalainen, vaan juutalainen. Keskustelu tapahtuu talon pihalla, perheen ja Jeesuksen ollessa sisällä. Mooseksen lain mukaan **temppeliveroa eli sovitusmaksua** piti maksaa jokaisen yli 20-vuotiaan miehen. Sillä ylläpidettiin temppeliä ja uhrilaitosta. (2. Moos. 30:12–13.) Jeesuksen aikaan tuo vero oli kaksi drakmaa eli kahden päivän palkka. Meidän tulotasossamme summa vastaisi ehkä paria sataa euroa.

Jakeet 24–25a. Lukekaa jakeet molemmista käännöksistä. Verbimuoto jakeessa 24 tarkoittaa: ”Maksaako hän yleensä? Onko hän jo maksanut?”

- Mikä ero juutalaisille oli Rooman keisarille maksettavalla verolla ja temppeliverolla?
- Mitä eri syitä saattoi tuohon maailmanaikaan olla sillä juutalaisella, joka jätti temppeliveronsa maksamatta? (Mitä muut juutalaiset ajattelivat ihmisistä, jotka jättivät temppeliveronsa maksamatta?)
- Miksi veronkerääjät eivät kysyneet asiaa itseltään Jeesukselta vaan Pietarilta. Jeesushan olisi ollut talon sisällä.
- Jeesus oli kotoisin Nasaretista, mutta hän oli asunut Kapernaumissa jo vuoden tai pari. Mitä luulette, olivatko veronkerääjät selvillä siitä, ettei Jeesus ollut maksanut temppeliveroaan ainakaan sinä vuonna? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi veronkerääjät eivät kyselleet Pietarin veron perään, vaikkei hänkään ollut sitä vielä maksanut?
- Mitä tämä episodi osoittaa Jeesuksen ja Pietarin taloudellisesta tilanteesta?
- Miettikää, mitä Jeesus ja Pietari olisivat voineet tehdä hankkiakseen noin 400 euroa vastaavan summan?
- Sebedeuksen pojat Jaakob ja Johannes sekä Pietarin veli Andreas olivat myös kapernaumilaisia kalastajia. Silkka arvaus: olivatko he maksaneet veronsa ja jos olivat, miten?
- Miten muuten Pietari olisi voinut vastata veronkerääjälle?
- Mitkä seikat koko tekstissä (ei vain näissä jakeissa) osoittavat, että Pietarin vastaus oli hätävalhe?

Jakeet 25b–26. Antiikin ajalta ei tunneta kuninkaita, jotka olisivat verottaneet lapsiaan. Päinvastoin, verotulothan menivät suureksi osaksi kuninkaan ja hänen perheensä kassaan.

- Pietarin anoppi, vaimo ja lapset olivat varmaan paikalla, kun tämä keskustelu käytiin. Mitä ajattelette siitä tavasta, jolla Jeesus osoitti Pietarille kuulleensa tämän äskeiset sanat?
- Miksi Jeesus ei huomauttanut Pietarille mitään tämän hätävalheesta?
- Mitä meidän tulisi oppia Jeesuksen käytöksestä tässä tilanteesta?
- Miksi Jeesus ei halunnut siirtää tätä keskustelua myöhemmäksi, vaan esitti kysymyksensä heti, kun Pietari avasi oven?
- Miksi Jeesus esitti Pietarille kysymyksen, jonka vastaus oli itsestään selvä?
- Jeesus puhui tämän maailman kuninkaista, mutta kehen hän itse asiassa viittasi? (Millä perusteella Jeesuksen ei siis olisi tarvinnut maksaa temppeliveroa?)
- Temppeliverohan käytettiin temppelin hyväksi, ja Jeesus itse oli oikea temppeli, uhri ja ylipappi. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo jakeiden 25–26 tulkintaan?
- Temppeliveron nimi Vanhassa testamentissa oli ”sovitusraha”. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo näiden jakeiden tulkintaan?
- Olisiko Pietarin ja muiden opetuslasten pitänyt sinun mielestäsi maksaa temppeliveroa? Perustele vastauksesi.

Jae 27. Hopearaha oli 4 drakman eli täsmälleen kahden hengen temppeliveron arvoinen.

- Miksi Jeesus halusi maksaa tässä tilanteessa temppeliveron, vaikka itse oli Kuninkaan Poika eli saamapuoli?
- Miksi Jeesus halusi maksaa temppeliveron Pietarinkin puolesta?
- Pietarihan oli ammattikalastaja. Mitä luulette hänen miettineen kun hän sinä iltana istui ongella Galilean järven rannalla?
- Miettikää eri mahdollisuuksia, miten raha oli joutunut kalan suuhun?
- Tässä jakeessa kuvataan montakin ihmettä. Mitkä ne ovat?
- Mitä luulette Pietarin sanoneen verokarhuille, kun hän meni maksamaan veroja seuraavana päivänä.

Kokoavat kysymykset

- Mistä kaikesta Jumalan lapset ovat vapaita?
- Jeesus sanoo sinulle tänä päivänä nämä sanat: ”*Lapset ovat siis vapaat.*” Mitä hänen sanansa merkitsee sinulle omassa elämäntilanteessasi?
- Miksi Jeesus, joka oli Jumalan Poika ja vapaa, joutui pidätetyksi, sidotuksi ja ristiinnaulituksi?
- Missä mielessä Jeesus itse on koko maailman temppelivero?

Ilosanoma: Jeesus oli se temppeli, jossa ihmisten synnit sovitettiin. Hän oli myös ylimmäinen pappi ja uhri samalla kertaa. Pian tämän jälkeen hän maksoi omalla verellään kaikkien ihmisten temppeliverot, mätkäytykset, rästit ja sovitusrahat. Meidän tilillemme tämä omaisuus siirretään uskon ja kasteen kautta.

KUOLEMASTA ELÄMÄÄN

25. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 20:27–40

Taustaa: Tämä tapahtui Jeesuksen viimeisellä viikolla Jerusalemissa, kun eri uskonnolliset ryhmät koettivat saada hänet solmituksi sanoissaan. **Saddukeukset** olivat korkeimman papiston edustajia ja hyvissä väleissä roomalaisten kanssa. Ylimmäiset papit tulivat yleensä heidän joukostaan, ja heillä oli myös enemmistö suuressa neuvostossa. Teologialtaan saddukeukset erosivat muista juutalaisista siten, etteivät he uskoneet ruumiin ylösnousemukseen. Siihen eivät usko meidän aikanammekaan muut uskonnot kuin juutalaisuus ja klassinen kristinusko (eivät siis liberaaliteologit).

Jae 27

- Millainen on uskonto, jossa ei uskota mihinkään muuhun tuonpuoleiseen kuin Jumalan olemassaoloon? (Mitä jää jäljelle, jollei uskota ylösnousemukseen? Mihin muihin uskonopin kohtiin se vaikuttaa, jollei ei uskota mihinkään tuonpuoleiseen?)
- Millaiset lähtökohdat on sillä raamatuntutkijalla, jonka mielestä ruumiin ylösnousemus ei ole mahdollinen?

Jae 28

- Mikä idea oli Mooseksen käskyn takana?
- Miettikää, millaisia vaikeuksia tuli eteen, kun tätä lakipykälää koetettiin soveltaa käytäntöön?

Jakeet 29–33. Saddukeukset koettivat siis osoittaa ylösnousemuksen mahdottomuuden kertomalla tämän tarinan.

- Luuletteko että tämä esimerkki oli keksitty vai oliko se todella tapahtunut? Perustelkaa kantanne.
- Olettakaamme, että saddukeusten esimerkkikertomus oli todella tapahtunut tosiasia. Kuvitelkaa vaimon ja veljesten – etenkin heistä nuorimman – elämää.
- Saddukeukset eivät itse asiassa kritisoineet Mooseksen lakipykälää. Mikä heidän pointtinsa oli?
- Mitä se osoittaa saddukeuksista, etteivät he osanneet kuvitella iankaikkista elämää ilman parisuhdetta ja seksiä?

Jakeet 34–36. Huomatkaa, ettei Jeesus puhu taivaasta, vaan toisesta, tulevasta maailmasta. Markuksen mukaan Jeesus sanoi saddukeuksille aivan ensimmäiseksi: ”Te kuljette eksyksissä ja mistä syystä? Koska ette tunne kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa.” (Mk. 12:24).

- Miten muuten Jeesus olisi voinut vastata saddukeuksille?
- Keitä ovat ne ihmiset, jotka on katsottu ylösnousemuksen arvoisiksi?
- Mikä viesti saddukeuksille sisältyy jakeeseen 36?
- Mikä oli saddukeusten suuri erehdys?
- Mitä kaikkea Jeesus paljastaa näissä jakeissa kuolemanjälkeisestä elämästä?
- Mitä tarkoittaa, että olemme tulevassa maailmanajassa enkelien kaltaisia?
- Miettikää, miksi avioliittoa ei tarvita enää uudessa luomakunnassa?
- Mikä uudessa luomakunnassa korvaa ihmisille parisuhteen onnen? (Miten tähän tekstiin voitaisiin soveltaa Paavalin lause: ”Rakkaus ei koskaan katoa”?)

Jakeet 37–38

- Miksi Jeesus ottaa kaikista Vanhan testamentin kertomuksista esimerkikseen juuri tämän tapauksen? (Jos teidän pitäisi ottaa VT:stä esimerkki, joka todistaa että kuolleet nousevat ylös, minkä kertomuksen valitsisitte?)
- Mitä tarkoittaa, että kaikki elävät Jumalalle?
- Mikä on Jeesuksen logiikka, jolla hän osoittaa saddukeusten teologian vääräksi?
- Mitä nämä jakeet kertovat sinulle niistä rakkaistasi, jotka ovat jo kuolleet?

Jakeet 39–40. Kirjanoppineet uskoivat ruumiin ylösnousemukseen, mutta olivat muissa asioissa Jeesuksen vastustajia. Vrt. jakeet 1–2 ja 19.

- Mikä teki muutamiin – mutta ei kaikkiin – kirjanoppineihin niin syvän vaikutuksen, että he antoivat Jeesukselle julkinen tunnustuksen?
- Jakeessa 40 ei sanota, etteivät Jeesuksen vastustajat olisi osanneet kysyä häneltä enää mitään, vaan että he eivät rohjenneet sitä tehdä. Mitä he pelkäsivät?

Kokoava kysymys

- Jeesus on Jumala, jolle kaikki elävät. Miten siis on mahdollista, että hän joutui itse kokemaan tuskallisen kuolemaan? (Miten kuolematon Jumala voi kuolla?)

Ilosanoma: Jumala, jolle kaikki elävät, rakasti tätä maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa ristinkuolemaan. Se hinta hänen piti maksaa siitä, että Abraham, Iisak, Jaakob ja me itse kukin voisimme elää hänelle iankaikkisesta iankaikkiseen.

VALVOKAA!

Valvomisen sunnuntai (3. vsk.): Matt. 24:36–44

Taustaa: Vetäjä selittääköön lyhyesti Nooan historian 1. Moos. 6–7:n mukaan, eli siis mikä oli ihmiskunnan tilanne ennen vedenpaisumusta.

Jae 36

- Miten me kristityt ehkä eläisimme, jos tietäisimme, että Jeesus tulee takaisin maan päälle vuoden sisällä?
- Miksi Jeesuksen tulon päivän on oltava salattu?
- Mitä tarkoittaa, ettei Jeesus itsekään tiedä tulonsa päivää?

Jakeet 37–39. *Uskon kautta rakensi Nooa, saatuaan ilmoituksen siitä, mikä ei vielä näkynyt, pyhässä pelossa arkin perhe-kuntansa pelastukseksi; ja uskonsa kautta hän tuomitsi maailman.* (Hepr. 11:6*)

- Miten Nooan aikalaisten olisi pitänyt valvoa?
- Miten Nooa ja hänen perheensä ovat valvomisen esikuvia?
- Kumpi tuli Nooan kohdalla ensin, usko vai teot? Perustelkaa vastauksenne.
- Miten Nooan usko vaikutti hänen perheeseensä?
- Miten Nooan aikalaiset ehkä suhtautuivat arkin rakentamiseen?
- Mitkä kiinnostuksen kohteet ovat yhteisiä Nooan aikalaisille ja meidän sukupolvellemme?
- Mikä on se arki, joka meidän pitäisi rakentaa ennen Jeesuksen toista tulemusta?
- Pietari nimittää Nooa vanhurskauden saarnaajaksi (2. Piet. 2:5). Siitä tiedämme, että Nooa saarnasi aikalaisilleen arkkia rakentaessaan. Miksi he eivät uskoneet hänen saarnojaan ja tehneet parannusta?
- Mitä meidän aikalaisemme ehkä sanoisivat, jos heille julistettaisiin Jumalan vihastuneen heihin heidän syntiensä tähden ja aikovan rangaista heitä?
- Onko kristillinen kirkko mielestänne varoittanut aikalaisiamme Jeesuksen toisesta tulemisesta?

Pietari Nooasta: *Vain muutama ihminen, kaikkiaan kahdeksan, pelastui arkissa veden kantamana. Tuon esikuvan mukaisesti teidät pelastaa nyt kaste, ... koska Jumala teki kanssanne hyvän omantunnon liiton. Sen perustuksena on Jeesuksen Kristuksen ylösnousemus.* (1. Piet. 3:21.)

- Mitä yhteistä on kristillisellä kasteella ja Nooan arkilla?

Jakeet 40–41. Lukekaa myös jae 31. Kristikunnassa on erilaisia teorioita siitä, missä järjestyksessä eri ilmiöt tapahtuvat Jeesuksen palatessa maan päälle.

- Mitä nämä jakeet opettavat meille Jeesuksen toisesta tulemisesta?
- Mikä ero oli kahden mukaan otettavan ja tänne jätettävän miehen ja naisen välillä?
- Kristillisessä kirkossa on Jeesuksen paluuseen liittyen kahdenlaista opetusta: a) Uskovat temmataan ylös, ja sen jälkeen alkaa tuhatvuotinen valtakunta. b) Uskovat temmataan Jeesusta vastaan yläilmoihin, ja sitten tulee viimeinen tuomio. Tuhatvuotinen valtakunta meni jo; se oli kirkon aika eli siis viimeiset 2000 vuotta. Kumpi sinun mielestäsi on parempi näistä selitysmalleista ja miksi?

Jae 43

- Mitä on tämän pienen vertauksen pointti?
- Millaisesta ihmisen mielestä Jeesuksen paluu voi tuntua murtovarkaan tulolta?
- Jos Jeesuksen paluu tuntuu sinusta samalta kuin murtovarkaan tulo, niin mitä voisit tehdä asian hyväksi?

Jakeet 42,44

- Miten eroavat toisistaan Jeesuksen odottaminen ja kuoleman odottaminen?
- Kuka on ”valmis” Jeesuksen palatessa maan päälle?
- Mikä siis on kristityn kohdalla oikeaa valvomista ja Jeesuksen odottamista?

Ilosanoma: Jeesukselle ei ollut arkkia tarjolla, kun hän kuoli. Hänen kärsimyksiään ristillä kuvaa psalmi 69, jossa sanotaan mm. näin: *”Minä olen vajonnut syvään, pohjattomaan liejuun, olen joutunut vetten syvyyksiin, ja virta tulvii minun ylitseni.”* (Ps. 69:2–3*) Vapahtaja koki siis jotain samaa kuin Nooan aikalaiset: hän hukkuu Jumalan lähettämiin kaaosvesiin. Tämä tapahtui siksi, ettei meidän tarvitsisi hukkuu tuliseen järveen, jossa palaa ikuinen tuli ja tulikivi. (Ilm. 21:8.)

KRISTUS, KAIKKEUDEN HERRA

Tuomiosunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 25:31–46

Taustaa: Vertaus vuohista ja lampaista kertoo meille, millä perusteella meidät kerran tuomitaan joko taivaaseen tai kadohkukseen. Tämän vertauksen tulkinnassa on aikojen saatossa esiintynyt kolme vaihtoehtoa: vähimmät veljet tarkoittavat a) kärsiviä kristittyjä, b) kärsiviä juutalaisia, c) kaikkia kärsiviä ihmisiä maan päällä.

Alustava kysymys

- Kuvitellaanpa tilannetta, ettei viimeistä tuomiota tulisikaan. Hitleriä ei tuomittaisi eikä sitä ihmistä, joka on tehnyt sinulle jotain todella pahaa. Valheita ei oikaistaisi. Emme pääsisi selville, kuka murhasi Kyllikki Saaren. Mitä ajattelet tällaisesta historian päätöksestä?

Tuomari, jakeet 31–33

- Millä kaikilla tavoilla Jeesuksen ensimmäinen ja toinen tuleminen eroavat toisistaan? (Vastaukset osittain tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä Jeesus tahtoo kertoa itsestään titteliensä valinnalla jakeissa 31–34?
- Miten lammaspaimen voi tietää, mikä hänen eläimistään on vuohi, mikä lammas?

Vähimmät veljet, kuusi ryhmää

- Miksi meidän on vaikea nähdä Jeesusta nälkäisessä, janoisessa, kodittomassa, alastomassa, sairaassa ihmisessä ja (etenkin!) vangissa?
- Mikä näistä ihmisryhmistä on mielestäsi kaikkein vaikein autettavaksi?
- Mitä tämä vertaus puhuu meille maahamme tulevista pakolaisista?
- Montaako näistä vähimpien veljien ryhmistä sinä itse olet joskus auttanut? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Minkä verran sinun seurakuntasi tai kristillinen viiteryhmäsi panostaa näiden kuuden ryhmän auttamiseen?
- Mikä alussa mainituista kolmesta tulkinnasta on mielestäsi oikea: ketä vähimmät veljemme ovat?
- Mitä seurauksia tulee käytännön toimiimme riippuen siitä, mitä kolmesta tulkinnasta pidämme oikeana?

”Lampaat”, jakeet 34–40

- Miksi ”lampaat” hämmästyivät kuninkaan sanoja? (Mitä ajattelisit siitä, jos lampaat olisivatkin sanoneet kuninkaalle: ”Aivan oikein, juuri sen me olemme sinulle tehneet!”?)
- Mistä ”lampaat” ovat saaneet voiman rakastaa sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät todellakaan olleet rakastettavia?
- Varmaan ”lampaatkin” ovat **joskus** laiminlyöneet **jonkun kärsivän** auttamisen. Miksi Jeesus ei mainitse noita laiminlyöntejä tuomiopäivänä?

”Vuohet”, jakeet 41–45

- ”Vuohetkin” hämmästyivät vilpittömästi tuomiotaan. Miksi he olivat luulleet sen olevan toisenlainen?
- Miten ”vuohet” ehkä puolustelivat käytöstään: miksi he eivät olleet auttaneet noita kuutta vähimpien veljien ryhmää?
- Jos ”vuohet” olivat joskus antaneet rahaa Pelastusarmeijan joulupataan tai yhteisvastuukeräykseen, miksi Jeesus ei ottanut sitä huomioon tuomion päivänä?

Taivas ja helvetti, jakeet 34, 41 ja 46

- Millaisten ihmisten pitäisi tavallisella maalaisjärjellä ajateltuna päästä taivaaseen ja millaisten joutua helvettiin?
- Miten Jeesus kuvaa taivasta ja kadotusta? (Millä nimillä hän niitä kutsuu? Mitä hän paljastaa niiden olotilasta?)
- Mikä on se synty, joka tämän vertauksen mukaan vie ihmisen helvettiin?
- Mitä opimme Jumalan siunauksesta ja kirouksesta näiden kolmen jakeen perusteella?

Usko vai teot?

- Vertaus viimeisestä tuomiosta näyttää puhuvan vain teoista. Missä kohtaa kuitenkin usko tulee kuvaan mukaan? (Minkä perusteella ihmiset oli jo alun perin jaoteltu vuohiin ja lampaisiin?)
- Jeesus käyttää lampaista sanaa ”vanhurskaat” (46). Mitä valoa se tuo tämän vertauksen tulkintaan?
- Maailmanlaajuinen kristillinen kirkko on viimeisen 2000 vuoden aikana auttanut noita kuutta vähimpien veljien ryhmää enemmän kuin mikään uskonto tai ideologia. Miettikää, miksi media vaikenee tästä tosiasiasta meidän aikamamme.

Jeesus vähimpänä veljenä

- Milloin Jeesus itse koki vähimpien veljiensä kohtalon? Milloin hän oli nälkäinen, janoinen, koditon, alaston, sairas ja vangittu?
- Miksi Jeesukselle luettiin sama tuomio kuin vuohille jakeessa 41?

Ilosanoma: Koko maailmanhistoriassa on vain kaksi tärkeää oikeudenkäyntiä: Jeesuksen tuomio ja viimeinen tuomio. Jokainen meistä joutuu vastaamaan laiminlyönneistään vähäisimpiä veljiä kohtaan jommallakummalla kerralla. Jos uskot, että syntisi on tuomittu jo Jeesuksen oikeudenkäynnin yhteydessä, niin saat myös olla varma, että sinut luetaan lampaiden joukkoon jo nyt ja viimeisenä päivänä.